

VEČERNIK

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XV.
Štev. 67

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
TELEFON UPRAVE: 25-67 in 28-67
TELEFON OGLASNEGA ODDELKA: 25-67
Poslovalnica Ljubljana, Frančiškova 6, tel. 46-91
Poslovalnica Celje, Prešernova 3, telefon 280

Maribor, 22. in 23. marca 1941

NAROCNINA NA MESEC
Prejemna v upravi ali po pošti 14 din.
Dostavljena na dom 16 din. tujina 30 din.
POSTNI ČERKOVNI PAVAN: 11.40%

Cena
din 1.—

Diplomatska aktivnost obeh taborov

Neutrálni opazovalci napovedujejo, da bodo diplomatski ofenzivi sledili veliki pomladni dogodki — Diplomatska rešitev za Grčijo ne prihaja več v poštev? — Bardossy v Berlinu — Kaj bodo podpisali v Moskvi — Macuoka bo obiskal tudi London?

GRŠKO-NEMSKI ODNOSAJI

SOFIJA, 22. marca. MTI. Posebni dopisnik »Pester Lloyd« javlja iz Sofije, da so grško-nemški odnosi še vedno predmet splošne pozornosti. Dopisnik »Dnesa« je sporočil iz Berlina, da je bila diplomatska rešitev grškega problema do pred dnevi še mogoča. Po izkrcanju angleških čet v Grčiji pa diplomatska rešitev ne prihaja več v poštev. Novo nastali položaj je sprožil v političnih krogih visoko napetost, pričakujejo v kratkem zelo važnih odločitev. »Slovo« je mnenja da je pričakovati morda že na koncu marca likvidacije grške epizode, saj se ne more sedanjí položaj na Balkanu zavleči v nedogled.

BARDOSSY V BERLINU

MONAKOVO, 22. marca. DNB javlja: Vodja rahn je sprejel včeraj v navzočnosti zunanjega ministra von Ribbentropa v palači vodje v Monakovem madžarskega zunanjega ministra Ladislava pl. Bardossyja. Pogovor je bil v duhu tradicionalnega in prišrčnega prijateljstva, ki veže Nemčijo in Madžarsko. Po razgovoru je seznanil madžarski minister vodjo Nemčije s spremstvom.

RIM, 22. marca. DNB. Tukajšnji politični in diplomatski krogi spremljajo z veliko pozornostjo bivanje madžarskega zunanjega ministra Bardossyja v Berlinu. Ta obisk je v zvezi z normalnim stikom med obeh vladama. Sodelovanje med Madžarsko in Nemčijo na tradicionalni osnovi pa je posebno važno zdaj z ozirom na politični in vojaški položaj na jugovzhodu Evrope.

TUDI V RIM

RIM, 22. marca. Stefani. »Popolo d'Italia« piše, da bo Bardossy po obisku v Nemčiji odpotoval tudi v Rim. Madžarska je v sodelovanju s silami osi izšla okrepljena, njena vloga v karpatskem bazenu je pri ustvarjanju novega reda v Evropi zelo velikega pomena. Ob obisku Bardossyja v Berlinu se pa ob enem kategorično zanikuje vse vesti ameriških agencij, češ, da je sestanek v zvezi z izpremembami na mednarodnem političnem polju.

ZAKAJ SE BO USTAVIL MACUOKA V MOSKVI

RIM, 22. marca. Dopisnik Stefani poroča iz Tokia, da se tam vztrajno širijo vesti, da bo klub uradnim demantjem sklenjen ob priliki bivanja Macuoke v Moskvi nekak sporazum. Macuoka bo ostal v Moskvi dalje časa kot je predvideno. Govore o podpisu nenapadnega pakta med Japonsko in SSSR. Japonska bi bila pripravljena v tem primeru tudi spoštovati neodvisnost dela Kitajske, kateremu bi upravljala kitajsko-sovjetska vlada. Nenapadni pakt naj bi olajšal japonsko orientacijo v novem položaju, ki nastaja v Evropi in v Aziji ter omogočil poseg Tokia z odločilnejšo gesto v dogodke.

USA NISO VEČ NEUTRALNE

BERLIN, 22. marca. DNB. »Hamburger Fremdenblatt« izjavlja, da je po lašanju izjavi Roosevelta brez vsakega dvoma dejstvo, da so USA zapustile nevtrálnost. Poraz Anglije je obremenil tudi Zedinjene države, ki so se pod Rooseveltovim vodstvom odločile, vplesti se v evropsko vojno. Narod sam v USA pa ni tako enodusen, kakor trdi Roosevelt. Odbor za obrambo USA pripravlja med narodom

NEW YORK, 22. marca. United Press. V ameriški krogih z veliko pozornostjo spremljajo razvoj dogodkov v Evropi. Edenova akcija na Bližnjem vzhodu, nemška diplomatska aktivnost na evropskem jugovzhodu, potovanje Macuoke v Moskvo, Berlin in Rim ter eventualen njegov obisk tudi v Londonu, vse to so dogodki, ki napovedujejo veliko diplomatsko aktivnosti v obeh taborih. Spredno s tem poteka čas, ki ima prinesiti za pomlad velike odločitve. Zedinjene države so se odločile, pomagati z vso razpoložljivo močjo Angliji, diplomatska posvetovanja v Berlinu in v Kahirji s podpisnicamj saadabadskega pakta, odločitve, ki se pripravljajo v Grčiji, na Atlantiku in celo na Pirenejskem polotoku, so zgovoren predznak novih dejanj po sedanjem zatíšju.

BUDIMPEŠTA, 22. marca. Dopisnik lista »Mai Nap« poroča iz Aten, da »bo po informacijah iz dobro informiranih krogov sledila kmalu nemška bliskovita akcija, ki ima namen, likvidirati grško bojišče.

LONDON, 22. marca. Ass. Press. V diplomatskih krogih ne izključujejo možnosti, da bo Macuoka obiskal tudi London.

vojno psihozo, sestavlja tudi program, ki prvikrat zahteva za zaščito konvojev spremstvo ameriških vojnih ladij.

ITALIJANI O DINAMIKI IMPERIJEV

MILAN, 22. marca. Stefani. »Sposobnost odpora stare Anglije je pasivna sposobnost brez reakcije«, pravi »Corriere della Sera«, ter poudarja, da »so drugi deli imperija dinamičnejši in aktivnejši.

Ta pasivnost ne bo ostala brez posledic. Zedinjene države hočejo rešiti za vsako ceno svojega nedanega velikega sovražnika. Roosevelta hoče dati ameriški politiki popolnoma imperialistični značaj.

TURŠKI MOLK

ANKARA, 22. marca. Stefani. Turški odločujoči krogi vzdržujejo še vedno popolno tajnost o sestanku med Saradz-

MACUOKA

glen in Edenom na Cipru. Prav tako ni bilo nikakih poročil o zadnjih posvetovanjih turške vlade.

ZBOROVANJA PO TURCIJI

ANKARA, 22. marca. Stefani. Narodna stranka organizira zborovanja in sestanke, na katerih bo turški narod informirala o sedanjem mednarodnem položaju ter o stalšču turške vlade. Okrog 50 turških narodnih poslancev bo imelo od 27. t. m. zborovanja po notranjosti države.

Angleži napovedujejo

skorajšnji začetek nemške ofenzive

BERN, 22. marca. Ass. Press. »National Zeitung« objavlja v poročilu iz Londona: »V Londonu mnogo zaupajo začetku novega razdobja v zračni vojni. So znaki, ki mnogo obetajo. Bombniki in obramba je dovršena, pojačena. Poudarjajo, da bo nemška ofenziva kmalu nastopila. Opozarjajo na uporabo novih tipov bombnikov pri zadnjem letalskem napadu na Berlin. Ameriški bombniki, ki prihajajo v vedno večjem številu ter raz-

na druga presenečenja, še niso bila uporabljena. To je z angleške strani prvo opozorilo in napoved uporabe tajnega orožja. To velja tudi za značilen stavek v zadnjem angleškem komunicaju, da so pri uničenju devetih nemških letal začelo sredo pomagala nova sredstva. O tem ni znanega ničesar točnejšega. Na vprašanje, ali je ta nova metoda v izredno močnem obrambnem ognju, ki so ga opazili preteklo sredo, so odgovorili negativno.

Novi rekordi v letalski industriji

Američani vadijo nov tip velebombnikov, Nemci pa napovedujejo stroje s hitrostjo 1000 km na uro

BERLIN, 22. marca. Stefani. »Völkischer Beobachter« objavlja izjavo znamenitega nemškega letalskega konstruktorja Heinckela, ki jo je podal nemškemu letalstvu, dodeljenim dopisnikom tiska. Heinckel je obrazložil novinarjem letalske sposobnosti znamenitega nemškega vojaškega letala »Heinckel 3«, ki se je zelo obneslo na vseh bojiščih. K tej raz-

lagi je Heinckel pripomnil: »Zdaj smo šele komaj ob začetku novega razdobja v letalstvu: letala bodočnosti bodo z lahkoto dosegala brzino 1000 km na uro.

NEW YORK, 22. marca. Reuter. »New York Sun« poroča, da so dela na gradnji najnovejšega tipa bombnikov, ki bodo kmalu potekali preko Oceana, v zaključni fazi. Bombniki so tipa »Douglas« ter

Po jugovzhodu - Pirenejski polotok

Nastop proti angleškemu vplivu na Portugalskem — Španske priprave pred Gibraltarjem

BUDIMPEŠTA, 22. marca. Budimpeštanska »Pest« prinaša iz berlinskih kro-

gov vest, da bo Nemčija po izrinjenju angleškega vpliva na Balkanu podvzela podobno akcijo na Pirenejskem polotoku. Tu hočejo prvenstveno odstraniti angleški vpliv na Portugalskem ter angleško kontrolo v Gibraltarski ožini z zasidbo Gibraltarja.

MILAN, 22. marca. »Corriere della Sera« objavlja poročilo »United Press«, ki pravi, da se velik del španskih in marokanskih čet zbira pri Tarifi, na obali blizu Gibraltarja. Na stotine posebnih delavcev je zaposlenih pri gradnji močnega obrambnega sistema. Mnogo teh delavcev je delalo sivolčas pri gradnji Siegfriedove črte. Vse čete, ki so jih v zadnjih dneh koncentrirali, so pod poveljstvom generala Munose Grande, vojaškega guvernerja Algecirasa.

imajo nosilnost 18 ton. Letala »Douglas 19« so veleletala s štirimi motorji in 2200 konjskimi silami. Najnovejši tip ameriških letal lahko preleti pot iz Amerike v Evropo in nazaj brez pristanka. S seboj nosijo 3500 litrov bencina ter posadko 135 ljudi. Kapaciteta letal omogoča operiranje nad dosegom protiletalskih baterij.

»SCHARNHORST« IN »GNEISENAU« KRIŽARITA PO ATLANTIKU

LONDON, 22. marca. Reuter. Angleška admiraličeta poroča, da je bilo sedaj izven vsakega dvoma ugotovljeno, da se dve veliki nemški vojni ladji, ki zadnje mesece križarita na zahodni polovici Atlantika med Anglijo in Ameriko, imenujeta »Scharnhorst« in »Gneisenau«, ki imata obe po 26.000 ton in spadata med najmodernelše oklepne edince.

ČESTITKE PAPAGOSU

ATENE, 22. marca. At. Ag. Načelnik štaba angleške vojske general Dill in poveljnik vojske na Daljnem vzhodu general Wavel sta čestitala grškemu poveljniku generalu Papagosu na visokem odlikovanju, ki mu ga je podelil angleški kralj.

50 LADIJ ZA ANGLIJO

NEW YORK, 22. marca. Reuter. »New York Herald« »Tribune« poroča o pripravah za odposiljanje 50 trgovskih ladij iz USA v Anglijo. To so starejše ladje, ki so pa sedaj posebej predelane.

NOVI KREDITI V USA

WASHINGTON, 22. marca. Reuter. Predstajniški dom je sprejel z veliko večino načrt kredita v znesku 500.380.085 dolarjev za potrebe ameriške vojske in mornarice.

DANCI V MOSKVI

MOSKVA, 22. marca. Tass. Dansko zastopstvo, ki se bo pogajalo za blagovno zamenjavo, je dospelo v Moskvo.

Škoda po ciklonu na Portugalskem

LISBOA, 22. marca. Havas. Šele sedaj so znane vse podrobnosti o strahovitem opustošenju ciklona, ki je divljal pretekli mesec na Portugalskem. Ciklon je puščošij po vsem Portugalskem ter so povsod vidne razvaline mest. Povzročil je tudi poplave. V Lisboi in predmestjih je poškodoval obalo v dolžini 12 km. Poškodovani so zlasti cestni nasadi in parki. Uničenih in poškodovanih je na stotine ribiških bark. Gozdovj so tako poškodovani, da v nekaterih krajih niti za 50 let ne bo mogoče nadomestiti škode.

Z bojišč ob Kanalu, v Albaniji in v Afriki

Silovit nemški napad na Plymouth, angleški na Lorient — Mirnejši dan v Albaniji — Angleži v zelenici Džarabubu — Junaški odpor Italijanov pred Kerenom — Priprave za obrambo Harrarja

To in onstran Kanala

NEMSKA POROČILA

BERLIN, 22. marca. DNB. Močne eskadrilje bombnikov so včeraj napadle neko pristanišče v južni Angliji. Napad je povzročil močne eksplozije ter požare. Napad je bil zelo učinkovit ter so bile zadete pristaniške naprave in dokl.

BERLIN, 22. marca. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo javlja: da so v noči na petek močni oddelki nemških letal napadli pristanišče Plymouth. Ob jasni mesečini so bili zadeti važni objekti v luki, začelo je goreti na mnogih krajih. Hudo poškodovano je mornariško skladišče. Napaden je bil tudi London in razna letališča v južni Angliji, blizu obale pa potopljena neka 8000 tonska oborožena trgovinska ladja. Iz konvoja je bila potopljena še neka tretja ladja, eno angleško letalo je bilo sestreljeno. Nemške podmornice, ki operirajo na zahodni obali Afrike, so potopile za 69.000 ton sovražnih ladij, ki so bile v močno zavarovanem konvoju na poti v Anglijo.

BERLIN, 22. marca. DNB. Britanska letala so poskušala pretekle noč napasti več krajev v zasedenem področju, kakor tudi pristanišča francoske obale. Hitri in točni ogenj nemškega protiletalskega topništva pa je napadalcem preprečil izvršitev naloge. Bombe iz britanskih letal so padle v morje. Povzročena ni bila nobena škoda.

ANGLEŠKA POROČILA

LONDON, 22. marca. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča: Letala obalnega poveljstva so ponoči dolgo bombardirala glavno oporišče za nemške podmornice v Lorientu na francoski obali. Lorient je imel svoj drugi zaporedni napad. Podrobnosti o uspehih še niso objavljene.

LONDON, 22. marca. Reuter. Letalsko ministrstvo objavlja: Delavnost sovražnega letalstva nad Anglijo je imela v pretekli noči mnogo manjši obseg. Glavni napadi so veljali Plymouthu. Škoda je sorazmerno precejšnja na stanovanjskih in trgovskih zgradbah, število človeških žrtev pa ni visoko. V Londonu, kamor je bilo vrženih nekaj bomb, je škoda majhna in število žrtev neznan. Reuterjev dopisnik pravi, da je bil glavni napad ponoči na Plymouth, veliko pristanišče v jugozahodni Angliji. Sovražnik je metal zažigalne in rušilne bombe, ki so napravile dosti škode. Napad na London je bil manjšega obsega. Le malo bombnikov je napadalo in še ti so prenehali pred polnočjo. Nobenih poročil ni, da bi bil kakšen sovražni bombnik sestreljen.

SILOVIT NAPAD

LONDON, 22. marca. Reuter. Angleška letala so v teku noči spet napadla podmorniško oporišče v Lorientu. Nemška letala pa so zelo hudo napadla neko mesto ob jugozahodni obali Anglije. Napad se je začel takoj po mraku ter je trajal nekaj minut čez polnoč. Nastalo je mnogo požarov, ki pa so bili do jutra že vsi pogašeni. Velika škoda je na javnih in privatnih zgradbah, trgovinah in drugih lokalih. Ne ve se še, koliko je smrtnih žrtev, vendar pa obstaja bojazen, da jih je precej.

Albansko bojišče

ITALIJANSKA POROČILA

NEKJE V ITALIJI, 22. marca. Stefani. Službeno poročilo italijanskega generalnega štaba pravi, da je bilo na grškem bojišču normalno delovanje obeh topništev. Naša letala so v nizkem poletu bombardirala in s strojnimi streljali na sovražnikove čete in obrambne naprave.

GRŠKA POROČILA

ATENE, 22. marca. At. Ag. Poročilo vrhovnega poveljstva pravi, da so bile včeraj aktivne v glavnem le izvidnice in topništvo. Poizkus sovražnika, da bi napadel s pomočjo tankov, je bil odbit. Uničen je bil en sovražni tank. Poročilo noranega ministra pravi, da so sovražna letala bombardirala Prevezo ter povzročila materialno škodo. Bombe so padle tudi na druge dele, toda brez vsake škode.

ATENE, 22. marca. At. Ag. Poročilo grškega generalnega štaba javlja o krajevno omejenih akcijah izvidniških čet in topništva. Vladni tolmač je novinarjem dejal, da je bil včerajšnji dan na bojišču mirnejši. Italijani preurejajo svoje čete ter se pripravljajo na nove napade. Podrobnosti o bojih za Tepeleni ni hotel dati. V Atenah vztrajno govore, da so grške predstraže dosegle v Tepeleni, da je bilo tam ujetih 3000 nasprotnikov. Po nekaterih hišah v Atenah so izobešene zastave. Vest, da so pri zadnjih napadih v Albaniji imeli Italijani 25.000 mrtvih in ranjenih in da so hudo trpele tri njihove divizije, ne potrjujejo in tudi ne zanikajo. Angleška letala so metala bombe na Drač in Valono.

FARINACCI PADEL

ATENE, 22. marca. Ass. Press. Roberto Farinacci, eden izmed italijanskih ministrov, ki so na fronti, je po nekaterih poročilih padel v Albaniji v bitki na nož.

Afriške fronte

ANGLEŠKA POROČILA

KAHIRA, 22. marca. Reuter. Imperialne čete, ki so zasedle Berbero, napredujejo v Abesiniji, Vzhodno od Džidžige so zasedle kraj Hargerso. V področju Neghellija pritiskajo čete za umikajočimi se Italijani. Posebno hudi so pa boji pri Kerenu, kjer so škotske in indijske čete

Abesinski podkralj, vojvoda d'Aosta

bo osebno branil utrdbe pred Hararjem

GLAVNI STAN GENERALA CUNNINGHAMA, 22. marca. UP. Po zadnjih poročilih je obrambo Hararja prevzel v osebno vodstvo vojvoda d'Aosta. Italijanske čete so zbrane na abesinskih visokih planotah, ki so zelo pripravne za obrambo mesta. Angleške čete deli od Hararja klanec Marda, ki gre med Džidžigo in Hararjem. Fotografski posnetki kažejo, da je ta gorski klanec zelo dobro zavarovan in utrjen s topovi in strojnimi gnezdji, približno tako, kot Ke-

ren. Vojvoda d'Aosta razpolaga v tem področju s terenom, ki je odličen za obrambo. Težave italijanskega vojaškega poveljništva v Abesiniji pa so v tem, ker ne razpolaga z nikakim letalstvom. Vojvoda d'Aosta je kot poveljnik italijanskih čet objavil dnevno povelje, v katerem zahteva od vseh čet, da se borijo do zadnjega moža prej, kot pa zapustijo Harar. Tudi general Cunningham s svoje strani končuje poslednje priprave za operacije proti Hararju.

KAHIRA, 22. marca. Reuter. Strahovita bitka za Keren se neprestano nadaljuje. Po mnenju vojaškega strokovnjaka spada Keren med prve trdnjave na svetu. Po svoji ugodni visokogorski legi nudi nasprotniku prihiko, da ga lahko odločno brani. Brani ga 30.000 najboljših italijanskih vojakov. Boja za Keren ni mogoče odgoditi, ker je na poti nadaljnjemu prediranju angleških imperialnih čet.

DŽARABUB ZASEDEN

LONDON, 22. marca. Reuter. Angleške čete so zasedle zelenico Džarabub ob libijsko-egiptski meji. Zajele so 800 italijanskih vojakov.

ITALIJANSKA POROČILA

NEKJE V ITALIJI, 22. marca. Stefani. Sovražnik je s podporo močnega topništva ponovil napad na Džarabub. Bil je odbit. Naša letala so bombardirala Benghazi, nemška letala so zbijala nad Sirto en angleški bombnik. Napaden je bil tudi Port Sudan ter ladje, ki so bile zasidrane v luki. Zbijati smo angleško lovsko letalo. Sovražnikovi poizkusi, predreti pri Kerenu, so ostali brezuspešni. Letala so napadla sovražne baterije.

Rim: V koalicijski vojni ni prestižnih vprašanj

RIM, 22. marca. Iz Rima javlja dopisnik »Pester Lloyd«, da »je morala Italija zaradi svoje dolge obale in izpostavljenih kolonij pretrpeti težke udarce. S kakšnimi pripravami je morala Italija v vojno, je povedal že Mussolini v svojem govoru 23. februarja. V takšnem položaju se je morala Italija baviti še z Grki, ki so bili pripravljeni, spustiti vsak čas Angleže v svoje baze. V prvih operacijah so imeli Grki srečo, da so zasedli

važne položaje, katerih vpliv se še danes občuti. V koalicijski vojni, kakršna je osiščena, ne igrajo trenutna prestižna vprašanja nobene vloge. Vse se presoja z vojaškega zrelišča, kar velja tudi za položaj na jugovzhodu. Zato ni čudno, če Nemčija po pojavu angleških čet v Grčiji menja svoje prvotno stališče. Vse akcije proti Grčiji bodo nastopile sporazumno. Doselej niso italijanska vojna poročila govorila o ofenzivi.«

Kaj hoče Nemčija, kaj pa Amerika

DUNAJ, 22. marca. »Neues Wiener Tagblatt«, se bavi v uvodniku z zadržanjem Amerike in zaključuje: »Wilsonovo varanje naroda je bilo naravno, majhno in betezno v primeri z gigantskimi poizkusi nlegovega naslednika, zaslepi vsi svet z obtožbami, da se prizadeva Nemčija, zavladati svetu. Cilji Nemčije so bili od vsega početka jasni. Hitler jih je narodu dostikrat razložil. Tvorijo tudi jedro trojnega pakta: prostost za tri velike narode tega pakta v njihovem lastnem življenjskem prostoru, enaka prostost za

vsako večjo nacijo v njenem okviru. — Hitler je po vkorakanju v Poljsko in celo tudi po Dunkerqueu javno izjavil, da Nemčija ne zahteva od Anglije ničesar. Iz tega sledi, kakor noč dnevu, da ne terja Nemčija tudi od Zedinjenih držav ničesar. Beseda »novi red« velja le za nemško politiko, za nemški vojni cilj, ne pa za neomejene, demagoške hujskaške besede osvajaških namenov Zedinjenih držav. Nemčija zasleduje načrte za novi red, severnoameriška Unija pa hoče vladati svet.«

„Ameriški narod je prijel za plug“

LONDON, 22. marca. Ass. Press. Urednik zunanjepolitičnega pregleda londonškega lista »Daily Express« piše med drugim, da je v kratkem pričakovati senzacionalnih dogodkov v Francoski Somaliji, ki ima v rokah ključ do glavnega pristanišča Abesinije, zvezane po železniški progi iz Adis Abebe v Džibuti. Francoska Somalija je potem, ko so britske čete ponovno zasedle Berbero, pred

važno odločitvijo. Obkoljevanje Abesinije z vseh strani lahko povzroči, da bi se nasprotni čete skušale umakniti v Francosko Somalijo, kjer je preskrba z živili že itak težka. Skupina pristašev generala de Gaullea v francoskem delu Somalije stalno narašča. Bivši guverner Francoske Somalije, general Gentilhomme se zdaj bori s četami generala de Gaullea pri Kerenu.

BRITSKA SOMALIJA

V razvoju ofenzivnih vojnih operacij na osrednjem afriškem vzhodu so Angleži te dni nepričakovano znova zavzeli Berbero, glavno mesto Britske Somalije in pričeli od tam napredovanje ne samo v notranjost kolonije, ampak tudi v smeri proti Džidžigi v Abesiniji, katero so iz Italijanske Somalije napredujoče južnoafriške čete tudi že osvojile. Cilj teh operacij je pred vsem znova osvojiti Britsko Somalijo, katero so morali Angleži lani pod pritiskom italijanske vojske iz Abesinije popolnoma izprazniti, na drugi strani pa odrezati še preostalo severovzhodno Italijansko Somalijo in južnovzhodno Britsko Somalijo od Abesinije. S tem hočejo Angleži izločiti iz boja po površini sicer ogromno, po vrednosti pa bolj malopomembno ozemlje skrajnega osrednjega afriškega vzhoda. Strateški pomen je tu pred vsem v tem, da ostanejo italijanske bojne sile v Abesiniji odrezane od zvez z Indijskim oceanom.

KAKO JE BILA IZGUBLJENA

Britska Somalija je bila med vsemi angleškimi posestvi v Afriki ob začetku vojne z Italijo vojaško najmanj zavarovana. Angleži so se zanašali skoraj izključno le na pomoč Francozov, ki so zbrali v sedmi Francoski Somaliji s središčem v znanem pristaniškem mestu Džibutiju že prej značne bojne sile, posebno oddelke znamenitih senegalskih strelcev. Ko pa je Francija kapitulirala in je tudi Francoska Somalija ostala zvesta vichyjski vladi, je vsa ta pomoč odpadla, in Angleži so se znašli v Britski Somaliji pred iz Abesinije pritiskajočimi Italijani s svojimi maloštevilnimi četami skoraj brez moči. Na prelazih gorovja, ki se dviguje blizu abesinske meje in poteka v južnovzhodni smeri vzporedno z obalo ob Indijskem oceanu, so se angleški oddelki sicer skušali upirati Italijanom, toda nazadnje so bili prisiljeni, umakniti se proti glavnemu mestu Berberi, kjer so se v vsej naglici vkrcali na ladje in odšli v Aden. Od tam so sedaj tudi izvršili protinapad, se izkrcali na kopno in po kratkih bojih znova vkrcali v lani opuščeno Berbero.

POMEN IN POLOŽAJ KOLONIJE

Britska Somalija ima vse večji prometni, kakor pa gospodarski pomen. Pokrajina in politični, kakor pa gospodarski pomen. Pokrajina meri sicer 176.000 km², ima pa samo 350.000 prebivalcev, torej komaj po dva na 1 km². Prebivalstvo tvorijo hamitski Somalci, večinoma muslimani. Večje in pomembnejše mesto je le Berbera z okoli 30.000 prebivalci. Mesto leži na nizki obali Indijskega oceana in ima dobro urejeno pristanišče, ki združuje v sebi ves promet z vsem somalskim in deloma tudi abesinskim zaledjem, je pa pomembno tudi kot pristanišče za ladje, ki plujejo skozi Rdeče morje navzdol proti vzhodni in južni Afriki, ali pa od tam navzgor. Z zaledjem ne vežejo Berbere nobene moderne komunikacije, ne železnice ne trdno zgrajene ceste, ampak večinoma le karavanske poti. Karavanske poti so tudi sicer glavne prometne zveze vse Britanske Somalije in pokrajini, ki se širijo za njo na zahod v Abesinijo in na jugozahod v Italijansko Somalijo.

TLA IN ŽIVLJENJSKE RAZMERE

Kolonija je po ogromni večini puščava ali pustinja, neuporabna za poljedelstvo ali živinorejo. Tam, kjer je rodovitna, bodisi že po naravi ali po umetnem namakanju, pa uspevajo plantaže gumija, kave, sladkornega trsa, sisala itd., razvita pa je tudi živinoreja in pomembno postavko tvori pridobivanje in izvažanje največjega perja. Vendar je značilno pred sedanjo vojno trgovski promet med Britsko Somalijo in ostalim svetom na leto samo okoli 85.000 reg. ton. Pri tem je bil uvoz mnogo večji nego izvoz. Razmerje se je sukalo med prvim in drugim približno v relaciji 10:4. Domače prebivalstvo se je zaradi tega bavilo mnogo tudi s trgovino z zaledjem. Skromno poljedelstvo daje le pičle množine živil, vendar toliko, da prebivalstvo ne trpi lakote. Sicer pa so Somalci v tem oziru precej skromni, kakor tudi mnogi drugi prebivalci slabo rodovitnih afriških pokrajin.

Mariborska napoved: Pretežno oblačno in nestanovitno. Včeraj je bila najvišja toplota +10, danes najnižja —2, opoldne +7.

Zločinci, izdajalci v tajni službi in špijonaži

Drzen podvig Bartista Travaia - Špijonažna afera polkovnika Riedla

V delovanju špijonaže ni rahlostnosti. Razni vplomi, falsificiranje, uboj, umori, atentati, sabotaža in druga kazniva dejanja pridejo agentu tajne službe prav kot neobhodno sredstvo za izvršenje naročenega podviga. Mnogi špijoni in agenti tajne službe, posebno častniki, se skušajo izogniti teh sredstev.

Za tajno službo so posebno spretni vlomilci in žeparji, ki naj bi s svojo izvežbanostjo pokradli iz močnih tresorjev ali žepov diplomatov važne dokumente. Ker taki ljudje, večinoma niso pravi člani tajne službe, jih tudi v mnogih primerih žrtvujejo in v primeru neuspeha skušajo prikazati dejanja kot navaden zločin tatvine.

PRIMER BAPTISTA TRAVAIA

Zanimiv je primer notoričnega kriminalnega tipa Bartista Travaia, katerega je italijanska tajna služba v svetovni vojni 1914-18 uporabila za vlom v prostore šefa nemške špijonaže v Švici. Bartist je bil znan v podzemskih krogih zločincev pod imenom »Kralj alibija«, kajti znal je tako sijajno dokazati v raznih primerih svoj alibi, da mu najboljši kriminalisti niso mogli do živca. Živel je za časa vojne na Dunaju in se zadrževal v sumljivih krogih. Tam se je seznanil z nekim Italijanom, ki se je zatekel v podzemlje pred pokolj. Pomagal mu je in postala sta dobra prijatelja, vendar pa Bartist ni vedel, da je bil njegov prijatelj član italijanske tajne službe. Ko so mu tla postala tudi v Avstriji pre vroča, se je zatekel v Italijo, kamor je že mnogo prej pobegnil njegov italijanski prijatelj.

SPRETNI VLOMILEC NA DELU

Nekega dne sta se srečala. Bartist se je zavzel, kajti njegov prijatelj je bil v uniformi generalštabnega italijanskega častnika. Poznavajoč vlomilske sposobnosti Bartista, mu je kot več častnik tajne službe naročil, naj gre v Švico in se tam polasti važnih dokumentov nemške špijonaže. Bartist je vlomil v stanovanje dr. Mayerja, navrtal jekleno blagajno in odnesel vse dokumente s tako mačjo spretnostjo, da ga nihče v sicer obljudenem stanovanju ni čul. Italijanska tajna služba je Bartista bogato nagradila. Ko so francoske oblasti pozneje prijele Bartista kot zločinca in ga obsodile na 20 let ječe, je italijanska vlada intervenirala pri predsedniku francoske republike ter prosila zanj, češ da je zavezniški državi storil velike usluge vojaškega značaja. Bartist pa se je v ječi medtem zastrupil, ker ni hotel na Hudičevce otoke.

Tudi spreten ponarejevalec podpisov, dokumentov ali denarja je v tajni službi izredno dobrodošel. Tajna služba se poglubi v sodnijske akte in išče po zaporih ponarejevalce, ki jih potem reši in uporablja v svoje namene. Nihče o tem ne more zvedeti ničesar, kajti tajna služba mogočne države je več kot vlada

ali kar koli. Znano je, da so šefi tajne službe v minuli svetovni vojni naravnost od vladarja zahtevali gotove ukrepe, katerim se je moral pokoriti ministrski predsednik s svojim kabinatom in vse oblasti v državi.

ZLOČINSKI ŠPIJONI - IZDAJALCI

Med zločince v tajni službi pa moramo seveda uvrstiti tudi izdajalce. Zgovoren primer takšnega izdajstva je avstrijski polkovnik Riedl, ki je že pred svetovno vojno izdal Rusiji načrt št. III. ter s tem gotovo mnogo pripomogel k porazu centralnih sil.

Riedl je kot potomec siromašne plebejske rodbine s svojo izredno sposobnostjo in čvrsto voljo dosegel položaj generalštabnega majorja in bil v tem postavljen za šefa avstrijskega špijonažnega urada. V tem svojstvu je postal eden najboljših častnikov avstrijske tajne službe. Polovil je najnevarnejše nasprotnikove špijone in odkril skrivnosti nasprotnih špijonaž. Vsa, ki je obiskal šefa tajne službe Riedla, je bil neopaženo fotografiran, neopaženo je dal odtiske prstov in ves razgovor je bil posnet na gramofonske plošče. Kakor je sam priznal v svojem poslovilnem pismu, ki ga je pred samomorom napisal, sta ga uničili lakomnost in strast. Riedl se je namreč iz pohlepa za denarjem in uživanjem prodal ruski tajni službi, ki ga je bogato plačala za njegovo izdajniško delovanje. Težina njegovega izdajstva je ležala v tem, da je ruski špijonaži vrnil načrte o osvojevanju novih ruskih korpusov in načrte za ruske operacije proti Avstriji in Nemčiji, katere je neki ruski polkovnik prodal avstrijskemu vojnemu atašeju. V začetku svetovne vojne sta bila oba generalštaba centralnih velesil presenečena in njeni načrte so zaradi tega znatno šepali. Po drugi strani pa je Riedl prodal Rusom operacijske načrte št. III. ter s tem uničil dolgotrajno in življenjsko delo Konrada von Hötzena.

KAKO SO ODKRILI RIEDLA

Zanimivo je, kako je avstrijska tajna služba odkrila Riedlovo izdajstvo. General Giesl, ki je bil premeščen v Prago za komandanta korpusa, je vzel s seboj za načelnika štaba polkovnika Riedla, ker je zelo visoko cenil njegove sposobnosti. Riedl je izročil svojo doiznost stotniku Ronge-u. Nekega dne je cenzor dobil v roke dvoje pism, v katerih je bilo 14.000 kron v bankovcih. Pisma so bila poslana iz nekega obmejnega mesteca ob ruski meji na naslov Poste restante Ballplatz 13. Ronge je takoj nekaj sumil. Iz pisarne, kjer se izdajajo poštna pošiljka »Poste restante«, je napeljal zvonec v najbližjo policijsko stražnico, kamor je postavil dva detektiva. Uradnik je imel nalog, naj takoj da znak, čim kdo dvigne obe pismi, detektiva pa naj bi dočignega prijela.

USODNA DENARNA PISMA

Nad 80 dni so čakali naslovnika, ko je

končno zvonec zapel. Oba detektiva pa sta prispela prepozno in avto s prejemnikom pisem, je pravkar odpeljal. Toda taksi se je vrnil in šofer je vedel, kam je peljal neznanca. Medtem, ko je oba detektiva peljal v dotični hotel, se je detektivoma nasmehnila sreča in sta našla v avtu vrečko za žepni nožič, ki jo je neznanec izgubil. V hotelu je spreten detektiv izročil vrečko vratarju ter ga naprosil, da vsakega gosta povpraša, če jo je izgubil.

NOŽIČ GA JE IZDAL

Ko je med drugimi prišel tudi polkovnik Riedl, je takoj spoznal svojo vrečko in izjavil, da je njegova. Toda tisti hip se je spomnil, da je nožič rabil v taksiju, ko je odpiral pisma. To je bilo za izkušnega šefa tajne službe dovolj. Uvidel je, da so mu na sledu. Začela se je gonja po ulicah. Ko je Riedl izčrpal že vse trike, je končno uvidel, da trdovratnim zasledovalcem ne uide. Zatekel se je v svoj hotel, kjer se je sestel s svojim prijateljem, znanim pravnikom, dr. Polakom.

PROSIL JE ZA SAMOKRES IN SE USTRELIL

Medtem je Ronge, ki je bil sprti obveščen od obeh detektivov, že spoznal Riedlovo iz-

dajstvo in obvestil visoke vojne činitele. Ti so sklenili, da mora afera ostati tajna. General von Hötendorf je določil štiri častnike, med njimi tudi Ronge-a, da likvidirajo z Riedlom. Obiskali so ga o polnoči istega dne v hotelu. Ko so vstopili, jih je Riedl pozdravil z besedami:

»Gospoda, vsem, zakaj prihajate! Vse boste zvedeli iz teh pisem, ki sem jih napisale.

Nato je zaprosil, da mu posodijo samokres. Častniki so se oddaljili. Ob četrtna eno je počil strel.

Drugi dan so časopisi prinesli vest, da se je generalštabni polkovnik Riedl v duševni zmedenosti usmrtil. Posebna komisija se je odpravila v Prago, da preišče polkovnikovo stanovanje. Rezultat preiskave je bil katastrofalen. Nihče ni mogel doumeti, koliko in kakega materiala je Riedl izdal Rusom in kako je prišel do njega. Stanovanje je bilo luksuzno opremljeno, v kleti so našli 160 zabojev sampanja najfinejše znamke.

PO BISTROUMNEM ČEHU JE ŠLA SKRIVNOST V SVET

Morda bi nikoli ne prišla Riedlova afera v javnost, če niso poklicali nekega češkega kličavničarja, ki je moral s silo odpirati vrata, omare, predale itd. Ta je mimogrede čul vzklike groze in presenečenja ob ugotovitvah vsebine raznih dokumentov. Čul je tudi izgovarjati besedo »Rusi«. Bistroumnemu Čehu se je takoj posvetilo v glavi. Kmalu nato je neki češki list, ki je znal poročati tudi »med vrsticami«, prinesel del afere na dan, pozneje pa še nekateri tuji listi.

I. F.

Balkanski polotok in zahodna Mala Azija

Kultura

„Misel in delo“ štev. 2-3

Izšla je dvojna številka »Misl in dela«, revije, ki jo izdaja zadruga »Nacionalni akademski tisk« v Ljubljani (celoletna naročnina 60.— din, posamezna številka 6.— din; naročite jo lahko v Ljubljani na Gosposvetški c. 4, posamezne številke dobite v Mariboru v knjigarni »Tiskovne družbe«, Čankarjeva 1).

Januarska in sedanja dvojna številka kaže, da se krog sodelavcev vedno bolj širi, ter se v zvezi s tem pojavljajo nade, da bo ta revija postala osrednje glasilo ter intelektualno središče mlajših naprednih Slovencev. V tej reviji obravnava mladina politična in druga vprašanja ter pozizkuša poglobiti delovno skupnost mlajših slovenskih naprednih ljudi. V času ko so padle krinke in so se jasno pokazale razlike med totalitarci in demokrati, je delovna kupnost slovenske napredne mladine res velik pojav, sodelovanje v reviji »Misel in delo« pa potrebna šola za praktično sodelovanje tudi drugod. Zeleti bi bilo, da se krog sodelujočih še razširi ter da postane revija v resnici glasilo vse »nevistosmerjene« slovenske mladine.

V 2.—3. številki je na čelu uvodnik »Za boljši mednarodni red«, v katerem je tudi našednja konstatacija: »Naš narod je s svojimi žrtvami v preteklosti izkazal pred vsem svetom svojo nedofakljivo pravico do življenja, svobode in neodvisnosti v lastni narodni državi Jugoslavije. Za očuvanje te pravice ne more biti tudi v bodoče nobena cena previsoka«, Prof. Anton Melik je napisal članek o »Političnogeografskih osnovah Jugoslavije«, prav tako z geopolitiko se bavi dr. Svetozar Lesič, ki piše o »Sodobni politiki prostora«. Dr. Ivan Hribar nadaljuje svoja razmišljanja o HSSR, dr. inž. Črlimir Nagode pa objavlja članek o »Gospodar-

stvu Slovencev v jug. državi pa v slovenski banovini«.

Med »Obzornikom« je poročilo o svečani promociji Ivana Hribarja za častnega doktorja ljubljanske univerze. Vekoslav Spindler kot predstavnik starejše generacije konstatira, da »Mladina

Razstava sodobne slovenske likovne umetnosti v Ptuj

Ptuj je doživel te dni prvo večjo razstavo likovne umetnosti, katere namen je bil, seznaniti Ptujčane in okoličane s sodobnimi stremenji slovenskega slikarstva in kiparstva. Razstava, ki so jo organizirali v Narodnem domu agilni ptujski akademiki, je združila člane ljubljanskega kluba »Trojice«: slikarja A. G. Kosa in Miho Maleša ter kiparja Franceta Goršeta, od članov ljubljanskega kluba »Neodvisnih«: slikarja Staneta Kregarja, Franceta Miheliča, Nikolaja Omerso, Maksima Sedeja in kiparja Karla Putriha ter Zdenka Kalina, mimo teh pa sta se razstavljalcem pridružila še slikarja Karel Jirak iz Maribora in Karel Jakob iz Murske Sobotice.

Razstavljalci so tako po starosti kakor po smerih dokaj različni, vendar jih združujejo po veliki večini ista sodobna stremjenja, ki so se razvila in uveljavila v naši slovenski likovni umetnosti v dobi po prvi svetovni vojni, še bolj določeno pa v desetletju po letu 1930. Čistega impresionizma v umetnosti ptujskih razstavljalcev ni več, le kje pa kje so vidni še prav rahli odsevi tiste smeri, ki je obvladala vso slovensko likovno umetnost v dobi pred prvo svetovno vojno in še deloma po njej. Prav tako ni več ekspresionizma, ki je skušal obvladati prvo povojno dobo. Elemente te smeri zasledimo samo še v starejših delih Mihe Maleša in kiparja Franceta Goršeta, toda tudi že močno zabrisane. Celotno surrealizem Staneta Kregarja se je iz del, ki so razstavljena v ptujskem Narodnem domu, dočela umaknil. Zmagala je sodobna nova stvarnost.

Anton Gojmir Kos je zastopan s tremi deli, tihožitjem »Zatišje«, »Smarno gorco« in »Kompozicije«, ki vsa tri označujejo dovolj

ustvarja novo zgodovino«. Verko poroča o »Odmevih mladinske akcije«, Zunanje-politično poročilo o »Drugi vojni pomladi« je napisal dr. Vrčon. O novih mislih in gibanjih v Veliki Britaniji pišeta Odon Sorli in Bojan Ribnikar. Scrutator pa objavlja poročilo o »Machiavelliju in fašizmu«, O »Nemški manjšini na Slovaškem« je napisal poročilo P. P. Nadalje sledijo »Poročila«, »Dokumenti« in »Drobtine«.

čustvenost, včasih že liričnost, je šel Mihelič motivno predvsem h krajini, slikarsko pa dalje k realizmu. Motivno je navezal svojo umetnost v zadnjih letih prvenstveno na štajersko podeželje, idejno pa v življenjsko problematiko tega dela naše domovine. Na sedanji razstavi je zastopan s tremi deli. Nikolaj Omerso se giblje v docela drugi smeri črti, kakor Mihelič. Njegova najvidnejša težnja je poenotenje podobe, tako v kompoziciji kakor v barvi. V tem oziru je zanj najbolj značilno olje »Kostanje«. Motivno je krajinar, portretist in kompozicionist.

Karel Jirak spada po svojih zadnjih stremljenjih v marsikaterem oziru k skupini »Neodvisnih«, je pa vendar v vsakem oziru osebnost zase, s svojim lastnim načinom reševanja barvnih in sizejskih problemov. Kakor Mihelič, je tudi on tesno navezan na pokrajino, toda v obdelavi sta si z Miheličem docela nasprotna. V zadnjem času dobiva Jirakova umetnost močne, zrele poteze, ki pa razodevajo, da je pri njem še vedno mogoč razvoj navzgor, v kvaliteto. V Ptuj je zastopan z že znanimi deli. Prekmurec Karel Jakob je pa obstal nekje na poti razvoja, od koder bo najbrže šele našel nadaljnji vzpon v mehkejšo barvno tretiranje, kar bo dalo njegovemu sicer kompozicijskemu talentu šele pravo veljavo. Nevarna pa bi utegnola postati zanj osamelost v Murski Soboti.

Sodobno slovensko kiparstvo, ki se je uveljavilo enakovredno ob slikarstvu, česar v polpreteklosti ni bilo mogoče trditi, je zastopano v Ptuj z deli Franceta Goršeta, Karla Putriha in Zdenka Kalina. Gorše je izšel v neki meri iz ekspresionizma, dasi je bil ta njegov ekspresionizem bolj zunanja stilizacija kakor idejna manira. Tu so se družili v njegovi umetnosti vplivi pravega ekspresionizma z vplivi Meistroviča. V novejši dobi pa se je otreseel prvega in drugega in se približal voluminozni plastiki, grajeni na kiparski statiki, v čemer je ustvaril vrsto odličnih umetnin, od katerih nam kaže nekateri tudi v Ptuj. Karel Putrih se je razvil iz prvotnega bolj zunanega ustvarjanja v duhovno poglobitev in resnično umetnost. V tem oziru je eden glavnih stebrov naše sodobne plastike. Zdenko Kalin je pričel že spočetka ustvarjati v voluminoznosti, toda prefinjeni z duhovnostjo, in je postal velika nada. Tudi na tej razstavi se nam predstavlja z nekaj deli, ki kažejo vse njegove vrline.

Razstava je tako v polni meri dosegla svoj namen: pokazati Ptuj in okoličini najznačilnejša stremjenja sodobne slovenske likovne umetnosti.

R.

Novice

Nove davščine ptujske mestne občine

Predloženi preračun, ki ga je osvojil upravni odsek, predvideva 3.024.860 din izdatkov in prav toliko dohodkov. Poleg tega je upravni odsek osvojil še tri posebne preračune mestnega ubožnega sklada za 292.000 din, sklad protiletalske obrambe za 32.300 din in odsek obvezne telesne vzgoje naroda za 14.000 din. Regulacijski sklad znaša 20.000 din, mestni turistični odbor 29.000 din in veterinarski sklad 23.200 din. Novi preračun je za 597.785 din večji od prejšnjega. Povečanje izdatkov je v glavnem pripisati draginji, ki je izredno porastla. Med izdatki so 3 nove postavke: izredne drag. doklade upokojujencem dolg kraj. šol. odboru s prvo amniteto in stroški najetja posojila pri Pokoj. zavodu v l. 1940. — Osebnih izdatki so zvišani za izredne draginjske doklade za 45.000 din.

Primanjkljaj rednega prometa, ki se krije z dokladami, trošarinami, taksami, pristojbinami in drugimi mestnimi davščinami, znaša din 2.053.780 in je za din 577.380 večji kot v tekočem letu. Zaradi tega so vpeljali naslednje nove davščine: 2% prometna pristojbina, 50% davščina k drž. dopolnil. taksi, davščina na kino vstopnice, takse na biljarde, biljardete, za podeljevanje obrtnih pravic, za obrtne in taksne prestopke. Obstoječe doklade, davščine in takse so se pa deloma povečale, kakor tudi tarife še sedanjih taks, tarife za stojnice, tržnine, tehtnine, uvoznine in meroizkusne pristojbine. Zvišali so trošarino na vino za 25 par pri litru, na pivo za 50 par, na uvoženo sveže meso za 30 par pri kg, na suho meso 2—3 din pri kg, na sadjevec 25 par pri litru. Doklade k direktnim državnim davkom naj bi se povečale za 5%. Ker je mestni svet radi draginje opustil delavstvo, ko stanuje v občinskih poslopih, najemnine za to leto, je najemni- na znižana za din 25.300. Dohodki pri tarifih mestnih podjetij se povišajo: pri

žagi in pripravi za 15%, pri klavnici, kopalnišću in oznanjev. uradu za 25% in pri pogreb. zavodu za 35%.

Ker številu mestnih revežev vedno narašča, je zaradi draginje potrebno zvišati mesečne podpore, zato naj mestni ubožni svet izvrši revizijo vseh podpor in kjer je potreba nujna, naj se podpore zvišajo vsaj tako, da bo znašala najnižja podpora vsaj 50 din mesečno.

Mesto Ptuj plačuje letno okoli 80.000 din v bednostni sklad, v tekočem prer. letu pa je iz istega prejela 5000 din. Ker je beda in nezaposlenost v Ptujtu velika, naj uprava prepusti občini celotni vplačani znesek za bednostni sklad. Na ta način bi se omogočila zaposlitev nezaposlenih in izvršilo nekaj res nužnih javnih del.

Zdravnik o uničevanju vrabcev

Pred nekaj dnevi sem opazoval večjo družino vrabcev, kako je opravljala v opoldanskem soncu v občestni mlaki pomladansko čistilno kopel; pri tem sem se spomnil članka g. učitelja Vaude v »Večerniku«, lotil se me je čut usmiljenja in odločil sem se, da prosim uredništvo »Večernika«, da sliši k vrabčevi polemiki končno še tudi glas zdravnika.

Zaševna okrožnica kmetijske poskusne in kontrolne postaje v Ljubljani je in ostane ubožno spričevalo o surovi miselnosti današnjega človeka; žalostno pa je predvsem to, da se ta posurovelost prenaša tudi na našo deco in to na najneodolnejše otroke, ki so komaj prestopili šolski prag. Pred dvema leti sem javno poudarjal, ko sem govoril na materinskem tečaju o spolni vzgoji otroka, da ovirajo današnje socialne prilike predvsem duševni razvoj otroka; manjka mu vse materine miline in ljubezni njegove okolice, ki je glavna zahteva za pravičen razvoj človeške duševnosti. V letih naj-

Sedanja organizacija varnostne službe v mestnem področju zaradi razcepljenosti ne ustreza in nujno zahteva novo ureditev. Mestni svet je mnenja, da se za področje mesta Ptuja ustanovi policijsko predstojništvo, v katerem bi bila koncentrirana celotna varnostna služba. Ako pa to iz kakih razlogov ni mogoče izvesti, je mestni svet mnenja, da je umestneje vrniti občini avtonomijo tudi v policijskih zadevah. Mestni izdatki bi se s tem zmanjšali in uprava bi se le poenostavila. Predsednik občine bo o tem predložil primerno predstavko banu. Ako bi nadzorna oblast navedbe novih davščin ne odobrila, bi se za vse te izpadke povečale doklade k direktnim državnim davkom.

živahnejšega telesnega kot duševnega otrokovega razvoja se ne bi smelo ničesar opustiti, kar bi zgladilo in omililo vse njegove strasti, ki prežijo v njem kot dedno zlo in samo čakajo na ugoden trenutek, ko izbruhnjejo z vso silo in z vsemi usodepolnimi posledicami. — Med ta zla je prav gotovo pristaviti uničevanja ptičjih gnezd in pobijanje mladičev, če tudi samo vrabcev in naj se to potem tudi zgodi pod našim »stroгим nadzorstvom«. Dovolj je znana surovost in podivjanost današnje osnovnošolske mladi- ne in sedaj še njega priganjanje k temu brezsrčnemu poslu! V navedenem predavanju pred dvema leti sem dokazoval, da imajo taka in slična dejanja prej ali slej težke, celo nepopravljive posledice tudi v spolnem čustvovanju otroka. — Na vse to bi bil moral misliti nesrečni pisec okrožice in prepričan sem, da bi v tem slučaju izpadla obsodba naših vrabcev mnogo mileje. Dr. Vilko Marin.

žiral Marjan Kolšek, glasbo pa je pripravil Kovačič Maks. Zasedba vseh vlog je bila zelo posrečena ter so vsi želi velik aplavz. Čisti dobiček igre je namenjen zidavi lastnega Sokolskega doma v Smarjem. Smarski Sokoli že več let zbirajo sredstva, da pridejo do lastne strehe. Dom bodo pričeli graditi še to pomlad poleg letnega telovadišča na najlepši točki prijetne smarske vasi.

o Nesreča na žični železnici. Na Sladkem vrhu se je pretrgala žična žične železnice tankokajnuje tovarne lepenke. 15 vozičkov je treščilo na tla. Materialna škoda je precejšnja, človeških žrtev pa k sreči ni bilo.

o Žalosten dogodek na Goranjskem. Z Jesenic nam poročajo, da so se na Jožefovo blizu Gorij stepi v neki gostilni fanlje. Konec pokolja je bil žalosten: obležal je 39 letni tovarniški delavec Alojz Krivec iz Podmežaklje, ki je miril pretepače in dobil za to hud udarec s stolom po glavi. Vsa zdravniška pomoč je bila brezuspešna in delavec je v bolnišnici podlegel.

da so vojne ujetnike oddajali raznim posestnikom za delo. Odpeljali so jih v kakšno večje mesto na sejem. Tako se je zgodilo tudi Savinječanu. Z nekaj tovariši so ga peljali v Atkarsko. Na prostornem trgu so si veleposestniki ogledovali vrsto vojnih ujetnikov. Cena vsake glave je bila 5 rubljev. Za ta znesek je bil tudi T. prodan na neko posestvo v Bubnovki. Neugodni občutki so ga spreletavali, ko so barantali za njegove delavne roke, ki jih je domača gruda tako pogrešala. Vendar je vesel odšel z novim gospodarjem, ki je odštet zanj kupnino, saj je vedel, da se bo spet vrnil zemlji, ki jo bo lahko obdeloval.

Graditelj hiš in hlevov
V krajih, kamor je prišel naš znanec, so gradili hiše iz blata, hlevov pa sploh niso poznali, saj je delila živina isti prostor z ljudmi. Podjeten in iznajdljiv kakor je, se je kmalu znašel. Gospodar je imel zaupanje vanj, ker se je dobro učil ruski. Tudi domačini so ga imeli radi. Kar na lastno pest je podiral v gozdu drevje, tesal les in pričel graditi hišo in hlev. Ljudje so strmeli, ko so videli, da je zgradil svojemu gospodarju udobno domačijo, za živino pa takratnim razmeram primerne hleve. Čez eno leto so zgradile vse hišice iz blata in vas se je prenovila. Zato je Savinječan pridobil na ugledu in ne more se pritoževati, da bi

Pismo uredniku

Gospod urednik! — V letošnjih zimskih mesecih, zlasti pa zadnje tedne, sem mnogo potoval po podeželju v severni Sloveniji. Po trgih in vaseh sem videl razgibano družabno in društveno življenje. Pomešal sem se med ljudi in prisluhnil: kaj pravi narod? Na splošno moram reči, da sem povsod naletel na skoraj nepričakovani optimizem in mirno presojo vseh važnih in usodnih vprašanj. To razveseljivo dejstvo sem opazil zlasti v zadnjih tednih, ko lahko mirne duše trdim, da so se tudi v najbolj nezanesljivih krajih razmere izboljšale. Ljudje se vsepovsod oklepajo zdravih misli ter ne nasedajo več brezvestnim prišepovalcem v toliki meri kot pred meseci. Na teh svojih obiskih na podeželju sem precej razgovarjal tako s posamezniki kot tudi z več funkcionarji raznih društev vseh smeri. Mimo drugega so mi potožili, da je vez med mesti in podeželjem, med podeželskimi ljudmi in slovensko narodno inteligenco še vedno nekoliko prerahlja. Podeželski ljudje si želijo, da bi jih intelektualci pogosteje obiskovali, bili z njimi ter jim to in ono razložili, povedali in pojasnili. Neki tajnik mi je dejal, da bi morali v teh časih slovenski intelektualci vsako nedeljo naravnost preplaviti slovensko podeželje ter bodisi v obliki predavanj ali nevezanih razgovorov razbomlatiti ljudem nesteta pereča vprašanja. Prav je imel. Tudi jaz sem teh misli. Gospod urednik, v tem oziru bi nam lahko tudi Vi pomagali, ko imate brez dvoma zveze s številnimi slovenskimi intelektualci, ki bi bili pripravljene žrtvovati nekaj nedelj te obiskati naše podeželje. Potrebno je namreč, da vsi sodelujemo v tem velikem času preizkušeni in doprinašamo žrtve za našo lepšo narodno bodočnost. Kaj pravite? ... S spoštovanjem F. K.

Pripomba uredništva. — Doslej je uredništvo prejelo že nešteto takih in podobnih pismen, v katerih so nas naši poedinski podeželski naročniki prosili za nasvete, za predavanja in predavatelje. Uredništvo je rado ustreglo ter pismeno odgovarjalo na vsa pisma. Ker pa smatramo, da je stvar v javnem interesu ter koristnega značaja, odgovarjamo na gornje pismo na tem mestu. Posamezniki in društva naj se tudi v bodoče in še pogosteje obračajo na naš naslov s podobnimi prošnjami, zlasti s prošnjami za predavanja in predavatelje. Uredništvo bo rade volje ustreglo vsaki prošnji ter posredovalo pri društvih v mestu in pri uglednih slovenskih javnih delavcih, ki vedo, kaj je treba povedati in kako je treba v teh dneh zastaviti besedo, da bomo v skupnem delu še bolj utrdili svojo zavezo ter še bolj okrepili svojo odločnost. Društva, ki bi si želela predavanja, naj sporočijo uredništvu, kakšno predavanje si želijo ter po možnosti navedejo tudi datum, kdaj naj bi predavanje bilo. Vse ostalo bo uredilo uredništvo s posredovanjem zaželenih predavateljev.

Deklica je zgorela

Iz Polzele nam poročajo o tragični smrti 7 letne delavčeve hčerke Marije Ocvirkove z Broga pri Polzele. Z otroki je na uljivi zažigala dračje. Deklica se je preveč približala ognju. Vnela se ji je obleka in dobila je tako hude opekline, da je v celjski bolnišnici izdihnila.

LETNI OBRACUN DRAVOGRAJSKE GASILSKE ŽUPE

Redna skupščina dravograjske gasil. župe je bila 9. marca v Dravogradu. Iz poročil župnih funkcionarjev o delu uprave se je opazila stagnacija, odsev časov in prilik, v katerih živimo. Četa v Mutj je bila razpuščena in na novo ustanovljena. Kakor čujemo, bo v kratkem ustanovljena nova tovarniška četa v tovarni lepenk na Prevaljah. Pregled in- dustrij na ozemlju župe kaže 12 podjetij

z zelo različno gasil. opremo. Število izvršujočega članstva v župi je naraslo na 760. Veselo je dejstvo, da imajo sedaj že vse čete, včlanjene v župi, prvovrstne motorke, nekatere že po dve. Skupščina je sklenila, da bo predložila zajedniški skupščinski predlog, naj prejmejo vsi člani gasil. samarijskih odsekov, ki so pred zdravnikom položili samar. izpit, enotne legitimacije, ki jih opravičujejo, da smejo intervenirati v svojem okolišju tudi v event. nesrečnih slučajih izven gasilstva. Izvoljen je bil tudi župni vaditelj mladiških odsekov. Med drugimi je bil sprejet tudi sklep, da bo letos župni zlet v Dravogradu.

o Smarski Sokoli so gostovali v Litiji. Na Jožefovo so gostovali člani gledališkega odseka smarskega Sokola v litijem Sokolskem domu pred nabito dvorano z burko »Moč uniforme«, katero je uspelo zre-

Savinječan prodan za 5 rubljev

ZANIMIVI DOŽIVLJAJI RUSKE GA VOJNEGA UJETNIKA

V Sv. Pavlu v Savinjski dolini vzorno kmetuje mož, ki je doživel v pretekli svetovni vojni kot ruski vojni ujetnik mnogo pustolovščin, ki se zde njegovim znanec in potomcem kakor pravljice. Pozna vso Rusijo od perzijske meje do Sibirije, saj je preživel tam štiri leta. Daleč od svoje domovine je živel med ruskimi kmeti in delavci ter se naučil popolnoma ruski. Ker je že usoda tako hotela, se je vživel v tamkajšnje razmere in storil mnogo koristnega. Kot zaveden kmet, ki vse življenje živi samo od žuljev svojih rok, je v usodnih letih utopil vse gorje vojnega ujetnika v kmetiskem delu.

Na sveti večer v ujetništvo

Sveti večer prvega leta svetovne vojne je Savinječan dočakal na gališki fronti. Pozno zvečer so vojaki posvetili misli dragim doma, ki so ob jasličah molili za ljubega očka, dobrega moža ali drugega brata. Tudi moj znanec je bil zaverovan v pisanje domačim, ki so se sami mučili na posestvu. Toda zmotil ga je alarm. Na sam sveti večer je nasprotnik napadel njihovo postojanko in skoraj vse vojake ujel. Naš Savinječan je prišel v transport, ki je bil namenjen v azijsko

Rusijo. Na perzijski meji
Ko je drugje divjala huda zima, so naši vojni ujetniki, ki so bili odpravljani v Saraks na rusko-perzijski meji, odlagali zaradi vročine oblačila. Takrat se je pričel njihov križev pot. Pošiljali so jih iz taborišča v taborišče, jih popisovali in jim odredjali delo. Sprva so se težko privadili, ker jim je bilo vse novo. Huda jim je bilo zaradi hrane, ki je niso bili navajeni, ker so dobivali dan za dnem neko juho, mešanico vsega mogočega. Med ujetniki so se razvijale razne kužne bolezni in na stotine jih je pomrlo.

50 mož kopalo grob za tovariša

Silna vročina v azijski Rusiji je boleznin in umrljivost ujetnikov še povečala. Dan za dnem so bili priče grozotne smrti svojih tovarišev. Še huje je bilo, da so morali zanje kopati grobove. Huda vročina jih je pri tem žalostnem opravilu tako ovirala, da je moralo 50 mož kopati eno samo jamo. Le malo je ostalo ujetnikov, ki se bili tako »srečni«, da so bili poslani nazaj v evropsko Rusijo. Med temi je bil tudi naš Savinječan.

Ujetnik prodan na sejm

V takratni carski Rusiji je bila navada,

se mu takrat slabo godilo. Bil je svoboden; ruski mužiki so ga vedno znova in za vsako stvar vpraševali za svet.

Trgovec s tobakom

Misel na domovino mu ni dala miru. Za delo pri gospodarju je dobival hrano in streho, zato na povratek ni mislil ni mogel, ker pač ni imel denarja. Spet ga je iznajdljivost rešila. Prišel se je ukvarjati s trgovino. Kupčeval je s tobakom. Z njim je potoval ter precej dobro zaslužil. Nekoč je imel že 600 rubljev, ko so ga v neki gostilni premotili kockarji. Skrajja je dobival, kar je strast za hazardiranje še podpiralo. Konec pa je bil kaj klavrn: izgubil je ves denar in še za pot do gospodarja ni imel. Le krepke kmečke pesti so ga rešile, da je ušel goljufivim kockarjem.

Vrnitev na silvestrov večer

Svetovna vojna je bila končana in vera v vrnitev k domačim je bila poživljena. Imel je srečo, da so ga zamenjali za nekega avstrijskega ujetnika iz liste vasi, kjer je živel. Tako se je po štirih letih ruskega ujetništva na silvestrov večer odpravil na pot v domovino. Savinječanu sta se sveti večer leta 1914 in silvestrovo 1918 vživel v neizbrisni spomin, saj mu je prvi večer odzvel svobodo, drugi pa ga je vrnil zemlji, kjer se je rodil, ki ga proživlja in kjer želi doživeti tudi svoj zadnji dan. -lg.

Maribor

Zborovanje obmejnega učiteljstva

Obmejno učiteljstvo iz okraja Maribor levi breg je ob priliki svojega zborovanja v krčevinski šoli ponovno dokazalo, da se neuklonljivo drži svojih stanovskih, samoizobraževalnih in narodnih idealov, ki morajo baš to naše učiteljstvo ob meji dvigati v prave obmejne čuvarje. Zborovanje je otvoril in vodil dolgoletni predsednik g. Mirko Vauda, ki se je uvodoma spomnil prezgodaj umrle tovarišice in zavedne narodne delavke učiteljice Rožice Gselmanove. Odbor je že na seji pripravil najpotrebnejše za dnevni red zborovanja, ki je zaradi tega potekalo tem živahnije in plodnosnejše v vsem svojem poteku, ki se razvija v smislu pravega delovnega kolektivizma, ki prispeva k resnični demokraciji in aktivizaciji tega in slehernega društvenega delovanja.

Najpreje je članstvo izpolnilo anketne pole »Kako stanujemo«, iz katerih je razvidna žalostna slika stanovanjskih prilik našega obmejnega učiteljstva, ki zaman že leta in leta zahteva izrednega upoštevanja. Med njimi ima komaj tretjina za silo odgovarjajoča stanovanja. Z bolesto je članstvo spremljalo posebno one razprave v preračunskem zasedanju banovinskega sveta, v katerem so nekateri gg. banski svetniki odklanjali izredne doklade obmejnemu učiteljstvu itd. Tembolj pa so pozdravili navzoči poročilo o predlogih JUU za novi finančni zakon ter o rezultatih posredovanj na raznih odločujočih mestih. Zborovalci so naslovili na JUU apel, da naj smatra za glavno nalogo brez odnehanja in izogiba-

banja do vseh instanc in naslovov voditi borbo za reševanje materialno obupaajočega in propadajočega učiteljstva ter vsega javnega nameščenstva, ki pričakuje po vseh obljubah in priznavanju njegovega obupnega stanja končno enkrat tudi dejanske pomoči.

Zbrano učiteljstvo je zavzelo stališče k predčasemu odpustu dece iz šole ter k akciji o proučevanju narodnega blaga. Sklenjeno je bilo na predlog gosp. Horvata, da naj se med našim obmejnim ljudstvom, ki je žal izza predvojnne dobe oropano pravega zunanega narodnega obehležja, poživi zanimanje za narodne značilnosti in narodno blago, kakor narodne noše, običaje itd.

Kot zastopnik Pedagoške centrale v

Mariboru je podal g. Alfonz Kopriva rezultate preučevanja osnutka ljudsko-šolskega zakona po sestavi Kmetijske zbornice, in sicer prvega načelnega dela osnutka. Članstvo je sklepe PC v glavnem soglasno odobrilo, ugotovilo pa je, da bi se po tem osnutku med drugim zopet zapostavljal vaški otrok glede dobe šolske obveznosti za mestnim otrokom.

Ob koncu je bilo kleno predavanje g. Borke o strnjenem pouku; v debati so se pokazale slabe strani učnih načrtov, ki jih je odkrila praksa v šoli. Učiteljstvo je sklenilo, sodelovati pri prihodnji zbirki CMD, ter izreka zahvalo njej, kralji, banski upravi, Slov. straži itd. za božične podpore naši obmejni deci.

H koncertu „Kola“ v Sokolskem domu

Koncert Hrvatskega pevskega društva »Kolo« drevi ob 20. v Sokolskem domu je razdeljen v dva dela. Prvi del obsega kompozicije duhovnega, drugi pa bolj svetnega značaja. Prvi del bo otvoril klasik ruske cerkvene glasbe D. Bortnjanski, ki mu slede s svojimi skladbami Ivan Lukačić. Ivšič, zaključuje pa duhovni del koncerta B. Papandopulo. Svetni del koncerta sestavljajo skladbe Ivana Brkanovića, dr. Vlasta Vojnina, modernista Josipa Štolcerja, Zajca, Papandopula ter Matza.

Koncert bo dirigiral maestro Boris Papandopulo, ki vodi »Kolo« od l. 1929, poleg tega pa je danes tudi stalni dirigent zagrebške opere. Papandopulo je tudi

zelo ploden kompozist, njegova »Ba se ne izvajajo samo pri nas, nego tudi v tujini. Napisal je vrsto komornih, vokalnih, muzikalno-scenskih del, eno opero (»Amfitrion«), njegovo »Simfonietto« so izvajali že veliki italijanski in nemški orkestri. Poleg Gotovca, Baranovića ter Lhotke je Papandopulo danes najbolj znan hrvatski skladatelj.

PRIHOD HRVATOV V MARIBOR!

Mešani zbor preko 100 pevcev Hrvatskega pevskega društva »Kolo« iz Zagreba dospe v Maribor danes, v soboto, z osebnim vlakom ob 17.15. Vljudno naprošamo Matičarje in vse narodno meščanstvo, da se udeleže sprejema bratov Hrvatov na peronu žel. postaje.

Prvi nastop lutkovnega odra GMR

Gledališče mladega rodu bo priredilo jutri ob 15. v mali dvorani Narodnega doma prvo javno predstavo svojega lutkovnega odra v Mariboru. Lutkovni oder je pričel delovati v decembru 1940 ter je organiziral že več nastopov v mariborski okolici in na podeželju. Kakor prireja za odrasle gledališke predstave, tako skuša Gledališče mladega rodu postreči deci s primernimi lutkovnimi igrami, ki jih za enkrat še preizkuša pred deco v raznih okoljih, nakar bodo sestavljeni dokončni teksti ter dani na razpolago tudi drugim tovrstnim odrom.

Posebnost teh predstav za deco je v tem, da otroci ne gledajo samo predstave, nego pri njej tudi aktivno sodelujejo. Ker otrok tako pri igri sam presoja, izreka sodbe, pomaga onemu, ki je v stiski itd., zapusti predstava globlje in trajnejše vtise ter misel igre temeljiteje zajame mlade gledalce.

Na sporedu jutrišnje predstave je uvodni prizor »Pavliha se predstavi«, trodejanika »Ukradeni prašiček« ter enodejanika »Pavlihove živali«. Starši, omogočite svojim malčkom obisk lutkovne predstave!

šcem mariborski gostiničar Adolff Spatzek, ker je lani v decembru prodajal porcijo guljaža po din 8 ter tako zahteval za življenjske potrebščine previsoko ceno. Obsojen je bil na 15 dni zapore, 2000 din denarne globe ter na 500 din povprečnine.

V drugi razpravi bi se bil moral zagovarjati mariborski industrijec Walter Halbärth. Pred okrožnim kot prizivnim sodiščem je bil lani v novembru obsojen po uredbi o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije na 14 dni zapore in 15.000 din globe, ni mu pa bilo zaplenjeno usnje v količini 66.000 kg, ki bi ga moral v določenem roku spraviti v promet. Halbärth tega ni storil, tudi tedaj ne, ko mu je policija stavila za to 14 dnevni rok. Po preteku enega tedna po izteku roka je vložila policija ovadbo na državno pravdnitvo. Halbärth k večerajšnji razpravi ni bilo, ker mu ni moglo biti dostavljeno povabilo, nahaja se v konfinaciji v Starem trgu ob Kolpi. Razprava je bila preložena.

Budilke

M. Ilgerjev sin, Gosposka 15
Prodajamo tudi na obroke!

m Poročila sta se v Ljubljani inž. Viktor Vičič, gradbeni svetnik mariborske mestne občine, ter gđc. Ljudmila Schusterjeva.

m Za CMD podružnico v Kamnici so ob priliki fantovščine poslovdje tvrdke »Lama« g. Viktorja Klasina zbrali člani trgov. pevskega zbora din 150. Vrlemu tovarišu in njegovi nevesti gđc. Angeleci Zagorski obilo sreče na novi poti!

* Inserati za vse časopise pri Hinko SAX, Grajski trg.

m Slovenski avtomobilski klub, sekcija Maribor, bo imel svoj letni redni občni zbor v sredo, 26. marca, ob 19. v lovski sobi hotela »Orel« v Mariboru.

Moško perilo

po meri

I. Babič

Gosposka ul. 24

m Lutkovno gledališče Sokola Maribor—Maticice ponovi v nedeljo 23. t. m. lutkovno igro »Sneguljčica«.

m Zadnji gostovanji Podgorske in Nučiča v izvrstno sprejeti Begovičevi drami »Brez tretjega«, se vršita v nedeljo in ponedeljek, 23. in 24. t. m., zvečer. Veljata reda B in C.

m Vojni dobrovoljci. Letni občni zbor okrajne organizacije vojnih dobrovoljcev v Mariboru bo v nedeljo 30. marca ob 9. dopoldne v restavracijskih prostorih »Grajske kletje«.

Umor Lindberghovega otroka bil!
Instiicirani Kamenmann ga ni ugrabil!

„Misterij Tuiverson“
našega rojaka i. Poder
zaja pojasnjuje usodo
Lindberghovega otroka.

Prva knjiga
Hauptmann je bil nedolžen

je izšla v Založbi LIBERTY, Ljubljana, Miklošičeva 5.
Vešana v polkarton, 291 oktav strani, din 60.—

m Ljudska univerza v Mariboru. V ponedeljek, 24. t. m., bo predaval dr. Zeljko Jirovšek, univerz. asistent iz Zagreba, o italijanskem baročenm iluzionističnem slikarstvu. Prikazal bo razvoj prostornega iluzionizma od renesanse preko baroka do slikarja Pietra da Cortone. Predavanja bodo pojasnjevale lepe skioptične slike.

m. Maistrovi borci! V torek ob 10.30 sklicuje odsek ZMB v Slov. Bistrici v mali dvorani hotela Beograd redni letni občni zbor. Vsi vabljeni.

m »Trnoglavko« v Mlakarjevi režiji bodo uprizorili drevi, ob 20. in jutri, ob 18. v studenskem Gasilskem domu.

* Vsi časopisi, domači ter inozemski pri Hinko SAX, Grajski trg.

m SK »Vidmar«, Jutri ob 15. v »Mariborskem dvoru« povratna tekma proti šah. sekciji Železničarja. (Javijo naj se sledeči igralci: Kukovec, Kuster, Peče, Lukeš F., Nosan, Lukeš B., Gerželj, Marvin, Skralovnik.)

m Zlato damsko uro je našel pred Grajskim kinom postrešček Martin Podgoršek iz Barvarske ulice. Lastnica jo dobi na policiji.

m Dva gumijasta plašča za tovorni avtomobil je nekdo ukradel vulkanizerju Edvardu Petelinu v Kopaljski ulici. Oškodovan je za 1500 din.

m Obleko je imela obeheno na zaklenjenem dvorišču v Meljski cesti lastnica bifeja Marija Jelenova. Neznani dolgoprstež je opazil priložnost ter ji ukradel dve moževi obleki v vrednosti okoli 2000 din.

m Kolesa krađejo. Včeraj so bile prijavitljene policiji 3 latvine možkih ter ena latvina ženskega kolesa.

m 100 dinarski bankovec je padel na tla v Benkovi mesariji ženi vratfrijca v splošni bolnišnici, ne da bi bila to opazila. Ko so bankovec našli ter je blagajničarka povprašala po lastniku, se je javil neki možki iz Studencev, ki ga zaradi tega zasledujejo oblasti.

* Slovensko obrtno društvo, odsek obrtne mladine. Uprizori danes dne 22. t. m., ob 20. zv. na odru Aleksandrova 6. igro »Ona in njih troje«. Ker je čisti dobiček namenjen za zgradbo obrtnega doma, vljudno vabi odbor.

* Razmnoževanje vseh tiskovnih v vsakem formatu in kakovosti papirja Van nudi TISKOVNA DRUŽBA, Maribor, Cankarjeva 1.

* PREOBLACIMO promptno vse velj. kosti gumbov. VIDA, Koroška cesta 10.

* Trdo kožo in kurja očesa odstranimo brez bolečin, »BATA«, Maribor.

* Kupim zlato po najvišji dnevni ceni. O. Kiffmann, Aleksandrova c. 11.

* PIVCEM PIVA! Se malo potrpljenja. Novo črno unionsko pivo bo v najkrajšem času dozorelo in dobro vležano ter pride v soboto, dne 29. marca 1941 v promet.

* Leposlovne tuje knjige v antikvarični razprodaji z 10 odst. popusta dobite v knjigarni TISKOVNE DRUŽBE, Cankarjeva 1.

* Pisarniške potrebščine, tiskovine pri Hinko SAX, Grajski trg.

m. Dežurni zdravnik OÜZD bo jutri dr. E. Klinc, Grajski trg 1, tel. 22.19.

m. Nočno lekarniško službo bosta vršili od 22. do vključno 28. marca Kr. dvorna lekarna pri sv. Arehu, Glavni trg 20, tel. 20-05, in Magdalenska lekarna, Kralja Petra trg 3, tel. 22-70.

Narodno gledališče

Sobota, 22. marca, ob 20.: »Habakuk«. Znižane cene.

Nedelja, 23. marca, ob 15.: »Caričine Amazonke«. Znižane cene. Ob 20.: »Brez tretjega«. Gostovanje Podgorske in Nučiča. Red B.

Ponedeljek, 24. marca, ob 20.: »Brez tretjega«. Gostovanje Podgorske in Nučiča. Red C. Zadnjič.

Torek, 25. marca, ob 15.: »Dva tucata rdečih rož«. Znižane cene. Zadnjič. Ob 20.: »Telovadna akademija« ZFO in ZDK.

Kino v Mariboru

* GRAJSKI KINO. Danes zabavni film »Bal Paré« prekrasna godba. Ples Silvestrovanja. Ljubzen in tako dalje.

* ESPLANADE KINO. Najzabavnejša veseleogra od sedaj »7 let nesreče«. Hans Moser. Theo Lingen, Ida Wüst.

* UNION KINO. Do ponedeljka »Brigada grešnikov«, napet in razburljiv detektivski film s Charles Vanelom in Alice Fiedlovo.

* KINO STUDENCI. Od 21. do 24. marca »Dve fronti«, kriminalna afeta, katera se odigrava v ozadju drž. vojne v Spaniji.

* ZVOČNI KINO POBREGJE. 22. in 23. marca »Obala v megli«.

DREVI

GRE VES KULTURNI MARIBOR NA
OB 20. URI
SOKOLSKI DOM

Vstopnice v knjigarni KOREN Gosposka ulica 9
TELEFON 29-41

koncert
ZAGREBČANOV

Navodila za poizkusno zatemnitev

V kratkem se namerava izvesti v Mariboru poizkusna zatemnitev. Namen poizkusa je, da se prebivalstvo pripravi z vsemi sredstvi za slučaj trajne zatemnitve in da disciplinirano izvaja vsa navodila. Zato daje mestno poglavarstvo prebivalstvu sledeča navodila:

1. Zatemnitev mora biti popolna. Zato je treba zatemniti vse svetlobne odprtine (okna, vrata, line, nadsvetlobe itd.) vseh stanovanjskih poslopij, javnih poslopij in lokalov, industrijskih obratov in vsa svetila vozil. Vse zunanje luči morajo biti ukinjene.

2. Zatemnitev stanovanj se mora izvesti tako, da se zastro vse svetlobne odprtine onih prostorov, v katerih se prebiva in gori luč, z neprosojnim materialom. Najcenejše sredstvo je teman, neprosojni papir, ki se z žebričkimi pritrdi na okenski okvir. Zato opozarjam prebivalstvo, da si pravočasno nabavi papir za zatemnitev. Predvsem pa je treba zastreti z obstoječimi napravami kakor so roloji, šalozije, poklina. zavese itd. V prehodnih prostorih pa kakor so veče, hodniki stranišča itd., pa se lahko mesto zastiranja svetlobnih odprtin, uporabijo posebne zatemnjene žarnice, ki se dobe v trgovini mestnega elektriškega podjetja.

3. Zatemnitev javnih poslopij, lokalov in trgovin se mora izvesti tako kakor pri stanovanjih. Vsa zunanja reklamna razsvetljava tegovine se mora ukiniti. Poleg tega pa morajo imeti vhodi v javne lokale in trgovine posebne svetlobne zapornice, ki so za svetlobo hermetično zaprte celice z dvojnimi zavesami ali vrati.

4. Industrijski obrati morajo biti pravtako doceła zatemnjeni po navodilih, ki so jih prejeli.

5. Prometna vozila morajo imeti zastrite vse luči. Motorna vozila morajo zastreti predvsem žaromete s pokrivali iz voščene platna, pločevine, lepenke ali drugega neprosojnega

materiala. Ta pokrivala morajo imeti na spodnji polovici ozko, podolgovato svetlobno režo 5—8 cm dolgo in 1 cm široko, zastrto s sivomodrim filtrom (prosojni papir, celofan itd.). Pozicijske luči, ki so nameščene na skrajnih mejnih robovih vozil, ki so važna za prehitivanje in izogibanje vozil, morajo biti zastrti z zaslonom, ki ima svetlobno režo 3,5 cm dolgo in 0,5 cm široko. Kazalce smeri je treba ukiniti. Zadnje rdeče luči pa je treba zastreti s cevko iz lepenke ali pločevine ca. 10 cm dolgo, ki se vodoravno natakne na luč. Kjer to ni mogoče, pa je treba rdečo luč zastreti s pokrivalom, ki ima podolgovato svetlobno režo, iste velikosti kot pozicijske luči, samo brez filtra. Zaromete dvokoles je treba zastreti s pokrivalom, ki ima svetlobno režo 4 cm dolgo in 1 cm široko s filtrom.

Med zatemnitvijo smejo vozila uporabljati le zmanjšano svetlobo, voziti morajo skrajno previdno z brzino največ 10 km. Če vozilo miruje na mestu, mora imeti prižgano žarnico za parkiranje.

Vse živinske vprege (kočijaži, prevozniki itd. morajo zastreti svetilke z neprosojnim materialom (povoščeno platno, blago, papir, itd., morajo zastreti svetilke z neprosojnim dolgo in 1 cm široko, zastrto s sivomodrim filtrom.

Podrobnejša navodila daje prebivalstvu Zaščitni urad mestnega poglavarstva v Mariboru, Rotovski trg 9, pritličje, levo.

Dve razpravi po uredbi o pobijanju draginje

Zaradi prekršitve uredbe o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije se je moral zagovarjati pred okrajnim sodiš-

Priložnostna razmišljanja

Nasilno poseganje v naravo podere ravnotežje

Dr. Stanko Bevk / Nekoliko besed k anketi o škodljivosti in koristnosti vrabcev

Nočemo dvomiti o tem, da ima človek pravico posegati po svoji volji v naravo in gospodariti v njej, ako si hoče s tem zboljšati svoje življenje. Vendar pa je za vsako ravnanje treba tehtnega preudaraka, globokega znanja in točnega poznanja uredb v naravi, da pri svojih posegih in preureditvah ne zaidemo iz dežja pod kap. V mislih nam je predvsem iztrebljanje živali, ki jih smatrajo za škodljive, in uvedba taktih, ki veljajo za koristne, v nove pokrajine.

Najprej je treba poudariti, da razdelitev živali v koristne in škodljive ne drži, kajti težko bi bilo najti živali, od katere bi človek ne imel vsaj posredne koristi, in prav tako težko take, od katere ne bi imel v nekaterih primerih škode. Celotno o listih živalih, ki

povzročajo človeku boleznin in smrt bi se moglo reči, da človeku posredno koristijo, če smatramo preobljudenost za otežkočenje udobnega življenja in za povod vojnih grozot.

V naravi vladata red in nekako ravnotežje; urejeno je tako, da je obstoj posameznih vrst živali in tudi rastlin v medsebojni zavisnosti, često v dolgi verigi z jako različnimi členi, ki vseli se niti ne poznamo. Vzemimo za primer krt! Do nedavnega je veljala ta, vsakemu znana žival, za posebno „koristno“, češ da

pobira nevshečne deževnike, škodljive ogrce in druge ličinke,

ki podjedajo korenine travnim in vrtnim rastlinam. V novejšem času pa se je doganalo, da se deževniki ponoči iztrebljajo na zemeljskem površju in s tem gnoje zgorje, izrahljane plasti. Po pustih krajih so tvoritelji rodovitne črnic. Krt torej uničuje jako koristne deževnike, iz česar bi sledilo, da je „škodljiv“ in da ga je treba preganjati, če ne povsem zatreti. Vendar bi pogrešno ravnali, če bi to izvedli. Res, da bi se brez krti deževniki razmnožili in torej še bolj gnojili zemljo ter več črnic pridelali, toda vprašanje nastane, če se za hrano ne bi lotili svežih rastlin, ko bi postalo useljih in gnijočih premalo za njihovo množino.

Previrali bi prav vso obdelano zemljo in izpodirivali rastlinje ter gotovo tudi v večji meri kakor doslej raznašali klice kužnih boleznin poginulih živali. Ogrci in drugi rastlinski škodljivci bi izgubili s krtom važnega uničevalca ter bi se razmnožili. Krtovi zasledovalci bi prišli deloma ob hrano in bi morali ta izostanek nadomestiti morebiti z živalmi, ki jih ščitimo. In tako dalje. Slične posledice bi imela iztrebitev skoraj vsake živalske vrste.

Nasilno poseganje v naravo podere ravnotežje,

ki vlada v njej, in z njim se često ne doseže namen, ki ga je povzročilo. Saj ne poznamo narode tako v potankostih, da bi z vso gotovostjo mogli vedeti vnaprej, kaj vse se bo premaknilo in izpremenilo, če „popravimo“ to ali ono. Naroda ni stroj, ki smo ga sami zgradili in uredili njegovo delovanje. Kdo bi si pred pol stoletja mogel misliti, da nam bodo n. pr. mušje žerke (ličinke) pomagale zdraviti gnojne rane? In vendar je danes tako! Ze za svetovne vojne so zdravniki opazili, da se gnojne rane in uljesa hitreje celijo, če so se vanje naselile mušje žerke. Ameriški zdravniki so zadevo proučili in dognali, da oddajajo žerke med rastjo neko snov, ki učinkuje zdravilno, tako da se rane hitro celijo. Danes po mnogih velikih bolnišnicah.

zdravijo rane z mušjimi žerkami ali pa z zdravilno snovjo, pridobljeno iz žerk, ki se laže namešča na pravo mesto v rani kakor pa žive žerke.

Kakor je tvegano in često škodljivo, če iztrebljamo kako žival, tako je neprevidno in često usodepolno naseljevati živali v nove pokrajine, ne da bi se predhodno natančno proučile vse možne posledice takega ravnanja. Kunc v Avstraliji in pižmovka na Češkem sta vobee znana taka svarilna zgleda. V novem kraju naseljena žival morebiti nima uničevalcev kakor v svoji domovini, ki bi razmnoževanje držali

v potrebnih mejah, pa se pravoe razplodi, da je v škodo. V drugem primeru ne najde tam privajene hrane in se zato v silni poloti druge ter vam s tem škoduje. More se tudi dogoditi, da

priseljena žival izpodrine in uniči kakšno domačo,

kar nam morebiti ni prav. Vse take ali vsaj slične pojave je svet doživel tudi z vrabcem, ki se mu v najnovjšem času pri nas streže po življenju, češ da je škodljivce in ga je treba uničiti. P. Erjavec piše v svojih živalih v podobah (1. 1870) o vrabci takole: „Samica znese 5-8 blede zelenkasti, rjavo pikčasti jajce; valita pa oba, drug za drugim in v 14 dneh pričinkajo mladiči iz jajce. S početka jih pitata s samim mrčesom, največ z gosnicami, katerih jim vsak dan prineseta do 500. Ako pomislimo, da vrabci na leto po trikrat vale, si lahko izračunamo, koliko škodljive golazni nam po vrteh in po poljih pokončajo. Zato jim pa jeseni tudi

ne smemo preskopo gledati na kljan in jim očitati in naštevati vsako zrna, ki ga pozobljejo. Gotovo škoda ni večja od

koristi. Za korist vrabcev govori tudi to, da so jih preselili v Ameriko in v novejšem času tudi v Avstralijo nalašč zato, da bi ondi ljudem trebili sadno drevje od požrešnih gosenic“. V tem, ko je v nekaterih pokrajinah Sev. Amerike naseljeni vrabec res pomagal trebiti rastlinstvo škodljivega mrčesa, se je drugod prekomerno razplodil in napravil škodo. Na Kubi na primer, kjer najbrže ni našel primerne hrane, se je polotil smokey, grozdja in drugega sadja in postal velik škodljivce. V Buenos Aires, kjer so ga naselili 1. 1872. z mislijo, da bo pokončal gosenice nekega prela, ki se je silno razpasel, se teh neznanih gosenic ni lotil, pač pa pregnal domačega strnada, ki je kolikor toliko pobiral mrčesa. Prav tako je postal vrabec v Avstraliji strašna nadlega, ki se je ne morejo iznebiti.

Za naše kraje, kjer je vrabec doma, ostane vprašanje odprto, kdo bo vrabca nadomestil v pokončevanju mrčesa, če ga zatremo, v tem ko se da škoda, ki jo napravlja na poljih, poravnati s prgiščem več posetve.

V deželo je prišla pomlad zelena...

Zadihala je pomlad. Vsak nov dan prinaša nova razodetja, vsak je lepši in milejši od prejšnjega. Opojni trepet svežega zelenila opaja dušo in kliče ljudi v prostost, da se v pomladi naužijejo pomladi in mladosti. (Maksim Gorki)

Katera prša, stara ali mlada, bi se ne širila, ko vdihavajo pomladne vonjave, ki prinašajo v srca nebeški mir in hrepenenje, ki je kot slutnja o Bogu in njegovih ljubeh. (August Strindberg)

Samo ono, kar je ozarila pomlad, lahko okraši jesen in razvedri puste zimske dni. (Božo Lovrič)

Ptice ne rabi o „svetlobnih signalov“

Kadar letijo ptice v jati, niso vse v istih redih, ampak leti vsaka tako, da pred njo ni nobene druge ptice. Če bi slučajno katera ptica v jati zaostala, bi ne nastalo zmede, ampak bi jata nemoteno nadaljevala svoj let. Ptice torej ne potrebujejo nobenih zadnjih „svetlobnih signalov“ kot je to na priliko v motor-

nem prometu. Ni pa še raziskano, odkod vedo vse ptice v jati, kdaj se je treba obrniti ali zaokreniti, kljub temu da leti jata z veliko brzino. Če ste že kdaj opazovali let jate, ste videli, da se cela jata obrača v zraku kot bi šlo vse „po olju“, brez najmanjšega zastoja.

Miši imajo razvit orientacijski čut

Monakovski psiholog prof. B. Schmid je izvedel, da neka gospodinja lovi miši. a jih ne ubija, ampak odnaša precej daleč od svojega stanovanja ter ondi spet izpusti. Pozanimal se je za te miši ter jih primerno označil. Nekaj dni nato je že lahko ugotovil, da so se razen ene

vse miši vrnile k oni gospodinjini ter se ujele v nastavljeni past. Prof. Schmid je nato sam vzel dve miši ter ju odnesel 800 metrov od hiše. Da bi miši ne videle, kod jih nese, jih je zaprl v škatlo. Toda kljub temu so se miške 33 krat vrnile v isto hišo. Iz tega je prof. Schmid pravil-

Čudovito življenje po smrti

Znani so mnogoštevilni primeri, da so se delci človeškega tkiva v primernih redilnih razstopnih ohranili živi mnogo let, čeprav so bili ločeni od telesa. Kako odporno pa je še tkivo človeškega organizma, so pokazali poskusi, ki jih je delal prof. Busse-Grawitz na kliniki v Corodbi

Niti trup niti zelo nizke temperature niso mogle uničiti ločenih delov tkiva. Tkivo, ki ga je hranil 38 let v alkoholu je pokazalo nove znake življenja reakcije na določene preizkuševalne snovi in rast v novih redilnih tekočinah. Šele temperatura okrog 200 stopinj Celzija je mogla uničiti življenje, ki je dremalo v teh stanicah.

Pred nekoliko tedni je isti raziskova-

lec napravil senzacionalne poskuse s človeškimi mumijami. V gorovju na severozapadu Argentine je našel trupla Indijancev, ki so živeli še pred Inki, torej pred 600 leti. V podzemskih jamah so se ta trupla v mumificirani obliki izvrstno ohranila. Dele tkiva mumij je dal v tri različne redilne raztopine in je v svoje presenečenje ugotovil, da je bilo življenje celo v njih. Iz odrezanega mumificiranega tkiva so zrastle nove stanice in se množile z delitvijo.

Busse-Grawitz je šel še dalje. Narodni muzej v La Patu mu je dovolil izrezati kosčke tkiva iz egiptskih mumij, ki so stare okrog 5300 let. V redilu je tkivo oživelo! Mikrofotografije, ki jih je na-

no sklepal, da imajo miši čudovito orientacijsko sposobnost.

Podoben poskus je napravil z ovčarskim psom. V pokriti košari je prinesel iz neke vasi, ki je precej oddaljena od Monakovega, v center mesta ter ga čez nekaj dni izpustil sredi največjega mestnega vrveža. Čez dva dni se je pes že oglašil pri svojem starem gospodarju.

Kokoš iz purana in fazana

Irvinu Filmansu iz Comanche v Oklahomi v USA je po 15 letnem trudu uspelo, da je vzgojil novo kokošjo pasmo. Nova vrsta kokoši je nastala s križanjem purana in japonskega fazana. Kokoš je nekoliko večja in vitkejša od navadnih vrst, ima rdečkasto perje ter gol vrat. Na glavi ima čop. Samice dosežejo povprečno težino 3 kg, samci pa tudi do 3½ kg. Kokoši so zelo dobre nesnice.

Zrtvovati se, to je največja sreča. — F. M. Dostojevski.

Dobri nameni

Takšni so ptiči pod nebom. Če dežuje, čepijo v svojih gnezdih in samica pravi samec:

„Dragi moj, treba bo zidati streho nad našim gnezdrom. Nепrestano dežuje vanj.“ „Da, draga“, pravi samec, „to bo res potrebno. Toda zdaj v dežju ne morem letati. Kakor hitro bo posijalo sonce, bova takoj začela.“

„Dobro! Strinjam se s tvojim predlogom!“ Drug dan sije sonce, ki vse posuši in vse pregreje.

„Dragi možiček“, pravi samica, „bilo bi vendar žalostno, če bi zdaj zidala streho nad našim gnezdrom. Tako lepo sije sonce vanj. Sedeli bi polem popolnoma v temi.“

„Imaš prav“, pravi samec, „tudi jaz ne vidim, zakaj bi zidala streho nad našim gnezdrom pri tem lepem soncu.“

Tako delata vedno. Če dežuje, hočeta staviti streho. Če pa sije sonce, ne mislita več na to in pustita vse, kakor je.

Tako delajo ptiči. In prav tako delajo tudi ljudje. — J-ak

Iz tehničnih zaprek smo prekinili objavlanje »Psihološkega tečaja Martina Kojca«, ki pa bo, kakor nas avtor zagotavlja, v doglednem času izšel v obliki knjige.

Uleha

—Poznam nekega gospoda, ki je pripravljen kupiti vsa tvoja platna!

—Kolikšna sreča! Pa čast! In kdo je ta gospod?

—On kupuje stare cunje, zlasti stara platna!

Ženski kotiček

Kljub delu imaš lahko lepe roke

Zdelana roka in grda roka ni eno in isto. Roka, kateri se pozna težko delo, je lahko kljub temu negovana in zato lepa, dočim je lahko roka, ki nikoli ni okusila težkega dela, zanemarjena in radi tega grda.

Delo je izgovor za zdelano, ne pa za

zanemarjeno in nenegovano roko. Žuljava desnica je spoštovanja vredna, roka posejana z gubami, pomnimi nesnage in okrašena z lopatastimi črnimi nohti, pa je vse prej nego okusna in priklupna.

Zanemarjene ženske roke delujejo na oko prav posebno neokusno. Mislim, da ni nobena žena v svojem gospodinjstvu

tako silovito zaposlena, da si ne bi utegnili po vsakem nečistem delu rok temeljito umiti, nohte očistiti ter takoj še vlažnih rok zlasti okoli nohtov namazati z vazelinom ali glicerinom. Dokler imajo gospodinjke dovolj časa za kletanje s sosedami in za klepetanje s svojimi znankami na trgu, kjer samo ovirajo promet in pregrevajo sedaj že staro pesem o draginji, bodo lahko posvetile tudi potreben čas negi svojih rok.

Nobena nesnaga se ne sme osušiti v kožne pore, ker jo potem le težka odstranimo. Nohti na delovni roki naj bodo kratko ostriženi. Ako niso dovolj kratki, podložijo pred nesnažnim delom pod nje mila. Ker je pa milo sedaj drago, lahko v to svrhu uporabiš tudi kakršnokoli maščobo, ki jo pozneje zopet odstraniš in z oblikuješ v kepico ter imaš za drugič. Isto lahko končno storiš tudi z milom, posebno z milom slabe kakovosti, ki se v vodi ne topi hitro. Ako je za nohtom milo, ne more tja nesnaga.

Ravnane z rejenčki

V mestu ima le redkokatera družina rejenčka ali rejenko. Pogosti so pa taki slučajni ne deželi, kjer je sirotam delo prezgodaj ubito starše, ali pa so prečesti porodi ubili vsaj mater.

Kmet ne premišlja dolgo in vzame tako siroto kot rejenca v hišo. Na kmetiji se eden kljun več ali manj ne pozna mnogo. Kjer jih je deset, lahko je še ednajsti. Treba je le eno žlico priložiti k skledi. Na videz je tak kmet plentenito bitje, ki se je uboge sirote usmililo. Da, v nekaterih slučajih je tako, v mnogih pa ne.

So kmetje, ki vzamejo rejenca v hišo zgolj iz koristolovstva. Rejenec ali rejenka je brezplačna delovna moč, za katero dobiva rednik do gotove dobe še občinsko podporo. Rednik se pa navadno ne zaveda, da je z otrokom vred prevzel zanj tudi vsestransko odgovornost, odgovornost kot jo nosijo za otroka pravi starši, pogosto pa še večjo, kajti rednika navadno okolica ostreje sodi nego očeta.

Znani so slučajni, kjer celo v mestu redniki s svojimi rejenici prav slabo ravnajo, koliko verjetneje je torej, da se godi slabo mnogim kmečkim rejencom, ker pač vemo, da je življenje na kmetiji težje. Rejenček dobiva obnošeno in pretesno obleko domačih otrok, rejenček v nedeljo ne sme v cerkev, ker mora biti nekdo doma in ker nima lepe obleke, rejenček

je vsega kriv in je zato tepen, rejenček ne sme vsak dan v šolo, ker zanj ni važno, če se česar nauči ali ne, za rejenčka ni treba zdravniška, če je bolan, in kar je najhujše, rejenček pogosto spi v blevu, kjer je izpostavljen vsem slabim vplivom na zdravje, kakor tudi vsem slabim zgleodom s strani hlapcev, večjih pastirjev in dekel. Tak rejenček trpi škodo na duši in telesu, večkrat že v najnežnejši dobi. Gospodinja ima večsili več srca zanj in mu olupša kak trenutek, gospodar je redko.

Ali je to prav? Ali ni prav rejenček bitje, kateremu bi morali nuditi nekoliko več pozornosti in ljubezni, udobnosti in lepote nego lastnim otrokom, da jih tako vsaj nekoliko oškodujemo za najlepše na svetu, čemur so se ti revčki morali v tako neznani dobi odreči — za ljubezen rodne matere? Premišljimo malo in dajmo tem najbednejšim nekoliko več sonca.

Varčuj, kjerkoli se da!

Sedaj, ko je meso tako drago, se le redko pojavi na mizi goveja juha. Pomagamo si z raznimi umetnimi ali ponarejenimi juhami. Za veliko večino teh juh rabimo prežganje. Razen tega rabimo prežganje za razne prikuhe — skratka, skoraj ni dneva, da ne bi rabili prežganja. Ali ni torej potrata časa, pa tudi

masti in moke, če delamo prežganje vsak dan sproti? To ni v skladu s počtetjem raktične in sodobne gospodinjke. Ta bo naredila vsaj za en teden če ne za daljšo dobo prežganje naenkrat. Biti mora seveda dovolj suho. V tem naprej narejenem prežganju lahko zarumenimo že tudi čebulo. To prežganje dodajamo jedilom tako, da ga damo primerno količino v penovko ali drugo cedilo, ter ga prelívamo s tekočino, da se popolnoma razide. Jed naj nato še prevre.

Kaj bi kuhala?

Ponedeljek:

Opoldne: 1. Paradižnikova juha, 2. Zeljne klobasice, 3. Rdeča pesa.

Zvečer: Koruzni žganci, kava.

Torek:

Opoldne: 1. Goveja juha, 2. Govedina, 3. Prikuha iz korenja, 4. Pražen krompir.

Zvečer: Rižovo meso, Motovilec.

Sreda:

Opoldne: 1. Krompirjeva juha brez prežganja, 2. Telečja pečenka, 3. Fižol, 4. Solata.

Zvečer: Fižolova solata, Palačinke.

Četrtek:

Opoldne: 1. Zeljna juha, 2. Krompirjeva solata, 3. Rižev narastek.

Zvečer: Ajdovi žganci s paradižnikovo omako.

Petek:

Opoldne: 1. Ponarejena goveja juha z ribano kašico, 2. Široki rezanci z oreh, 3. Kompot iz suhih sliv.

Zvečer: Ribe, Solata.

Sobota:

Opoldne: 1. Goveja juha, 2. Govedina, 3. Lečna omaka, 4. Krompirjev pire.

Zvečer: Gobji rižoto iz vloženi ali posušeni gobice, Solata.

Nedelja:

Opoldne: 1. Goveja juha, 2. Sesekljani zrezki, 3. Fižolov pire, 4. Solata.

Zvečer: Palačinke, Čaj.

Pri rombe k jedilniku

Vsi smo se že naveličali zimske hrane. Dolgočasna je! Ako pa je gospodinja iznajdljiva, ji da danes to, jutri ono obliko, in čeprav vedno ista jed, je vendar vedno nova. Kdo se ni že preobjedel preko zime zelja? In vendar ga moramo še nekaj časa mlitati, preden bomo dočakali novo zelenjavo. Če se vam upira, obrnite ga in priredite na drug način, pa bo zopet dobro in okusno. Ne kuhajte ga več, temveč malo operite, ako je zelo kislo ter ga pripravite surovega kot solato. Je zdravo in tudi okusnejše bo.

Lahko pa napravite za izpremembo zeljne klobasice. Vzemite lepe velike zeljne liste, jih operite in popari s slanim kropom. Stebelca nekoliko obrežite. Nato sesekljaj kos kuhane, prekajene svinjine ter malo kuhane govedine ali teletine. Temu primešaj eno jajce, kiste smetane, soli, malo juhe in popra. V vsak list zavij primerno količino tega nadeva, ga zavij in zloži te klobasice v pomaščeno posodo. Nato jih speči.

Tudi fižol je dolgočasen, ako predstavlja vedno le fižol v svoji, po vsem svetu znani obliki. Napravite pa iz fižola enkrat fižolov pire in takoj se vam bo zdela, da je povsem nova jed na mizi. Skuhajte fižol do mehkega, pretlačite ga skozi cedilnik, nato pa dajte na razbeljeno mast ali surovo maslo, na kate-

rem ste poprej zarumenili nekoliko kruhovih drobtin.

Prikuhe iz korenja se tudi gotovo niste kuhali v tej zimi. Primerno količino korenja (približno pol kilograma) operemo ter zrežemo na precej debele kolobarčke. Malo osoljene skuhamo do mehkega. Nato naredimo rumeno prežganje, dodamo sesekljanega peteršilja ter dolijemo korenje z vodo vred, v kateri se je kuhalo. Dodamo malo sladkorja in popra ter vse dobro prekuhamo. Pred koncem prilijemo še malo sladke smetane ali mleka.

Zelo redek gost na naših mizah je tudi leča. Zakaj je ne bi vsaj enkrat skuhal? Morda bo družini prav posebno ugajala. Lečo preberite, operite in namočite (najbolje že prejšnji večer). Pristavi jo v mrzli, neslani vodi in skuhamo do mehkega. Napravi temno prežganje iz masti in moke, prepraži v njem dobro sesekljane čebule, sesekljanega peteršilja, zalij prežganje z lečno ali govejo juho, dodaj drobno zrezanih limonovih lupinic, lovorjev list, timijan in končno še kuhano lečo. Okisaj prikuho s kisom ali citrono ter jo še nekoliko prevri.

Krompirjeva juha brez prežganja zahteva pač zabelo z ocvirki ali pa same ocvirke, s katerimi juho primerno zabelimo in ji damo okus.

Gobji rižoto iz vloženi ali posušeni gobice bo seveda v prvi vrsti lahko naredila ona gospodinja, ki je v jeseni mislila na one spomladanske dni, ko je tako težko izmisliti, kaj bi kuhala in je vsaka zaloga dobrodošla. Boljši je rižoto iz vloženi gobice, katere je pa treba pred uporabo razrezati na tanjše kosčke ter jih naglo prepražiti z vodo, kajti sicer bo rižoto preveč kisel. Suhe gobe pa je treba poprej popariti z vrelo vodo, da izgubijo oni značilni okus in tudi po posušeni gobah.

Jajčna omaka. Sedaj jajca niso več tako draga, pa si lahko tudi to jed privoščimo. Dva trdo kuhana rumenjaka zmehčaj in jim primešaj 1 žličico gorčice, tricertr kozarca olja, žlico močnega kisa, 5 dkg sesekljanih kislili kumaric, 2-3 dkg sesekljanih kaper ter nekoliko sesekljanega peteršilja. Ko je vse premešano, dodaj še sesekljan trdo kuhane jajčni beljak, soli in popra. Omako serviraj h govedini ali mrzli pečenki.

Kis in sol kot čistilni sredstvi

Kis in sol sta začimbi, brez katerih ne bi mogli biti. Služita pa v gospodinjstvu tudi kot zelo praktična pripomočka za čiščenje.

Čeprav v današnjem času ne umivamo preveč mastnih posod, ker je mast draga, vendar je jako neprijetno, ko se nam pri pomivanju lovi maščoba, ki se pojavi v vodi za umivanje, na posodo, roke, čunčice in posodo, ki sicer ni bila mastna. Ako pa prihitej topli vodi za umivanje nekoliko kisa, umiješ z lahkoto tudi naj-

Neredna stolica

upliva na ves organizem.
Dobro sredstvo za odvajanje, ki zanesljivo deluje
in ima prijeten okus, je

Reg. no. 1 št. 2706/28 DARMOL

JAN GREŽA:

BARBARA CELJSKA

17

Zgodovinski roman lepe Celjanke

Friderik Habsburški je bil nekoč v letu 1413 Sigmundov gostitelj. V Inomostu je bilo. Sigmundu na čast je priredil Friderik veliko slavje. Toda vprav pri tej svečanosti se je primerila nagusna zadeva: nekdo je zlorabil neko dekletko, ki je bilo meščanskega rodu. Iz stvari je nastal silno neroden spor. Takrat so vsi doživili Sigmunda. Ogrski plemenitaši — so ga radi tega celo klicali na odgovor pred razsodišče. Slednjic pa se je le izkazalo, da je bila obdolžitvev proti Sigmundu brez stvarne podlage. Samo dekletko je javno priznalo, da ni Sigmund oni, si se je nad njo spozabil. Ali prijateljstvo med Friderikom in Sigmundom je kljub temu splavalo po vodi. Friderik se je celo maščeval Sigmundu, ko je maja 1416 pomagal papežu Ivanu XXIII. na begu iz Kostnice. In vprav ta kočljiva zadeva še ni bila rešena. Sigmund in Friderik sta si sama želela, da bi spet zavladal med njima mir — vsaj stare kronike tako pravijo — dokler slednjic ni Friderik poslal svoje žene Anu Brunšviške k Sigmundu. Njej je uspelo, da je pobotala moža ter tudi gmotno spet rehabilitirala svojega moža Friderika, kajti — tako pravijo kronike — »bila je tako lepa in mila«.

Kralj Sigmund je kmalu nato zabustil

Kostnico ter prepustil zbor učenim glavam. Najprej se je podal v Perpignan, kjer se je sestel z drugim papežem, Benediktom XIII. Za vsako ceno je hotel doseči, da bi imela cerkev enega samega poglavarja. Zaupal ni več Ivanu XXIII., a tudi Benedikt XIII. ni bil po njegovem prepričanju mož, ki naj bi sedel na stolu sv. Petra kot poglavar cerkve. Ko sta se oba moža v Perpignanu pogajala, je dobil kralj zaupno sporočilo, da so na zboru v Kostnici zapustili Benedikta XIII. njegov zadnji privrženci. Benedikt je še tisti dan zbežal, kralj Sigmund pa je krenil proti Parizu.

V Parizu je bilo veselo. Na neki slavnosti v Louvru je Sigmund obdaroval 120 dražestnih Parižank z dragocenimi prstani. Ali v to sproščeno veselje je kanila grenka kaplja. Iz Češke in Moravske je prišla novica, da so se plemenitaši uprli, poslali v Kostnico ogorčeno spomenico, ter skratka grozijo, da bodo maščevali Husovo smrt!

Da, kralj Sigmund je imel prav: bili so bedaki. Sklenil jim je pisati.

»Mi, Sigmund, po Božji milosti Rimski kralj, je narekoval dyornemu pisarju, »izkazujemo plemenitemu Lacku iz Kravara, poglavarju Moravske, Bočku iz

Kunštata blizu Podjebradov. Čenku iz Wartenberga, in vsem plemenitašem in gospodom na Češkem in na Moravi, ki so se na to stran zapisali, vernim nam dragim, milost kraljevsko in vse dobro.

Rojeni zvesti dragi! Dobro nam je v spominu in mislih, kako sta pred leti deželi Češka in Morava bili z vojskami zadeti. Tudi, zvesti mihi!, vsak dan slišimo in poslušamo, mi ki to žalostno pišemo, kako se vi gospodje na Češkem in Moravi razdvajate, ob strani stojite in sami med seboj skušate in hočete te dežele pogubiti. In tega nam je žal, ker vemo, da je to proti časti našega brata. Tudi bi nobeden gospod v deželi brez kraljeve volje ne smel nobene zveze in upora ustvariti, in če bi imeli drug z drugim kaj storiti, bi moralo to pred Njegovo Milostjo in ne z vojskami storjeno biti.

Kar pa glede Mistra Jana Husa, kot slišimo, eni s Husovo stranko držite, drugi pa ne, damo vam vedeti:

Ko je najprej Hus na Češkem imenovan bil, in smo spoznali, da so z njim stranke držati začele, takoj nam pogodu ni bilo, in vedeli smo, da iz tega velika zmešnjava nastane in do dobrega konca ne pride. In ko je v Kostnici Koncil sveti bil sklican in smo mi slišali, da tudi Hus tam hoče biti, smo se ob Renu bili in v Kostnico prišli, a tu je bil, kot ste slišali, obsojen. Če bi k nam preje prišel in bi z nami v Kostnico šel, bi znabit drugače stvar njegova končala.

In to Bog ve, da nam ga žal je bilo. Kar se mu je zgodilo. Kakor pa so vsi Čehi, ki so pri nas bili, videli, da smo se

zanj zavzemali, ter se s Koncilom večkrat v jezi razšli in Kostnico zapustili, dokler nam niso ukazali, če ne dopustimo, da bi pravica zmagala, da bo Koncil razbit. Kaj naj bi tu še storili? In tako smo spoznali, da tu nič storiti ne moremo, da bi se Koncil ne razbil. In ker vemo, da na Koncilu so sami častni ljudje zbrani, moremo samo želeti, da sveti Koncilu neko pisanje poslali z mnogimi

In če boste Husovo stranko trdno hoteli držati in braniti, vam bo težko, celenu krščanskemu Koncilu odgovarjati. In kot slišimo, ste torej že začeli, da ste koncilu neko pisanje poslali v mnogimi pečati posuto in s tem Koncil proti sebi spravili. In če ne boste poslušni, boste križ nase vzetj morali. Zato vas prosimo in zahtevamo, da si vsak svojo čast ogleda in vest izpraša, če se izplača toliko zaradi tiste pisane besede gnati in svoje dežele pogubiti. Punte in podobne reči bi naj opustili in svoje dežele varovali.

Če pa bi bila ta reč tako velika, da bi naše pomoči potrebovali, vedite, da to delo radi nase vzamemo in upamo, da vi in vaše dežele v miru ostanete. Tudi vemo, kakšen je bil rod svečnikov naših prednikov, in pri sveti cerkvi ostati hočemo in se ne obrniti na nobene nove stvari. In bratu našemu milemu verjamemo, da pri sveti cerkvi ostane. Naši svečeniki svoje višje sveto pismo imajo, katerega razumejo, nam navadnim ljudem pa se ne spodobijo se v to vtikavati in uglabljati.«

(Dalje.)

bolj namerno posodo. Posebno ako nimaš prav vroče vode, si lahko pomagaš s kisom.

S soljo najlepše čistiš vso posodo od steklene in porcelanaste do emailirane ali kamenite. Mokro dlan pomoči v sol, nato pa odrgni predmet. Emailirana posoda, vodovodne školjke in kopalne kadi izgube vse madeže in zadobe blesk kakor nove.

Kozarce, iz katerih piješ mineralno vodo in postanejo od nje mlečni, umiješ s kisom ali precej okisano vodo. S samo vodo, če je še tako vroča in nasičena s sodo, ne boš dosegla istega uspeha.

Kako nosi tvoj otrok knjige v šolo?

Knjige, ki jih dnevno prenaša v šolo in iz šole že ljudskošolec mestne šole, kaj šele srednješolec, predstavljajo precejšnjo težo, večsili za šibkega otroka že celo breme. Malokatera mati menda razmišlja o tem, kako bi bilo bolje in pametneje nositi to breme v šolo. Vendar to vprašanje ni tako brezpomembno, namreč za otroka samega ne. Ako opazujemo mestno šolsko mladino, vidimo, da skoraj vsa prenaša knjige in druga učila v aktovkah, ki so bolj ali manj rejene. Le tu in tam vidimo otroka s torbico ali cejo nahrbtnikom na hrbtu, in še to je navadno kakšen učenček ljudske šole. In vendar je to najpametnejši in najpravičnejši način prenašanja šolskih knjig.

S prenašanjem aktovke v roki se silno kvari drža razvijajočemu se otroku. Navadi se nositi aktovko stalno v isti roki in dotično rame se s časoma povesi! Opazi se to šele, ko otrok odraste in se napaka ne da več popraviti. Seveda, večjim otrokom se zdi smešno nositi torbico ali nahrbtnik, pravilno pa je le, — Kdor ne zna sam sebe prisiliti, da bo nosil aktovko danes v desni roki jutri v levi roki, stori najbolje, če pusti knjige doma, sicer bo videl posledice na sebi čez par let.

Nasveti našemu podeželiu

Naša vinska trta ima premalo življenjskega prostora

Za zanemarjeno in mršavo trsje ne veja to, kar bomo tu povedali. Zanj je vsak življenjski prostor prevelik. Naletiš pa tudi na pusto trsno goščavje, da ne moreš, dokler je še v svoji pravi moči, skozi to hladno goriško temnost, ne da bi kaj ne pomendral.

Razmak trsov naj ne bo prevelik, še manj pa naj bo premajhen! Pri nas je večinoma premajhen. Trs nima dovolj življenjskega prostora. Škodljivih nasledkov je več: delovanje zelenja — listov — je pomanjkljivo, torej slaba asimilacija ali priljubljenost; slabo ocvetanje, slaba opravežev ali oplodba in zato mnogo ocvetka ali oprha; slaba zoritev, pa pokanje in gnitje grozdja; najboljša paša za boleznin in škodljivca za škodljivce; ovira dobremu obdelovanju gorice in zlasti uspešnemu zatoru premnogih trsnih boleznin in škodljivcev. Taka gorica ne bo stara. Se razmeroma kmalu sama uduši. Vinska trta je vendar svojstvena rastlina sonca, ki ji ga razumni vinar nikoli ne krati!

Zmotno je mnenje, da gorica tem več rodi, čim več na gosto posajenih trsov je v njej. Zmota je še večja, če kdo pričakuje iz take gorice dober ali najboljši pridelek. Vse to je vprav nasprotno, čeprav si za napravo takega nasada in za njega redno obdelavo že mnogo potrošil, no, pa tudi mnogo resnično zavrgel...

Razmeroma večji razmak zahteva vajo že neke posebne prirodne razmere in posebni naravni pogoji: rodovita zemlja, posebno po nižinah; jaka rastnost nekaterih trsnih vrst; večja senčnost lege (vzhod, zahod, senčine); trsna vzgoja in rez na dolgo (ločni, napenjavci, šperoni); pomnožitev in razširitev trsnih boleznin in škodljivcev ter njih zator; možnost obdelave z vprežnim orodjem in drugo.

Koreninje vinske trte se razrastejo po več metrov na okrog, na široko in na globoko. Vsa goriška zemlja je prevlečena in prepredena z njim. Drugo v drugo in dru-

go mimo drugega se razrašča. Tu je nevidni in neslišni podzemni boj za obstanek, boj za — življenjski prostor. Bodimo pravični in dajmo tudi vinski trti, kar ji pa vsej praviči gre!

V severnem pasu slovenskega vinogradništva je prava mera za ustrezni razmak trsja na sploh, odnosno drugo k drugemu vsaj 1,2 m x 1, — m, to je 120 cm red od redi in 100 cm trs od trsa v redi, torej za en trs 1,2 m² življenjskega prostora. Takih trsov je treba za 1 ha 8.333 kosov. Navedena razdalja redi že omogoča obdelavo z vprego, sicer pa vsako pri nas običajno trsno vzgojo. V južnem pasu našega vinogradništva je navedena mera samo deloma pravilna, večinoma pa precej premajhna. **Ponekod** — n. pr. po Dolenjskem in v savsko-sotškem kotu — je navedena mera odločno prepičla.

Razmak, za katerega se odločiš, je pravilen samo tedaj, ako ga tudi pravilno odmeriš brez skoparije. V ravnici, ki je morda čisto vodoravna, je to lahka stvar: vsak trs dobi — brez težavnih meritev — res svoj določeni mu življenjski prostor. Drugačna je stvar v bolj ali manj strmeh ali zbočenem svetu. Primerjaj: površina bolj ali manj strmega pobočja je kakó površina bolj ali manj strme strehe — brez napušča ali pristreška — življenjski prostor trsov na isti površini pa je kakor površina podstrešja ali površina zazidanega stavbišča. Ako pomeriš 1 m navzgor ali navzdol po površini pobočja s strmcem približno 45°, je to samo približno 0,7 m ali 70 cm življenjskega prostora za trto. To je vodoravna vzmetna ravnina, ali kako jo že imenujejo. Narisi ali načrti zemljišče zemljemercev (geometrov) — »mapa« — in vsakršni zemljevidi so napravljeni seveda tudi na tej osnovi, kakor drugače ni mogoče.

Priobčamo nekaj računskih primerov za zasadi 1 ha = 10.000 m² in 1 orala = 5755 m², kar velja seveda tudi za mati-

njake, ki jih zasajajo navadno 1,5 m x 1,5 m:

I. Sajenje v štirijaku ali kvadratu:

Razmak m	1 trs m ²	Na 1 ha trs.	Na 1 orala trs.
1,0	1	10.000	5.755
1,1	1,21	8.264	4.756
1,2	1,44	6.944	3.996
1,3	1,69	5.917	3.405
1,4	1,96	5.102	2.936
1,5	2,25	4.444	2.555

II. Sajenje v pravokotu ali rombojdu:

Razmak m	1 trs m ²	Na 1 ha trs.	Na 1 orala trs.
1,2 x 0,9	1,08	9.259	5.329
1,3 x 0,9	1,17	8.547	4.919
1,2 x 1,0	1,20	8.333	4.796
1,3 x 1,0	1,30	7.692	4.427
1,2 x 1,1	1,32	7.576	4.300
1,3 x 1,1	1,43	6.993	4.021
1,2 x 1,2	1,44	6.944	3.997
1,3 x 1,2	1,56	6.410	3.689

Naš vinogradnik najbolj zasaja gorice, ko ima vino dobro ceno. Letos je v taki dobri volji. Sadil pa naj bi trto, ko je vinu slaba cena, da bo gorica začela pošteno roditi, ko vina primanjkuje in ima boljšo ceno. Pa brdo bi mogel vselej pravo pogoditi! Na vsak način pa dajmo vinski trti dovolj sonca in zraka, dovolj življenjskega prostora v opisanem smislu!

Andrej Žmavc.

Sladkorna pesa

Seme sladkorne pese skljuje navadno v 14 do 20 dneh. Odvisno je pač od vremena. Če je toplo in zemlja primerno vlažna, skljuje seme preje, sicer nekoliko pozneje. Kakor hitro se pokažejo rastlinice, moramo pričeti pletiti in zemljo primerno rahljati. Pazite, da se nežne rastlinice ne poškodujejo in da jih preveč ne izrujemo. Radi tega čistimo plevel z roko in okapajmo z malo ročno motiko. Nekaj rastlinic se vedno uniči, zato pa sejemo nekoliko več, da potem lažje enakomerno razredčimo. Plevel odnesimo kar sproti z njive, in ne puščajmo za seboj kupe zemlje, vsa površina naj ostane ravna.

Razredčenje. Po nekaj dneh se rastlinice porastejo tako, da imajo že po 4 do 5 lističev. Tedaj jih razredčimo in zemljo dobro pre-rahlijamo z motiko. Računajmo z dejstvom, da se sladkorna pesa ne presaja, kakor n. pr. krmna pesa, radi tega moramo pustiti že sedaj pesu v primerni razdalji 14—16 cm vsak-

zanimiva, ki jo obravnavajo. V prvem letniku VZM-a (1939) je bil osrednji problem človek v splošnem pomenu besede, večsili socialen problem, kriminalna zgodba, idila, v letu 1940, pa prevladuje snov o študentu. Največ je opisov težkih moralnih in psiholoških prelomov (n. pr. Šolske ure, tatvine, ljubezenska doživljaja). Sicer tudi tega ni manjkalo v prvem letniku, toda šele v letu 1940, se je razpasel ta problem. Tako lahko rečemo, da je bil drugi letnik bolj pristen in študentski, kakor prvi, bolj zrcalo študenta samega in njegovih notranjih bojev ter potreb. Vendar pa je dejstvo, da so najboljše novele o študentu v VZM-u 1939 (Marec: Solar Janez, F. F. (šer) ml.; Ena šolska ura, Igor Samorod: Grešnik Lenart, Ena ura francoščine). Morda zato, ker je prvi letnik imel izrazite pripovednike. Pa tudi drugi letnik je dobro opisoval študenta, oziroma puberteto (Morničilo Marič, Stanko Pahič, dalje Tonik in MAT). Drugi letnik je bolj pester, četudi nima pripovednika, ki bi se visoko dvigal nad ostale. Pahič Stanko je povprečen epik, Igor Samorod je doživljal v letu 1940 depresijo, Morničilo Marič na je preslab pripovedovalec, ki se ni prišel do učinkovitega sloga in dramske zgoščenosti.

Konecni leta so se pojavila nova imena, ki precej obetajo in vse kaže, da bodo prevzela žezlo VZM-a v svoje roke: Slavko Zajko, MAT, Gorazd Prvan (ki se je pojavil takoj po Novem letu 1941). Ugotoviti moramo, da je VZM v l. 1940, vršil svojo nalogo prav zadovoljivo, bodočnost pa bo pokazala, kako bo dalje vodil svoje poslanstvo. Fr—n.

Pomeriki

Mat. — Tvoje proze niso slabe, čeprav so posamezni deli šibkejši, toda časoma se bo tudi to popravilo, če boš pridno študiral dobre pisatelje in postal dovolj kritičen nasproti samemu sebi. S Tvojo poezijo pa nisem zadovoljen. Napíšeš lep, blesteč verz, potem pa zaideš v prozaičnost, zraven pa menjuješ še stalno metrum itd. Zdi se mi, da boš le prozaišt. Morda bom prihodnjič na tem mestu podrobneje analiziral katero Tvojo pesem.

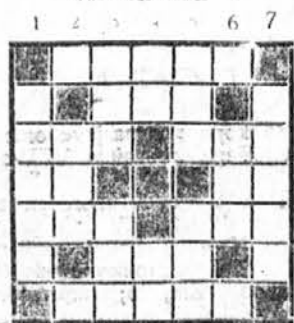
Zvonko Romih. — Mlad si še, zelo mlad, pa vendar že pišeš pesmi. Zdi se

mi, da čutiš v sebi sile, ki bi se rade sprostile v pesmi. Če je tako, boš časoma napredoval. Zaenkrat tvoje stvari še močno oblikovno šepajo. Toda tega tebi še ne morem zameriti. Anico bom, malo opiljeno, objavil. Pošlji še kaj.

Aldo Debeljak. — Zate velja v polni meri to, kar sem napisal Romihu. Mišli imaš, tudi čustva, toda s snovjo se bojuješ ter je ne obvladaš. Študiraj formo pesmi! Kar bo uporabnega, bom opilil. Primerjaj potem!

Ostalin. — Počasi pridete na vrsto v pomtenkih in v listu, kolikor bo uporabljivega. Urednik.

Križanka

Vodoravno: 1. tekoča voda, 2. lažimietnost, 3. »tvoje« v latinščini, števnik, 4. globina v tekoči vodi, središče vrtilnega gibanja, 5. tekočina, ki daje sijaj polhištvu itd., konica, 6. abesinski plemiški naslov, 7. trinog (tujka).

Navpično: 1. hunski vladar, 2. merilo časa, 3. čutilo, tekočina življenja, 4. osebni zaimek, ploškovna mera, 5. roditelj, žuželka, 6. del obraza, 7. loščilo.

Rešitev zadnje križanke:

Vodoravno: 1. Bog, ost, 2. ral, 3. tla, jek, 4. odmev, 5. ak, as, 6. sla, 7. Ant, rod. — **Navpično:** 1. bat, ara, 2. lok, 3. grad, st., 4. mol, 5. olje, ar, 6. Eva, 7. tok, sod.

Rešitev zadnje uganke: laž

UGANKA

Zarki sonca in pogledi skozi mene lahko grejo, njim prepuščam prsto pot. Kdo sem, vsi lahko povejo.

»Večernik« za mladino

Leto 3 Maribor, 22. marca 1941 Stev. 12

POMLAD JE TU

ALDO DEBELJAK

Sveti Jurij v goste gre in pomlad oznanja. V gozdu ptice žvrgole, se pomladi vešele.

Smeje sonce se cveticam, ki lepo cveto. Tudi zyončki že bingljajo, v topleni vetru se igrajo.

Tam na trati pod grmicem črček se budi, zopet poje staro pesem, lepo pesem čri-čri-čri.

OD OSMIH DO DESETIH

MAT.

Iz megle so se zarežala okna. Ozka in zlovesča. Neznano čustvo mi vedno presešine srce, ko zagledam ta ozka okna, iz katerih zvene kriki neuganih mladih bitij. Na šipah je debel prah in čudne obraze je nanisal hudomušni prst mladega človeka. Pa saj ni vse tako žalostno med temi sivimi zidovi; okoli volgalov po ozkih hodnikih valovijo mladi, neskrbni glasovi. Svetloba, ki se prikra-de skozi ozka okna, ne more pregnati mraka mrzlih hodnikov, a vendar je med temi hladnimi stenami toliko svetlobe in veselja.

Ozka okna so neprijazno zastrmela vame, a tesen občutek se je razpršil, ko sem zaslišal vsele krike. Pohitel sem, ko sem videl, da bo vsak čas osem. Prijeten vonj dima iz pipe mi je dahnil v obraz, ko sem smuknil mimo slug.

Ko sem stopil v razred, so bili zvezki že razdeljeni. Zlovesče so se mi zazdele rdeče platnice teh šolskih zvezkov. Najtesnejši so taki trenutki pred šolsko nalogo. Sklepal se so zveze in pogodbe medsebojne pomoči. Škotic so barantali za takse. Boljša naloga te stane kovača. Za pet dinarjev dobiš še tudi pol-

strani. Zazyonilo je. Stopil je v razred. Ospičeno nas je pogledal profesor skozi očala. Mogoče se je samo menil tako zdelo. Ko smo molili, sem pogledal proti križu. Da bi mi pomagal? Mogoče. Če si boš sam pomagal, Nataknil sem pero in zaškrtal z njim po papirju. Saj je šlo. Vse bi bilo tako prazno, pustno, morno, če bi ne bilo malo romantike ob takih urah. Malo švindljanja. Na razne načine. Pogledal sem tovariša. Zavijal je oči, kot nedolžen voliček in se ozrl kdaj pa kdaj proti profesorju s tako nedolžnim pogledom, da se mi je zazdelo, da mu vidim okoli glave svetel sij. Ko pa je profesor obrnil hrbet in šel proti peči, je začel iz rokava vleči droben listič. Hinavsko se je sklonil naprej in pisal.

V tretji klopi sem sedel. Tedaj sem pod seboj zaslišal neko šumenje. Pogledal sem. O, čudo! Lep popisan listič je drsel po tleh proti zadnji klopi. Pogledal sem bliže. Za vraga! Komaj sem držal smeh. Zapazil sem drugo vrstico, ki je vlekla skrivnostni listič. Poškili sem nazaj in sem videl, kako je »ščetina« ovijal vrstico okoli prsta in previdno.

Deset resnic o koristnosti sadja

sebi. Presajena pesa se sicer prime, vendar ne napravi pomolca, ostane samo pri listih

Okapar. V desetih dneh po razredčenju peso sjet čim prej, tokrat mnogo globlje kakor v početku. Pri tem se mora pesa nekoliko ogriniti z zemljo, toda listi morajo ostati prosti in nepoškodovani. Sedanja kop je prav za prav zadnja. V naprej porujemo le plevel, če se pojavi. V tem času morajo biti listi že toliko razraščeni, da prekrijejo vso površino zemlje. Če je listje še tako gostoga ne smamo obirati, kakor delamo to pri krmski pesi. V listih sladkorne pese se pribira v prvem začetku hrana za razvoj korenina, pozneje pa za ustvaritev sladkorja in dozoritev.

Spravljanje pese. Ko listje porumeni, je znamenje, da je pesa dozorela. Sprva se suše večji, pozneje manjši listi. Nekako v početku oktobra pričnemo gomolje spravljati domov. Pesu izruvamo z roko, pomagamo pa si tudi z lopato. V krajih, kjer se goji sladkorna pesa na veliko za tovarne, imajo za izruvanje pese posebne vile. Gomolje dobro otrepljemo, da se oprusti čim več zemlje, nakar se nekoliko ostržemo in liste odrežemo tik pri izrastku. Pesa mora ostati nepoškodovana, sicer rada gnije. Spraviti jo je najpopreje na primerno mesto, da se posuši in šele nato v klet. Predno spravimo peso v klet, je treba prostor dobro očistiti in pobeliti z apnom. Klet naj bo suha in zračna, drugače se pesa rada kvari.

Setev ovs

Oves moramo prav zgodaj sejati, v gorkih krajih že koncem februarja, pri nas pa navadno v začetku marca. V hribovskih krajih se ravna po pregovoru, da je najboljši čas za setev, kadar cvete breza. Zgodaj sejan oves daje mnogo boljše zrnje in s plah več pridevkov kakor pozno sejan. Najbolje storimo, ako zemljo ovsu že jeseni pripravimo s tem, da jo pred zimo prorojemo in pustimo v surovih brazdah. Ko bi brazde ozelenele, je treba njivo spomladi še enkrat prorajati, seveda nekoliko bolj plitvo, da nam zimska vlaga prehitro ne izhlapi. Za seme je treba odbrati najtežje zrnje. 1 hl semenskega ovsu bi moral tehtati najmanj 15 kg. Za 1 ha potrebujemo 300 do 400 litrov semena. Na lahki zemlji storimo prav, ako setev poveljamo z valjarjem, da nam oves prej in enakomerno izkafi.

RAZPOKANA LUBAD PRI STAREJSIH CESNJAH

se ne sme z drevesno strguljo siloma ostrgati, kakor pri hruskah in jablanah. Kajli, če se česnji rani lubad, dobi smoliko. Ako pa se hoče staro skorjo ostrgati, naj se pazi, da se pri tem delu ne rani lubad.

Slovenjštajerska je ona prisojna lega pod soncem, ki rodi sad posebne prijetne arome in okusa. Naše sadje se takoj pripriku vsakomur, ko prvič ugrizne v sočno jabolko naših Slovenskih gorc.

Mnogo se je pri nas naredilo za napredok sadjarstva. Sedaj pristopa kr. banska uprava k realizaciji načrta gradnje velikega sadnega silosa na Tezernem pri Mariboru, kateremu bo priključena ustanova za tehnično izkoriščanje sadja in njegovih odpadkov. S tem postaja Maribor ošišče našega slovenskega sadjarstva ne samo v administrativnem in irgovskem, temveč tudi v tehničnem, vzgojnem, šolskem in pri delovalnem oziru.

Nakup posestva v Lepem dolu nad Mariborom s strani Prizada za državno poskusno stanico za peškasto sadje izpopolnjuje Mariborsko sadjarsko in vinarsko šolo, tudi v vzgojno in tehnično praktičnem pravcu.

Da je vsa ta velika skrb za naše sadjarstvo upravičena in nujno potrebna, naj na kratko osvetli naslednjih deset točk.

1. Sadje je najboljša in najbolj zdrava ljudska hrana, ki nas krepi, zdravi, hrani in gasi žejo.
2. Vsebuje vse hranilne snovi; največ sladkorja, beljakovine, masti (olja), kisline, fermente (encime), vitamine in rudninske soli.
3. Navedene snovi so v glavnem sestavine tudi druge ljudske hrane, toda v sadju so v najprebavljivejši in okusni obliki.

Sadite več leske

K nam uvažajo iz Italije na tisoče kilogramov lešnikov od debelopločnih lesk in jih tu prodajajo po 50—55 din za kilogram. Vsega tega pa bi ne bilo potreba, če bi se sami nekoliko pozanimali za kulturo lešnika.

Naše podnebje je kar pripravno, leg imamo tudi dovolj, treba je torej le malo veselja, pa bo šlo. Leska potrebuje rahlo, humuzno, bolj peščeno zemljo, ki nima nadtalne vode, a ji tudi ne ugajajo presuha tla. Ugodnejše uspeva v nekoliko senčnih krajih in v bolj zavetnih legah.

Lesko razmnožujemo s plodovi, a tako dostikrat ne dobimo čiste vrste in nam mnogo kasneje rodi. Bolje je, če jo razmnožimo z grebenicami. Mlade poganjke pripravimo, pridimo z dvema navkriž zakoličenima palicama in jih zasujemo z zemljo vsaj 15 cm na visoko. Ko se grebenice zakoreninijo, jih v jeseni ali spomladi odrežemo in posadimo kot samostojno rastlino.

Leska v svoji skromnosti ne zahteva mnogo, vendar ako želimo dobiti več sadu, ji

moramo vsako leto pognojiti. V ta namen rabi star preperel gnoj in dober kompost. Da se leske ne obrezujejo, to vemo vsi, izrežemo le stare in bolne veje.

Ko lešniki dozore in prično padati iz čas, lesko oberemo, lešnike pa spravimo v lesene lese in jih na zraku posušimo.

Od debelopločnih lesk imamo zelo veliko vrst in se je treba pred nakupom posvetovati s strokovnjakom, da se izbere prava vrsta za določeno zemljo in podnebje. Nekaj navednejših, a zelo dobrih vrst pa je: Beli Lambert, Hallejeva orjaška, Multiflora itd.

Igl'avci v zdravilstvu

Po naših hriboh rasejo iglavci v veliki množini, posebno dosti je smrek in borovcev. Pod njimi pa rase kot podrast tudi brin. Vsi iglavci imajo v sebi mnogo zdravilnih snovi, ki so posebno sedaj najbolj koncentrirane v mladih poganjkih. Iglavci ne hranijo

zdravilne snovi samo v mladih odganjkih, tem več tudi v lubju in iglah, brin pa tudi v storžih, jagode nazvanih.

Pri zdravilstvu uporabljamo mlade poganjke in igle, ki vsebujejo smole, eterična olja in smrečno grenčico.

Mladi poganjki, ki jih nabiramo spomladi, služijo za čiščenje krvi, pri pljučnih boleznih, pri kožnih izpuščajih in lišajih. Za prsne bolezni pripravimo sirup na sledeči način: en del mladih, narezanih smrekovih poganjkov močimo 12 ur v enakem delu vinskega spirita (60 odst.). Nato prilijemo deset delov vode in precedimo. Tekočino stehamo in dodamo malo manj, kot se enkrat toliko sladkorne sipe, ki se hitro stopi.

Kneipp je pripravil sledeče zdravilo proti putiki in revmatizmu: Vzame se en del kafe, dva dela arnike, dva dela smrekovih igel in 22 delov 60 odst. alkohola. S tem mažemo in natiramo bolne ude pri revmatičnih bolečinah.

Pri nas je doma tudi jelka (abies alba), ki je smreki podobno drevo. Od nje se loči v tem, da dozoreli storži vise navzdol, igle so dvoredno razvrščene in spodaj belkaste. Zdravilne sestavine so: terpenin in abietin ter eterična olja, ki imajo najfinejši in najprijetnejši vonj.

Obara mladih odganjkov žene na vodo in je dobro sredstvo pri brčih v želodcu in šibki prebavi. Jemljemo jo po eno žlico trikrat na dan. Igle jelke rabimo za kopeli proti škrobutu in revmatizmu. Kilogram jelkovih igel kuhamo v dobro zaprti posodi deset minut, nato precedimo in zlijemo tekočino v toplo kopel, ki naj traja deset minut pri 27 stop. R.

Proti lišajem napravimo sledeče mazilo: 125 gramov nesoljenega sirovega masla razpustimo na ne prevročem štedilniku ter mu dodamo 12 g čiste jelkove smole in 4 g bellega voska. Ko se vsebina stopi, jo dobro pomešamo in zlijemo v pripravljene posodice.

BRAZDA SE PRI ORANJU NE SME SVETITI

To je staro kmetijsko pravilo in zelo upravičeno. Ako se brazda ob strani in na dnu svetli, je zamazana in zraku nima pristopa v zemljo; zrak, prav za prav kisik v zraku, pa je ono, kar stori zemljo rodovitno in kar gnoj razkrajja. Zato bo zemlja po pomladanskem oranju, pri katerem se brazda svetli, vselej nekoliko slabše obrodila. Spomladi se mora zemlja od pluga drobiti. Jeseni ne škodi nič, ako se brazda in grude svetijo, kajti zimski mraz zemljo zdrobi in zrahlja.

CEPICLI, KI SO NEKOLIKO NAPETI! So še dobri za cepljenje, vendar se morajo ljubo uporabiti. Seveda so za cepljenje v aprilu, oz. marecu oni cepiči boljše, ki smo jih narezali januarja ali februarja, in smo jih zagrebali v zemljo ali pesek.

če se je ozrla po nas in stala vsa negotova in hočeča na odru. Potem je vzela svinčnik, da bi pregledala domače vaje.

»Saj ni bilo nič!«
Njen glasek se ni slišal v hrupu. Saj smo vedeli, da lažemo; tudi ona je vedela, pa ni rekla nič. Stopila je nazaj proti katedru.

»Do drugič bi prosila, če bi lahko naredili.«

Kakor ponižno prošnjo je izrekla te besede. Pretepel bi tovaršije, ki so rjuji, veseli, da so jo zopet ogoljufali. Da bi čutili količkaj hvaležnosti? Kje pa! Čudno se mi je zdelo, da so tako slepi. Zaso vrazil sem jih, kričače. Ona na odru pa ni vedela, kaj bi storila.

»Kaj bi čitali? Mogoče to? Mogoče ono?«

Tovariši so se zakrohotali. Potem je začela nekaj razlagati. Njen glasek je plaval med to druhaljo kakor tiha prošnja. Gledal sem ji v obraz in jo poslušal. Ne vem kako to, rad sem imel to nežno bitje, ki je stalo hočeča na odru in se začudeno oziralo po razredu.

Ko je zazvonilo, je odšla tiho iz razreda. Nihče ni vstal, kakor da je ne bi bilo. Sklenil sem: stopil bom k njej, rekel ji bom, naj postane boljša stroga, naj napiše nemirneže v razrednico. A nisem imel poguma tega storiti.

Nekaj tednov pozneje je neke ure ni bilo. V razred je stopil profesor. Dolg in suh. Osorno je kriknil že, ko je vstopil. Glasovi so onemeli, glave so se sklonile, srca spoznala.

Prepozno...

FILOZOFIJA

TONE VATO

Pri srbobhrvaščini je. »Punčka« razgraja in vpilje: »Kakšni lenuhi ste. Naloga je izpadla slabo. Samo dva sta pisala prav dobro«. Marjan vpraša: »Koliko?« Meni pa kar videta samo dva prsta v nebo, češ pisal sem dveke. Miran se nasmije in reče: »Čestitam. Jaz imam sigurno »pinča«.

»Punčka« preide na to, da pravi rede posameznim učencem. »Štrcneme po klopi, Miran, že ve. Izvlečeva denarnici in že se žene »nogomet« s prčkami mi parami. Kar naenkrat reče Miran: »Šest: dva za mene, kmalu nato pa »punčka« naju opazuje!« Obrneva se in

narediva obraze, kot da bi bila že svetnička tukaj na zemlji. »Punčka« obrne pozornost drugam. Miran se niti ne obrne, ko šepne: »Postavi gol!« Seveda ga postavim in zopet gol. »Vraga, ti imaš danes izredno srečo, mi rečem. Nato vščipnem Mirana v roko in oni mi seveda vrne. Začne se »punčka« vojna na »morju in na kopnem«. Končno se naveličava. Začenem zehati in pogledam na ura. »Se deset minut, o bože mihi!«

Potem kliče »punčka« mene. »Tudi vi ste pisali slabo,« mi reče. »Seveda, ji odvrnem, »saj je filozofija samo za sedmi in osmi razred, ne pa za četrtega:

»Kaj ti gobeždaš? No, daj sem, da bom brah tvojo filozofijo. Oprosti, dragi četrtošolski filozof, kako teorijo pa zastopaš? Mogoče krščansko ali materialistično? Kantovo ali Aristotelovo, Platonovo ali celo sholastično Tomaža Akvinskega?«

Jaz pa sem molčal in si mislil: En norec lahko več vpraša, kakor sto pametnih odgovori. Radi ugovarjanja me zapiše v razrednico.

Drugo jutro. Razredničarka zahteva od mene knjižico, da mi vpiše ukor. Ko ga vpiše, mi vrne knjižico in reče: »Do srede, juri podpis. Drugič pa več ne filozofiraj!« To moje filozofiranje je bilo prvo in najbrž tudi zadnje, vsaj v taki obliki.

GLOSA K II LETN'KU VZM

Za to kopo »pismarjeve omenim najplodovitejšega prozaista VZM-a v letu 1940, Stanika Pahiča. Z veselim sem ugotovil, da je njegov napredok iz lanskih poizkusov do letošnjih črtic precejšen in ovidnen. Njegova snov je različna. Kmečke slike mi niso toliko uspele (Razkrinkano čudo, VZM, 26; Nepravilna zaupljivost, VZM, 27), ne toliko zaradi nerazgibanega sloga, ampak zaradi snovi same: Pahič ne zna prijeti snov v vsej dognani epiki, temveč se spušča v podrobnosti in zaide na stranpota. Zelo dobre, četudi psihološko premalo podčrtane, so njegove študentske novele (Prodane knjige, VZM, 40-41; Zlata ura, VZM, 45-48), nekoliko slabši pa njegovi spomini iz otroških let: bolehaljo na sentimentalnosti in nejasnem izražanju (Hrastova veja, VZM, 46; Izgovor, VZM, 42; Osepnice, VZM, 37; Krivica, VZM, 38). Pahič je bolj izpovedovalec, ki pa ne zna snovi oblikovati do napete zgoščenosti. Ponekod je prisiljeno lirčen, posebno v opisih narave, kar bralca moti.

Dalje omenim Igorja Samoroda, v VZM-u 1939 najboljše pripovednika. Letos se je umaknil v ozadje in podal le nekaj del. V začetku je njegov slog zelo plastičen (Trije kralji, VZM, 1), nato pa je popolnoma zašel v krog Cankarjeve umetnosti in postal njegov epigon (Pesimizem!). O tem nas prepričajo njegove črtice (Misli, VZM, 8; Lenartovo pričakovanje, VZM, 16; Pohuišanje, VZM, 25-27; Balača o hrepenenju, VZM, 34). Kakor v slogu, tako je tudi miselno c-

gon Cankarjev. Toda v nekaterih realističnih črticah spoznamo, da sta njegov lirizem in sentimentalnost lažna in nedozivljena (Pot v šolo, VZM, 15; Gluha loza, VZM, 39). Šele koncem leta opazimo prve korake samostojnosti k novemu izražanju (V kinu, VZM, 43-44), četudi nas konec črtice spominja na Cankarja (iz knjige »Ob zori«). Za njim omenim Jelko Meškovo, ki se rada topi v solzah in z jokavostjo skuša reševati težke probleme (Bratje, VZM, 32; Hrepenenje, VZM, 21), vselega Tonika, ki opisuje »križe in težave študentskega življenja« (Zločin, VZM, 22; Nekaj mojih sladkih uric, VZM, 37), psihološkega Aniča (Razbito okno, VZM, 27; Tobak, VZM, 23) in Toniku sorodnega MAT-a (Inšpekcija, VZM, 48). Slavko Zajto je ustvaril nekaj dobrih realistčnih proz (Pobrane besreke, VZM, 3; Vidov Marcel, VZM, 13). Vladko Kos na napisal nekaj črtic, ki imajo svojo šibko stran v solzavem razpoloženju (Moj otrok, VZM, 1-3), drugje pa v prisiljeni navetosti kriminalnih zgodb (Zločin drja Moora?, VZM, 28-31).

Na koncu pa še naštetim nekoliko imen, ki niso mnogo veljala, ne po kvaliteti ne po kvantiteti: Čebela, Stefan H., Pavel Gaal, Thomir in Franc Srimpl. Tako smo pogledali v bežni h'rtic prozo, ki je bila objavljena v VZM-u 1940 (letnik uredila: Ivan Potrč do maja, dalje pa Radivoj Pehar). Ugotoviti moramo pomanjkljivost, ki so tekom leta pojavile, a tudi snov je

Zanimivosti

Poslednja pisma s krvavih poljan

Oporoke, ki so jih pisali vojaki, zroč smrti v oči

Ogenj uničujoče vojne je spet zanetil ves svet. Milijoni in milijoni neznanih ljudi so uklenjeni v tajinstveno kolesje ter ne vedo, kdaj jih bo doletela zadnja minuta življenja, kdaj bodo poslednji pogledali smrti v obraz, nato pa strmo-glavili v nepovrat. Nekaj čudovito tragičnega mora biti v ljudeh, ki pišejo svoja zadnja pisma na krvavih poljanah. Poglejte za primer pisma treh nemških vojakov, ki so padli na bojiščih.

1914

Albert Mayer, prva žrtev svetovne vojne, padel 2. oktobra 1914 pri Joncheryu.

Mühlhausen, 31. julija 1914.

Okoli mene je vse tiho, zato imam časa, da mislim na vas, svoje mile drage doma. Čudovito je to navdušenje: točno na sekundo marširajo patrole, niti en čevelj, niti ena patrona ne manjka, vse, vse je v redu. Če dela tako tudi naš sovražnik, potem bomo imeli vražji posej. Od 9. ure zvečer do 6. ure zjutraj moramo sedeti tukaj. To je že četrta noč, ko moram poslušati brnenje brzojavanja in zvonjenje telefona. In vendar, vse niti se zbirajo pri meni, vsa povelja, vse, vse prihaja k meni, in jaz delim dalje.

Znabiti vas to pismo ne bo več našlo, morda šele takrat, ko bomo jaz in moj polk tam, od koder ni vrnitve. Ne da bi bil pesimist, ali nekak občutek pozornosti gloda v meni, v vsakomur med nami, pa vam zato kličem srčni: zbogom! Dragi roditelji, mar niste ponosni, ker imate tri sinove, ki se borijo za domovino?

1917

Günther Ulrich Totzke, rojen 13. avg. 1899 v Berlinu, padel 12. X. 1917 pri St. Soupletu.

(Odpreti le v slučaju moje smrti)
Četrtek, 11. X. 1917.

Odkritosrčnost

— Da, draga moja, vzljubil sem te tisti trenutek, ko sem te prvič videl!
— In pred tem?
— Ah, pred tem sem bil srečen!

Vojna jekleni tudi osemnajstletnike. Bodite tudi vi, ljubi-moji starši, jekleni proti boli. Živite vedri naprej na tej zemlji ter bodite vsaj malo ponosni na svojega sina. V takih mislih umiram, v nadi, da se nad vami nisem razočaral.

Nocoj bomo napadli. V zgodnji zori nas bo zbudil alarm. Jaz pojdem prvi s svojimi vojaki, kajti prodreti moramo v prvo linijo. Ni težko umreti, toda ure nevarnosti so strahovito grenke in vroče. Ne vem, ali bom izvršil povelje. Muči me neizvestnost. Ali bom uspel? Če umrem kot junak, tudi to bo uspeh.

1940

Anton Forster, rojen 20. XII. 1904, padel 31. VIII. 1940.

Nekje na Zapadu, 31. VIII. 1940.

Draga Marija, vsak hip bo pričelo. Nihče ne ve, če se še kdaj vrne od ondod. To pomeni, če čitaš te vrstice, da se nisem vrnil. Tudi ti moraš doprinesiti svoj delež, kot ga doprinašajo ter

ga morajo prenašati toliki in toliki tisoči drugih.

Povej otrokom, naj bodo ponosni na svojega očeta. On je izvršil svojo dolžnost in dal svoje življenje za domovino, da bi njim bilo nekoč bolje in lepše.

Marija, ne joči! Ne joči za menoj, bodi hrabra!

Bog z vami! — Tvoj Anton.

Strahoten doživljaj potapljača

Pred nedavnim je doživel razburljivo avanturo neki potapljač, ki se je v bližini mesta Taragone potopil v globino, odkoder je hotel dvigniti nekatere predmete s potonule ribiške ladje. V globini ga je iznenada napadla ogromna osmerokraka hobotnica, ki se je s svojimi lovkami kakor kača zagrizla v potapljača. Pošast je bila velika okoli štiri metre. Potapljač je v zadnjem trenutku dal znamenje na palubo broda, odkoder

se je spustil v morje. Z veliko težavo so mornarji privlekli iz globine onesveščenega potapljača in pa hobotnico, ki ga je bila popolnoma ovila s svojimi lovkami. Žival, ki je žive niso mogli odtrgati od žrtve, so ubili, potapljača pa zadnji hip rešili iz grozotnega objema.

filmske zvezde. Ker pa je hotela postati za vsako ceno filmska igralka, je sklenila, da pojde na Havajske otoke. Odpotovala je v San Diego, ameriško vojno luko. Križarka »Long« je bila pripravljena za odhod. Da bi lahko prišla na ladjo, si je kupila mornarsko obleko ter se skrivoma splazila na križarko.

Preiskava je ugotovila, da govori dekletke resnico, vendar pa je bila lepa Shirley Dale kljub svoji navni odkritosrčnosti obsojena na 30 dni zapore.

„Medeni tedni v letalu“

Tudi ta novost je kajpada iz Amerike. Neka letalska družba je ugotovila, da na večjih progah zelo radi potujejo mladi pari na svoja poročna potovanja. Ker pa na zračnih progah ni predorov, je nekemu iznajdljivemu ravnatelju prišlo na misel, da bi uvedli v potniških letalih posebne kabine. Njegova misel je bila sprejeta. Tako imajo sedaj že mnoga ameriška potniška letala kabine z napisom »Rezervirano za novoporočence«. Družba pa kaj rada vabi na poročna potovanja z letali, češ »Medene tedne morete najlepše preživeti v letalu«.

Maskirane obalne baterije ob Kanalu

Pustolovsko dekle na ameriški križarki

Ameriška križarka »Long« je zapustila San Diego v Kaliforniji in odplula proti Havajskemu otočju. Vreme je bilo prekrasno, morje mirno ko olje. Ko se je križarka že precej oddaljila od kopne, so mornarji na dnu broda odkrili mlado dekle ter ga odvedli pred kapitana, rekoč:

»Komandant, odkrili smo vohunko!«

Mlado dekle je bilo oblečeno v modro mornarsko obleko, kakršno navadno nosijo ladijski strojniki. Obraz in roke je imela namazane s sajami in kolomazom. In po ničemer bi se ne razlikovala od ladijskega kurjača, če bi ji slučajno ne padla z glave kapa ter se ji ne zasvetili le pi rjavi kodri. Jokala je. Kapitan ladje jo je strogo vprašal:

»Za koga vohunite?«

»Prisegam vam, da misem vohunka,« mu je v solzah dejala. »Vse vam bom povedala.«

Shirley Dale, tako ji je bilo ime, je bila prodajalka pri nekem urarju v Michi-

ganu. Vsako soboto je hodila v kino ter neprestano sanjari o Hollywoodu. Nekoč je videla film, ki se je odigral na Havajskih otokih. In si je mislila, kako je ondi krasno, kako ves dan sije sonce in kako ondi režiserji odkrivajo nove

Moderni Diogen

— Slednjic mi je uspelo uresničiti svoje davne sanje: zdaj imam torej hišo v dve nadstropji!

DR. VLADIMIR BREZOVNIK:

ALBANIJA
VTISI IN SPOMINI

1.

Začetkom marca leta 1918. — nedelja je bila — so nas vkrcali na 3000 tonski parnik »Sandor Hegedis«, da odplovemo v deželo Skipetarov. Pred Kotorom smo čakali noči, čakali pa smo tudi na dve torpedovki, da nas pospremita in varujeta na visokem morju. Majhen konvoj torej.

Ob šesti uri zvečer smo se odpeljali. Zarnice v salonu in kabinah so ugasnile; neprijetna tema je zavladala vsenaokrog in tesnoba je legala na sree. Za nami je ostal utrjeni otok Mamula in odprlo se je široko temno morje. Na levi so se v temnih, komaj še vidnih siluetah risale dalmatinske gore, na desni pa je v valovju vršalo vodovje.

Stopil sem na krčv h kapitanu. Nepremično in v pozornosti napeto je stal na svojem mestu, na kapitanskem mostu, daljnogled v roki. Zagledal sem se tudi jaz. Ob boku ladje se je zvijalo morje v logoti in rohnelo, par metrov dalje se je še videlo v negotovih obrisih vzdigajoče se in padajoče valovje, nato dalje — mir in neprodna tema. Polna skrivnosti in polna smrti. Tam je sovražnik; le 80 kilometrov od nas je njegova obala in njegove

podmornice se plazijo okoli in prežijo.

Na odprtem krovu so ždeli vojaki drug poleg drugega natlačeni; bilo jih je čez bataljon. Mmrnali so mehke, tugepolne pesmi, srbske narodne popevke, ki segajo vsikdar do srca, kaj šele ob taki priliki. Pevajoč je od utrujenosti zaspal za možem mož. Prav globoko iz ladjinega trebuha pa se je slišalo mukanje goveda, ki je šlo z nami v Albanijo.

Seveda so rabili tudi živali: tan doli, kakor ljudi. Zato so jih naložili, kakor ljudi, vendar skrbnejše, ker so se jim zdele dragocenejše. Kdo bi vprašal! Človek ali klavna žival; naložili je treba svoje kosti, in brez odmora tja, kjer so potrebni. Žival je na boljsem, kakor mi vojaki. Ona se vozi brez računov topo v kraje, od koder se ne povrne nikdar več. In mi?

Nagovorim kapitana. Kakšna nevarnost preli naši ladji: mine ali torpeda podmornice? Oboje, ali torpeda tembolj, ker ima nasprotnik organizirano posebno službo podmornic, ki imajo nalogo, uničiti vse ladje, ki vozijo doli v Albanijo živež, municijo, rezervno moštvo.

Moja fantazija je videla prizore panike na temni ladji, na širokem, temnem morju, če prifrči in zadene torpedo. Hodil sem po krovu in gledal proti kopnemu; oddaljili smo se od obale več kilometrov in izginito so siluete dalmatinskih gor. Na obeh straneh ladje je zateglo šumelo in se penilo morje; sicer tema, polna negotovosti, nevarna te-

ma, črna kakor plašč smrti...

Ladja je polzela po črnem valovju, kakor velik pož. Ob boku so se ji svelile razjarjene meduze v fosforescirajoči, blede luči. Čim dalje smo prišli na odprto morje, tem več jih je bilo.

Zažigam cigareto v kotu, od koder ni videti. Ostro povelje s kapitanskega mosta, ladja se hipoma ostro okrene s kljunom proti širokemu morju. Zaziba se cel brod, da popadamo na tla. V globočini ladje mukanje in rjojenje prestrašene govedi. Mornarji begajo po krovu in grabijo rešilne pasove. Zagledam se po ladji in preko kljuna na morje. Srebrn trak se riše par metrov pred kljunom proti obali; čudno šumenje in brlizganje ga spremlja.

„Za las in imeli smo zlodja v trebuhu ladje“, pojasni ihladnokrno kapitan. Torpedo je šinil mimo nas. Čez nekaj trenutkov se je razbil s silno detonacijo ob dalmatinskem obalnem skalovju. Smrt nas je ošinila in voznja mi je bila še manj prijetna, kakor popreje.

V neposredni bližini se prikažeta rušilca, naša spremljevalca. Par signalov in izgineta na lov na podmornico, da jo uničita z globinskimi bombami. Meni se je zdelo to smešno: kako v temi in noči najti mesto, kjer plove pod vodo nevarna ladjica. In kako določiti globino v kateri se nahaja podmornica za pravilno tempiranje bomb!

(Dalje prihodnjič.)

Celje

c Iz gimnazijske službe. Prosv. min. je postavilo Mileno Bežanovo, suplentko na I. drž. real. gimn. v Celju za profesorico 8. položajne skupine.

c Kuratorij ustanov Irgovca Antona Kalena v Celju je na seji razdelil podpore 76 visokošolcem v skupnem znesku 30.000 din in 29 srednješolcem v skupnem znesku 5.950 din.

c Dežurni zdravnik OUZD bo jutri dr. Josip Cerin, Prešernova 1.

c Nočno lekarniško službo od 22. do 28. t. m. ima lekarna „Pri Orlu“ na Glavnem irgu.

c O svetovnem nazoru starih Slovencev bo predaval dr. Josip Mal, ravnatelj narodnega muzeja v Ljubljani v ponedeljek, 24. t. m., ob 20. na Ljudskem vseučilišču v Celju.

c Mladinski odsek je ustanovilo celjsko obrtnišvo v okviru Zdrženja obrtnikov za mesto in okraj Celje in s sodelovanjem Slovenskega obrtnega društva. Namenovo ustanovljenega mladinskega odseka je, nuditi obrtnemu naraščaju vsestransko izobrazbo in kulturno vzgojo.

c Redne seje celjske nogometne podzveze se pričnejo s ponedeljkom 21. marca, ob 19. Odborniki se naprosajo za točno in polnoštevilno udeležbo.

c Naboj je eksplodiral v kamnolomu 23 letnemu delavcu Francu Borincu iz Hrenove pri Novi cerkvi. Dobil je poškodbe po glavi, obrazu, očeh in rokah.

c Z vrata kavo se je poparil po nogah 3 letni sin delavca Ivan Vodopivec iz Trnovelji pri Celju.

c Konj je brenil 58 letnega izvoška Alojza Krempuša iz Celja in mu zlomil nogo.

c Male oglase oddajte v upravi „Večernika“ v Celju, Prešernova 3.

c Nepismena stoletnika sta naročena na časnike v Labuništu. To sta Cvetko Pavlovič in Memiš Jusufović, ki ju dogodki doma in po svetu zanimajo, da jima morajo pismeni sosede ali pa ljudskošolski otroci prebirati vse novice.

c Stare ruske znamke v vrednosti 10 tisoč din je ukradel na zagrebški filatelistični razstavi neznanec, o katerem so mnenja, da je strasten filatelista.

Uspesna oglaševanje

Vam bomo nudil **velikonočni "Večernik"**

ki bo izšel že v petek ter bo štiri dni v rokah čitateljev

Kino Matica, Ljubljana, telefon 22-41

Najnovejši glasbeni velefilm

Melodija hrepenenja

kralj in kraljica pesmi NELSON EDDY, JEANETTE MAC DONALD. — Prelepe pesmi! Opojne melodije Sigmunda Romberga. — Režija: R. Z. Leonardo. Prvič v naši državi!

KINO UNION - LJUBLJANA - Tel. 22-21

DANES PREMIERA sijajnega filma družbe Metro-Goldwyn-Mayer

MLADI EDISON

ki nam podaja v močnih prizorih trpko mladost velikega izumitelja in dobrotnika človeštva Thomasa A. Edisona.

Najbolj priljubljeni filmski igralec Amerike, mladi Mickey Rooney, je v vlogi mladega Edisona podal svojo doslej najboljšo kreacijo.

Film bo navdušil vsakega gledalca, zlasti pa našo mladino, kateri bo težka borba in jeklena vztrajnost mladega Edisona zgleđen kažipot za njena lastna stremeljenja. Največji čar in duhovna globina te filmske umetnine pa je odnos mladega genija do svoje ljubljene matere.

Kino Sloga, Ljubljana, tel. 2730 Sodeluje ciganski orkester 60 oseb.

predvaja od 22. do 24. marca francoski glasbeni film

Ciganske melodije

Film divje romantike, zarké ljubezni, opojnih melodij in vedrega razpoloženja V glavni vlogi: Lupe Velez, Alfred Rode, Jerry Verno. — Režija: Ed. T. Greville.

Premiera danes v soboto 22. marca!

Ljubljana

a Ljubljanski Sokol je na izredni seji proslavil 70 letnico predsednika gradbenega odseka dr. Vladimira Ravniharja.

a Prva velika pomladanska umetnostna razstava v Jakopičevem paviljonu. Društvo srbskih umetnikov LADA iz Beograda in klub slovenskih likovnih umetnikov LADA v Ljubljani otvorita v nedeljo, 23. t. m., ob 11. v Jakopičevem paviljonu prvo skupno umetnostno razstavo. Uvodno besedo bo imel predsednik akad. slikar g. Ivan Vavpotič. Razstavljenih bo okoli 130 slik in kipov.

a Virantov vrt — mesina last. Mesna občina ljubljanska je na javni dražbi kupila od erarja za izključno ceno din 400 tisoč takozvani Virantov vrt, kjer namerava urediti moderen park z otroškim igriščem.

a Ljubljansko gledališče. V drami danes „Zaprta vrata“, jutri v nedeljo „Sesto nadstropje“, znižane cene. V operi danes premiera opere „Faust“, jutri v nedeljo „Rusalka“, gostuje tenorist zagrebske opere Josip Gostič.

a Biljardna tekma Zagreb—Ljubljana, ki je bila pred 11 dnevi preložena, bo v Ljubljani v biljardnici „Zvezde“ nepretrgoma od petka do nedelje zvečer. Za Zagreb nastopajo: amaterski prvak v kadru g. Domač ter gg. Schwarzenberg, Vesely, Dragutinović in Pernica, dočim zastopajo Ljubljano gg. Eisenbarl, Orehek, Bricelj, Bertoneelj, Sevnik, Sivic in Pevalek. Turnir, za katerega se vsi ljubitelji tega športa izredno zanimajo, je na velikih in malih biljardih.

NACIONALIZACIJA JUGOSLAVENSKE UDRUŽENE BANKE

Dne 17. t. m. je bil v Zagrebu redni občni zbor Jugoslavenske udružene banke d. d. Zagreb-Beograd. V poročilu ravnateljstva je bilo ugotovljeno, da se je zavod normalno razvijal v preteklem poslovnem letu kljub raznim nevesočnostim, ki izvirajo iz sedanje vojne. Jugoslavenska udružena banka je v preteklem letu likvidirala vse svoje obveznosti bodisi na vložne knjižice, bodisi na tekoči račun Bilanca za preteklo leto je najlepši dokaz za likvidnost kakor tudi za raznovrstnost poslovanja Jugoslavenske udružene banke.

Občni zbor je sklenil, da se iz čistega dobička v višini 7.4 milijona din izplača 5% dividenda na prvenstvene delnice, upniki specialnega rezervnega fonda pa dobe nadaljnjo 30% kvoto v višini 6.3 milijona din, in sicer iz efektivnih vplačil dolžnikov tega fonda in deloma iz čistega dobička.

V zvezi z nacionalizacijo je bilo izvoljeno novo ravnateljstvo, in sicer: dr. Stan-ko Svrnjuga, Makso Antič, dr. Teodor Bošnjak, dr. Dragutin Cekuš, Robert baron Hankar-Solvej (Bruselj), Marko Lucić-Rocchi, dr. Zelimir Mažuranič, Milan Milič, Stevan K. Pavlovič, Čeda Petrovič, dr. Pero Pleša, Milorad Smokvina, Ziga Stern, Božidar Svrnjuga in Vlada M. Teokarović. Nato je bil za predsednika izvoljen dr. Svrnjuga, za podpredsednika pa Marko Lucić-Rocchi.

Podružnica Jugoslavenske udružene banke se nahaja tudi v Mariboru, kjer že dolgo vrsto let posluje v največje zadovoljstvo vseh svojih komitentov.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

KINO UNION. Tel. 22-21. Ameriški film „Mladi Edison“, v gl. vlogi mladi Mickey Rooney.

KINO MATICA. Tel. 22-41. Glasbeni velefilm „Melodija hrepenenja“. Jeanette Mac Donald in Nelson Eddy.

KINO SLOGA. Tel. 27-30. Francoski muzikalni film „Ciganske melodije“. V gl. vlogah Lupe Velez in Alfred Rode.

Ptu

p Občinska cesta, ki veže Sv. Vid pri Ptujcu z Dravinjskim in Majskim vrhom ter Lubstavo, je v obupnem stanju. Za pešce je slaba za vozove popolnoma neuporabna. Voznik ne more priti po tej cesti s praznim vozom iz Halož do Sv. Vida, ker sega blato ponekod nad pol metra visoko, na mnogih mestih pa še več. Te dni je vozil voznik nekaj drv iz Halož. Sredi ceste je običaj, moral je zmetati drva kraj ceste, voz in živino pa so dobesedno izkopali iz globokega blata. Ali res ni mogoče skrbeti za to cesto? Odgovorni naj vzamejo stvar resno v pretes in tako omogočijo Haložanom dovoz in izvoz.

p Zvočni kino Ptuj predvaja danes in jutri „Otrok ljubezni“ (Usmiljena laž), pustolovščina v mongolski stepi s Hildo Krahl v glavni vlogi.

p Kino Royal predvaja danes in jutri „Ognjeni vrag“.

Križanka

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45
46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75

Vodoravno: 1. Kraj 6. Mesto v naši državi 12. Plin 14. Nasprotno od mlad 16. Ploskovna mera 18. Staroslovanska pijača 19. Tatvina 21. Mera upora v elektr. 22. Bodrilnica 23. Planet 25. Posoda za vino 27. Samostanski predstojnik 28. Zensko ime 29. Je iz plute 31. Igralne karte 32. Egiptovsko božanstvo 33. Vzklik 34. Ploskovna mera 36. Osebnaj zaimek 37. Gljiva 39. Leposlovno delo 41. Začimba 42. Domača žival 43. Kis, tujka 45. Zivalski odpadke 46. Nasprotno od mlad 48. Del voza 50. Vzklik 53. Ploskovna mera 54. Reka v Italiji 55. Vrsta maščobe 57. Znamka motorja 60. Zelezniska proga 61. Moško ime 63. Moško ime 64. Drevo, ki nam da domači čaj 65. Pritrdilnica 66. Pijača starih Slovanov 68. Je rdeč, kadar je kuhan 70. Dozorelo žito 75. Reka v Evropi.

Navpično: 2. Bodrilnica 3. Grška sveta gora 4. Kos, komad 5. Ploskovna mera 7. Vrtnič 8. Število 9. Tam v srbohrvaščini 10. Ploskovna mera 11. Foto aparat 13. Del telesa 15. Kmetov pridelek 17. Del telesa 19. Staro ime za Rim 20. Plemenitaš 22. Ga uporabljajo kovyboji 24. Egipt. božanstvo 26. Bodrilnica 29. Zvonijo vsako nedeljo 30. Vojaški čin 33. Prostor za bikoborbe 35. Tisti, ki riše 37. Naselbina 38. Igralna karta 40. Izdelek iz mleka 44. Posoda za mleko 47. Reka v naši državi 49. Nočni ptič 51. Dejanje sile 52. Doba v srbohrvaščini 54. Kadilni pribor 56. Pritrdilnica 58. Moško ime 59. Okrajšani veznik 60. Kazalni zaimek 62. Del telesa 64. Pasje ime 67. Mizarska potrebščina 69. Ga dobi vojak, če napreduje 71. Pijača starih Slovanov 73. Vzklik za neugodje.

Radio

Nedelja, 23. marca

Ljubljana: 8.15 tamburaški orkester, 9.15 češke narodne (pl.); 10.15 komorni trio; 13.02 koncert operne gl.; 17.30 operetna gl. (pl.); 18.15 narodne pesmi; 19.30 „Naši iz Amerike pojo in govorijo“; 20.30 koncert L. Rucha in Ro; 22.15 prenos lahke gl. iz Nebotičnika. — **Beograd:** 7.30 slovenske narodne poje J. Dornik, 18.15 plesna gl.; 20.40 zabavni koncert Ro; 22. prenos gl. iz kavarne; 22.50 plesna gl. — **Praga:** 11.30 pisan koncert; 17.25 zabavna gl.; 18.15 zabavni spored; 22.30 veselo ranjanje. — **Sofija:** 13.25, 18. in 21. lahka in plesna gl., 20. ruske romane in pesmi za zbor. — **Beromünster:** 14.30 iz novih filmov; 15.45 plesna gl.; 20.35 lahka gl. — **Budimpešta:** 12.30 orkestralni koncert; 15.45 prenos s nogometne tekme med Jugoslavijo in Madžarsko; 21.15 lahka gl.; 22. cigani; 23.25 plesna gl.

Ponedeljek, 24. marca

Ljubljana: 12. bolgarska gl. (pl.); 13.02 vesel spored Ro; 17.30 Ro; 19.50 deset minut zabave; 20. prenos iz Zagreba (svetani koncert Filharmonije). — **Beograd:** 18.35 slovenske pesmi poje sestre Kregar; 19.40 koncert Radij. zbora; 22. zabavni koncert; 22.50 plesna gl. — **Praga:** 15. lahka gl.; 16.25 Dvořakovi „Ciganski napjevi“; 17. lahka gl.; 22.30 komorni koncert. — **Sofija:** 12.50, 19. 21.25 in 22. lahka in plesna glasba; 20. simfonični koncert Brahmovih skladb.

Gospodarske vesti

Preskrba koruze za industrijo

Pooblaščen iz uredbe o prometu s koro- ruzo je trgovinski minister v sporazumu s preskrbovalnim ministrom, s kmetijskim ministrom in hrvaškim banom predpisal pravilnik o preskrbi industrijskih in obrtniških podjetij s surovinami za predelavo. Ta pravilnik predpisuje predvsem to, da se za proizvodnjo špi- rita v industrijske ali obrtniške namene ne sme uporabljati zdrava koruza za ljudsko in živalsko prehrano brez dovoljenja preskrbovalnega ministra, odnosno bana banovine Hrvatske. Od tega niso izvezti niti tisti, ki imajo lastno koruzo in industrijska ali obrtniška podjetja. In- dustrijske in gospodarske pridelovalnice špirta, kakor tudi ostala industrijska in obrtniška podjetja, ki v proizvodnji upo- rabljajo koruzo, morajo prvenstveno upo-

rabljati havarirano koruzo, ki je neupo- rabna za ljudsko in živalsko prehrano. V kolikor posamezna podjetja ne bi mogla zadostiti svojim potrebam proizvodnje s to koruzo in je ne bi mogla dobiti od Prizada ali Pogoda, kar pa morajo dokazati s potrdilom teli ustanov, bodo za- htevala dovoljenje za uporabo zdrave koruze. Pravilnik tudi ureja uporabo drugih zdravih in za ljudsko ter živalsko prehrano uporabnih strovin (pšenica, rž, proso, soržica, oves, krompir in fižol), v kolikor so ti proizvodi racionirani tako, da se bodo mogle te surovine uporabl- jati v industrijske namene samo po odobritvi preskrbovalnega ministra in na predlog ministrstva za trgovino in indu- strijo.

Trgovci o »stopiranju« cen

»Trgovski list« citira v »Hrvatski pri- vredi« o stopiranju cen. Poudarja, da je vzrok zviševanju cen zviševanje davščin, taks, tarif, mezd ter ustanavljanje onih ustanov, katerih »komplicirana admini- stracija ovira normalni proces oskrbova- nja, distribucije in proizvodnje«. Pravi, da je prava ironija, da se je misel o sto- piranju cen pojavila v času zvišanja bla- govne železniške tarife.

»Če je pri nas kako stopiranje cen po- trebno, potem je to potrebno pri obre- menjevanju z davki, taksami in novimi tarifami. Potrebno je, da se stopira in- flacija raznih novih ustanov, predpisov

in naredb, ki ovirajo normalno kroženje blaga. Nadalje je potrebno stopiranje pri ustvarjanju raznih novih fondov, ki na- stajajo z obremenjevanjem našega uvo- za in izvoza! Intervencija in uprava Pri- zada, Diporisa, Pogoda, Prevoda požira 3% vrednosti vsega našega izvoza in uvoza, t. j. nad 300 milijonov din! Inicia- torji stopiranja cen so resnično imeli zelo nesrečno roko, ker so to krilatice vrgli v javnost ravno v času, ko se pripravljamo našemu izvozu in uvozu nova obreme- nitev v višini približno 130 milijonov din, ki jih bodo morali plačati samo v zvezi s kontrolo direkcije za zunanjo trgovino.«

g. »La Daimatienn« je dobila za komi- sarja ravnatelja Pogoda dr. Košaka, ki naj bi predvsem skrbel za izvedbo elektri- fikacije v Hrvatski, za katero se je družba obvezala v posebni pogodbi z državo. Te pravice je država prenesla na banovino, ki sedaj skuša vprašanje rešiti s pomočjo novega komisarja.

g. Poljedelski stroji iz SSSR bodo raz- stavljeni prvič v Jugoslaviji na beograjskem velesajmu od 10.-20. maja. Živino- rejski in poljedelski del velesajma bo letos precej razširjen ter so z deli že začeli.

Sejmišče je letos razširjeno ter dobi novi paviljon na površini 3.500 m². Razširjena bosta tudi madžarski in češko-moravski paviljon.

g. Za 24 milijonov din so narasle vloge pri Državni hipotekarni banki v februarju ter so znašale 1182 (lani 1204) milijonov. Naloženi fondi in glavnice javnih usta- nov pa so nazadovale za 16 milijonov na 3183 milijonov (lani 2716). Dolg finančnega ministrstva je padel od 731 na 688 mili- jonov, pasivni tekoči računi pa so se povečali na 8365 (lani 2562).

Ta teden bo naša uprava

ustavila pošiljanje lista

vsem naročnikom, ki so prejeli opomin, pa niso dolžne naročnine porav- nali. — Kdor ne želi, da bi naša uprava list ustavila in da ne bi s tem izgubil pravice do smrtno neizgodnega zavarovanja za

din 10.000.—

naj takoj nakaže dolžni znesek.

»VEČERNIK« uprava

MALI OGLASI

do 20 besed stanejo z davkom vred 15.— din. Vsaka nadaljnja beseda 1.— din. Kdor išče službo, plača za tak oglas namesto 15.— din samo 12.— din. Mali oglasi za zemlje, dopise, posest, trgovsko in obrtno reklamo na stanelo namesto 15.— din 20.— din. Vsaka nadaljnja beseda v teh oglasih stane 2.— din. Za pismene odgovore glede naslovov v malih oglasih znaša posebna pristojbina 3.— din, kateri znesek je treba orložititi v znakah. Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu. Pri pisnih naročilih so lahko plača v znakah. Za vse male oglase, če so debelo tiskani, velja dvojni tarif.

KAM, KJE?

do 20 besed 7. din vsaka nadaljnja beseda 2 din

DOBRO VINO

že od din 10 naprej. Tscheligi pivo in dober sadjevec po 5 din dobite v gostilni »Prešernova klet« v Gospo- ski ulici 24301-1

POUK

do 20 besed 12 din vsaka nadaljnja beseda 1 din

STUDENT

prava daje insrukcije iz vseh predmetov srednje šole, posebno iz francoščine, nemščine, srbohrvaščine z literaturo itd. Dopise na upra- vo »Večernika« pod »Instruk- cije« 24327-21

SLUŽBO DOBI

do 20 besed 12 din vsaka nadaljnja beseda 1 din

PRODAJALKA

izvezbana v mešani stroki se sprejme. Pismene ponudbe pod »Cimprje« na oglasni od- delek »Večernika«. 24178-2

Iščemo PLACILNO NATAKARICO srednjih let z znanjem sloven- ščine in nemščine ter malo kaveljo Vprašati gostilna »Ju- dena« Ptui. 24135-2

Pedisa KOPALNA SOL ZA NOGE PROTI POTENJU, UTRUJENOSTI IN BOLEČEMU VNUTJU NOG, TRDI KOŽI, KURJIM OČESOM IN OZEBLINAM DIN 3.—, 6.— IN 12.— DROGERIJA Kanc

MOJSTER

za tovarno testenin popolno- ma samostojen, lahko dobi stalno službo zasigurano me- sto. Ponudbe z navedbo zah- tev in referenc je poslati na »Publicitas«, Zagreb, Illica 9, pod »Testenina«. 24191-2

SLUŽKINJO

vajeno kuhe, ljubiteljico otrok, sprejme mala uradni- ška družina Informacije pri Kovačič Slovenska ulica 10. 24284-2

FRIZERKA

z daljšo prakso, zmogljna kav- eije, radi samostojnega vod- stva frizerskega salona na svoj račun se sprejme takoj. Vprašati iz prijaznosti: Gove- dič ml., Prešernova 19. 24280-2

KUHARICA

popolnoma večša vse kuhe, ki opravlja deloma tudi dru- ga hišna opravila se sprej- me k mali rodbini odraslih. Ponudbe pod »Zanesljiva« na ogl odd »Večernika« 24279-2

SIRITE »VEČERNIK«

Vse za gospode:

obleke, perilo, kravate i. t. d.

Vam nudi najceneje

M. Kotnik

Maribor, Grajski trg postopje Grajskega kma

2 URARSKA POMOČNIKA za lažjo išče A. Janko, urar, Maribor, Tedenska plača din 400—600. 24297-2

POMOČNICA za damsko krojaštvo se sprej- me takoj Salon Zidarič, Mar- ibor, Stolna ul. 3. 24274-2

KROJAŠKI POMOČNIK ze velike komade se sprej- me. Istotam se sprejme va- jence. Krojaštvo Mlinarič, Slovenska 26. 24258-2

ŠIVILJSKO POMOČNICO in vajenca-ko sprejmem Gö- reniak Belčič, Orožnova ul. 5. 24257-2

Sprejme se SLUŽKINJA za vsa hišna dela, ki zna ne- koliko kuhati, pošena, z dalj- šimi spričevali. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 24214-2

ZENSKA za lahka vrtna dela se sprej- me v cvetličarni Weiler 24180-2

SLUŽKINJA za vse, pridna in čista, ki zna kuhati, ljubiteljica otrok, do- bi službo Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 24193-2

Iščemo takoj samostojno GOSPODINJSKO POMOČ- NICO po možnosti Notranjko ali Dolenjko, k tričlanski družini v Zagrebu. Predstaviti se v Mariboru: Cankarjeva 8/l, desno. 24208-2

Iščem NATAKARICO dobro seryirko in katera do- bro obvlada nemški jezik. Nastop takoj. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 24235-2

Iščem resno ne pod 18 let staro

ZENSKO k dveletnemu otroku in ma- lemu gospodinjstvu. Ponud- be na upravo »Večernika« v Celju pod »Nemščina« 24308-2

TELEFON 29-07

GOSPOSKA 25

ZASTOPNIK za prodajo vina in žgancia, agilni in pošteni, s primernim jamstvom se sprejme takoj za dravsko dolino in Koro-ško. Ponudbe na podr. »Ve- černika« Ptui. 24313-2

SLUŽBO IŠČE do 20 besed 12 din vsaka nadaljnja beseda 1 din

Iščem primerne zaposlitve kot

TRGOVSKI SLUGA ali skladiščnik. Ponudbe na oglasni oddelek »Večernika« pod »Mlad tani« 24157-3

IZOBRAZEN FANT vojašcine prost, več sloven- skega, srbohrvaškega ter nemškega jezika, išče službo sluge, portirja ali kat sličnega. Zmožen kavejce. Naslov v oglasnem oddelku »Večerni- ka«. 24093-3

Frizerski salon »Pavla« Trajni kodri samo pri Pavli. Specialiteta trajne, brez vodne ondula- cije, 6mesečna pismena garancija. Najmodernejši salon. Najboljša poš- trežba po nizkih cenah Salon »Pavla« Koroška 9

MANUFAKTURIST 18 let star, bi sprejmenil služ- bo zaradi nadaljnje izobrazbe, gre kamor koli. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Veseliče do dela«. 24206-3

LESNI MANIPULANT več vseh pisarniških, goz- darskih in ekspedijskih del- zelo praktičen za nakup lesa, išče takojšnje zaposlitve Gre- tudi za predelavca ali slič- no. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Zanesljiv in vesten«. 24204-3

TRGOVSKA POMOČNICA zelo pridna, želi svojo službo menjati. Cenjene dopise pro- sim poslati na ogl. odd. »Ve- černika« pod »Mlada zanes- liva moč«. 24182-3

TRGOVSKA POMOČNICA iz trgovske ljubljanske obite- lji, zmogljna strolepisia, nem- ščine in ostalih trgovskih pi- sarniških poslov išče službe v Mariboru. Ponudbe poslati na ogl. odd. »Večernika« pod »Mlada zmogljna moč«. 24020-3

Sprejmem v delo razna ROČNA DELA Nabrežna ulica 4, Pobrežje. 24307-3

TRGOVSKA POMOČNICA mlajša moč, želi nastopiti službo takoj in tudi na de- želi. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Poštena«. 24320-3

VAJENCI-(KE)

do 20 besed 15 din vsaka nadaljnja beseda 1 din

TRGOVSKI VAJENEC s primerno šolsko izobrazbo, od strogo poštenih staršev, ne nad 15 let star, se takoj sprejme v trgovino z mešan- nim blagom. Hrana in stano- vanje v hiši. Ponudbe na nas- lov Golenko Anton, Sv. Mi- klavž pri Ormožu 24213-4

VAJENEC se sprejme v krznarstvu So- per J., Maribor, Glavni trg 9. 24202-4

BRIVSKEGA VAJENCA ki se je že učil, sprejmem ta- koj. Dobj plač. Frizer. Hoče 24276-4

Iščem VAJENCA za krojaško obrt. Vprašati v gostilni Škerbot, Bolfenko- va 5, Nova vas pri Mariboru 24326-4

MOSK PRI ŽIVČNI SLABOSTI poskusite OKASA tablete. DELINI BEOGRAD, KNEZ MIHAJLOVA 1. Ogl. red. pod 5. br. 1941-1942

STANOVANJE ODDA

do 20 besed 15 din vsaka nadaljnja beseda 1 din

Lepo KOMF. STANOVANJE, odnosno cela vila z vrtom tik parka se odda v najem solidni stranki 1. maja. — Ogledati v Badlovi ulici 1. Vsa pojasnila daje lastnik. Vprašati na naslov: Anton Vi- dovič, Sv. Peter v Sav, dolini 24080-5

BREZPLAČNO STANOVANJE s 1. aprilom dobi pošten in zanesljiv zakonski par, kateri prevzame oskrbo hišice v Zg. Radvanju. Naslov v ogl. odd. »Večernika« 24140-5

Odda se KUHINJA in soba, Poljska 8, Pobrežje. 24195-5

Komfortno TRISOBNO STANOVANJE s kabinetom v centru mesta odda Spodnještajerska poso- filnica. 24232-5

SOBA IN KUHINJA se odda za 1. maj. Cena 210 dinarjev. Dr. Verstovškova 32, Pobrežje, Maribor 24218-5

SOBO IN KUHINJO oddam s 1 aprilom Solska ul. 4, Pobrežje 24300-5

SOBA IN KUHINJA na podstrešju se odda za 150 din Nova vas, Vrecl, Ro- tova 3 24267-5

Sončno ENOSOBNO STANOVANJE razgled na vrt, blizu kolo- dvora in parka oddam 1-2 boljšina osebama. Naslov v ogl. odd. »Večernika« 24243-5

2 SOBI in kuhinja se odda Mlinska ulica 18. 24305-5

STANOVANJE
sončno, z dvema sobama ali 2 strogo sep. sobi, se odda. Krasna lega in uporaba vrta. Vprašati v trafikah v gradu. 24211-5

STANOVANJE ISČE
do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

ISČEM
STANOVANJE
setojuče se iz ene sobe in kuhinje ter pritlikin v centru ali neposredni bližini Celja. Naslov v upravi. Celje. 24309-6

PREHRANA
do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din
SOSTANOVALEC
se sprejme na hrano in stanovanje. Frančiškanska 21-I. desno. 24288-7

TRI GOSPODE
sprejem na hrano in stanovanje. Slovenska ulica 8-I. na dvorišču. 24269-7

STAREJŠO VPOKOJENKO
ali podobno sprejem na hrano in stanovanje v svrhu gospodinjstva. Ponudbe pod »Solidarnost« na ogl. odd. »Večernik«. 24238-7

SOBO ODDA
do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

LEPO OPREMLJENO SOBO
oddam dvem gospodičnam ali dvem gospodom v Jerovškovi 74. 24161-8

Sprejem
SOLIDNO GOSPODIČNO
na stanovanje. Einspielerjeva št. 24. prtiličje. Melje. 24196-8

OPREMLJENO SOBO
sončno, čisto, s posebnim vhodom z eno ali dvema posteljnima poceni oddam. Vprašati Krekova ul. 19. zvonec Flucher. 24194-8

Lepa
OPREMLJENA SOBA
strogo separirana, se takoj odda. Meljska cesta 29-I. 24291-8

Lepa
SONČNA SOBA
z dvema posteljnima se takoj odda najboljšima solidnima gospodoma Antonija Pall. Razlagova 24-II. 24283-8

OPREMLJENA SOBA
za 1 ali 2 osebi se odda s 1. aprilom. Korošičeva št. 7-I. vrata 5. 24282-8

PRAZNA SOBA
brez štedilnika (fisti se lahko postavi) se odda takoj. Taborška 8. 24186-8

V VILI OB MORJU
oddam sobo ali stanovanje z ali brez hrane. Ponudbe pod »Trogirka« na ogl. oddelke »Večernik«. 24183-8

OPREMLJENA SOBA
s posebnim vhodom, sončna, prahu prosta se odda najboljšemu gospodu ali gospodični s 1. aprilom. Koroška c. 68. 24270-8

OPREMLJENA SOBA
s posebnim vhodom se odda 1-2 osebam z oskrbo ali brez. Gospelna 7. vrata 6. 24242-8

OPREMLJENO SOBICO
takoj oddam moški osebi. Studenci, Ciril-Metodova 4. 24317-8

IDEALNA BRIVSKA KREMA KULTURNEGA GOSPODA

KREMA ZA BRITJE

Dobiva se v vseh strokovnih trgovinah

SOBO ISČE
do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

S 1. aprilom se išče
OPREMLJENA SOBA
v bližini kolodvora. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 24173-9

STAREJŠI GOSPOD
ki živi dolgo časa v Mariboru, išče poseljo pri pošteni družini v sredini mesta, kjer je svetlo in toplo. Naslov: Barvarska ul. 7. vrata št. 8. 24304-9

LOKAL
do 20 besed 20 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din

LOKAL
za trgovino ali obrt oddam. Sritarjeva ul. 5. 24142-10

LOKAL
za bife ali drugo obrt oddam. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 24245-10

POSEST
do 20 besed 20 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din

GOSTILNA
na prometni točki v večjem trgu se odda v najem. Naslov v ogl. odd. 24210-11

NJIVO
dam v najem v Tomanovi ulici. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 24200-11

Proda se vinogradno in
SADONOSNO POSESTVO, pol ure iz Maribora. Vprašati v ogl. odd. »Večernik«. 24197-11

Prodam
HIŠO
primerno za nadzidanje in staro opeko. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 24184-11

Prodam
ENODRUŽINSKO HIŠO
z velikim vrtom, novo zidano, Delavska 18. Zg. Radvanje, Maribor. 24177-11

Prodam
HIŠO
vrt, njivo pri veliki cesti (1400 m²). Cena din 15.000. Šabeder Franc, Rače 196. 24172-11

Proda se
HIŠA
dve sobi, kuhinja, klet, sadonosnik in lep vrt v izmeri 1770 m² zemlje. Poizve se Dobrava 36. 24171-11

Ugodno prodam
POSESTVO
pet oralov, z gospodarskim poslopiem Leskovar Ignac, Leskovec, p. Pragersko. 24188-11

Najboljša
NALOŽITEV KAPITALA!
2 in pol joli velika njiva za parceliranje ob glavni cesti naprodaj. Zg. Radvanje 50. 24192-11

Prodam
PARCELO
1002 m² ograjeno, s studencem, in hišo s 1754 m², ali s 752 m² zemlje, istotako ograja s studencem. Vprašati Kramar, Dobrava 47. Tezno. 24270-8

Dvonedstropno
STANOVANJSKO HIŠO
s poslovnim lokalom v Ptuj, na dobrem mestu, se pod dobrimi pogoji odda ali prodaja. Ponudbe poslati pod »Prilika« na ogl. odd. »Večernik«. 24212-11

NOVA ZGRABBA
soba, kuhinja, vrt, 25.000.—, hiša, štiristanovajska, velik vrt, 85.000.— Moderna dvostanovajska vila, vrt, din 350.000. »Rapid«, Gosposka ska 28. 24286-11

DVE MODERNI
dobičkanosni hiši, 550.000 in 1.000.000 — Velika gostilna izvrstna lega, več stanovanj, 900.000 in 600.000. »Rapid«, Gosposka 28. 24287-11

Prodam
DVOSTANOVANJSKO HIŠO
na Pobrežju. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 24296-11

Prodam
HIŠO
z dvema sobama, kuhinjo, kletjo, verando. Vprašati Zrakovska 70. 24241-11

Novosti
za pomlad in poletje. Nove oblike in lepe barve. Dobra kvaliteta po zmernih cenah

BOGATAJ • MARIBOR
G O S P O S K A U L I C A

DVOSTANOVANJSKA HIŠA
se prodaja. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 24239-11

Prodam
PARCELE
in hišo. Izve se pri Vaingerl Medvedova ulica, Pobrežje, Maribor. 24237-11

HIŠA
z velikim vrtom, se prodaja. Zg. Radvanje, Firmova 36. 24234-11

Prodam
LEP TRAVNIK
pri dolenskem kolodvoru v Ljubljani. Pripraven za večjo vrtnarjo ali kaj sličnega. Zraven vodovod, elektrika in tekoča voda. Cena 14.— din za m². Skupna pa cca 75.000 din. Suštaršič Leopold, Maribor, Waltova ulica 3. 24394-11

TRGOVINA
mešano blago, zaloga, inventar v mestu. Parcela 600 m² pri delavnici drž. žel. »Triglava« realitetna pisarna, Maribor, Aleksandrova 12, tel. 25-34. 24302-11

STAVBENA PARCELA
pri postaji. Hoče zelo ugodno naprodaj. Informacije Tezno, Krekova 4. 24263-11

POLOVICA DVOSTANOVANJSKE HIŠE
z vrtom, na levem bregu, prodam. Potreben kapital din 85.000. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 24256-11

KRASNO POSESTVO
16 oralov, 6 minut od železnice, ugodno naprodaj. Ponudbe pod »Št. 24251« na ogl. odd. »Večernik«. 24251-11

Za vsako svrhu pripraven
MALI DVOREC
s parkom v lepi legi se prodaja v okolici Maribora. Ponudbe na ogl. odd. »Večernik«. 24329-11

Kupim
POSESTVO
do 5 oralov zemlje, njiva, sadonosnik, hiša z vrtom, sončna lega ob železnici ali avtobusni prog. Ponudbe na ogl. odd. »Večernik« pod »Plačam takoj«. 24240-11

Kupim
HIŠO
ali posesvo, plačam takoj 80.000. Ponudbe z natančnimi pojasnili poslati na ogl. odd. »Večernik« pod »Takoj 80.000«. 24247-11

TRGOVINA
z vinom in žganjem protokolirana dobro vpeljana, ki obstoja že čez 30 let, se radi bolezni lastnice ugodno prodaja z vsem inventarjem, opremo in vso zalogo. Kletj ostanejo kupcu na razpolago. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 24312-11

NOVA HIŠA
soba, kuhinja, drvarnica, 2700 m² zemlje, na Teznu, se prodaja za 38.000 din. Vprašati se Pobrežje, Aleksandrova 18. 24306-11

Novosti
za pomlad in poletje. Nove oblike in lepe barve. Dobra kvaliteta po zmernih cenah

BOGATAJ • MARIBOR
G O S P O S K A U L I C A

Radi prevzema drugega posla dam v najem
DGBROIDOCO TRGOVINO
z mešanim blagom v podzelskem prometnem mestu z letno prometom čez tri milijone dirjev. Potreben kapital za prevzem zaloge din 500.000.—. Ponudbe na ogl. odd. »Večernik« pod »Izvrstna eksistenca«. 24319-11

Nujno se prodaja
VILA
z 18 opremljenimi sobami v višinskem mestu. Ponudbe pod »Leto ščarski kraj« na ogl. odd. »Večernik«. 24328-11

TRISTANOVANJSKA HIŠA
velik vrt s sadonosnikom se takoj prodaja. Vprašati Obrežčeva 25. Studenci. 24322-11

DENAR
do 20 besed 20 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din

Kupimo
HRANILNE KNJIZICE
Kmetijske hranilnega in posojilnega doma. Bančni kom. zavod, Maribor, Aleksandrova cesta 40. 24018-12

Kupim
HRANILNE KNJIZICE
plačam po ugodni ceni. Konrad Uršič, trgovina, Koroška 63. 24399-12

OBRT • TRGOVINA
do 20 besed 20 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din

PONIKLANJE
pokrovanje predmetov vseh vrst dobro in poceni pri »Ruda«, Maribor, Trstenjakova ulica 5. 6177-1

TRGOVCI!
Cvetlični med, vosek in latorihova jedra kupite najceneje v Medarni, Ljubljana, Židovska ulica 15. 22541-13

ŠTEDILNIKE
vseh vrst in posamezne dele ima na razpolago po nizkih cenah in solidni izdelavi ključavnice. Vojašniška ulica 14. Maribor. 23221-13

KRSTNE GARNITURE
in vse perilo za novorojenčke Otroške oblečke nogavičke, razne kاپice v veliki izbiri. Nove kombinacije so pravkar dospele pri »Lia«, Aleksandrova cesta 19. 24290-13

KOVČKI
ročne torbice aktovke, listnice, denarnice, nogometne žoge, nahrbtniki, gamaše, nabojniki za pse itd., vse v veliki izbiri priporočila Kravos, Maribor, Aleksandrova c. 13. 24154-13

ŽGANJARNO
kompletno urejeno, z večjo zalogo prvovrstne sljovke brinjeveca, likera cca 100 sodov in balonov kottl in ostale priklone ugodno prodamo. Ponudbe, p. 100.000.— na ogl. odd. »Večernik«. 24321-13

STROJI
do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

SIVALNE STROJE
popravila hitro, dobro in poceni mehanik Kovač, Maribor, Mlinska 10. 24285-14

Moderni
SODAVIČARSKI STROJ
skupno s sifonskimi in pokličnimi steklenicami ter za bolj poceni naprodaj. Ponudbe na ogl. odd. »Večernik« pod »24205«. 24205-14

Prodam malo
RABLJENO ŽAGO
cirkularka za žaganje drv. Motor 5 HP. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 24179-14

SIVALNI STROJ
star, naprodaj din 600.—, Kloindienst & Poschl, Aleksandrova 44. 24330-14

Prodam
VITELJ (GEPL)
poceni, v dobrem stanju. Kupim elektromotor na izmenični tok 4-5 k. s Kolaric Ježec, Neva vas, p. Sv. Marko. 24311-14

GRADIVO
do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

Najceneje kupite MIZARSKI IN STAVBENI LES.
kakov tudi ves les za plote in bradje — kurivo, cement, apno, poljčanski pesek. Trgovina Krasar, Studenci. 23557-15

PONIKLANJE
pokrovanje, posrebrevanje itd., najbolje in najceneje izvršuje tvrdka Dolenc-Skrinjar in drug, Maribor, Miklošičeva ulica 6. 24022-15

CEMENT
stalno na zalogi, Ehrlich, Studenci, Aleksandrova 62. 24253-15

POHIŠTVO-OPREMA
do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

SPALNICE IJUDNICE KU HINJE
vseh vrst v najmodernejših (tastnoročnih) izdelavah dobite v zalogi pohištva Aleksandrova c. 48. 4311-1

Prodam
OTROŠKO POSTELJO
Vprašati Aljaževa 16, prtiličje desno. 24203-17

Prodam
KOMPLETNO POSTELJO
stojalo za rože in citre Studenci, Radvanjska 50. 24146-17

Oddam dobro
OHRAJENJO POHIŠTVO
iz trdega lesa, Aleksandrova cesta 18-II. 24277-17

Proda se poceni
SVETILKA
na petrolej ozir. elektriko ter mizarska miza (skobelnik) z različnim orodjem. Vprašati Cvetlična ulica 31, pri Alojziju Babiču. 24292-17

POHIŠTVO
vseh vrst iz trdega in mehkega lesa ter posteljne vložke, madrace, otomane in likalne mize prodaja Makoter, Krekova 6. 24273-17

Kupim dobro hranjeno
SVETLO OMARO
za obleke Pirnat. Glavni trg 18-I. 24293-17

Proda se dobro ohranjena
POSTELJA
z vložkom in madraci Ptujška cesta 35. 24275-17

MEHKA SPALNICA
ugodno naprodaj rad seljivo, Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 24264-17

POHIŠTVO
O sreči v zakonu odloča moderno pohištvo izdelano pri »Eka«, mizarstvo za stanovanjsko opremo. Zaupali svrja naročila, Maribor, Frančiškanska 12. 24246-17

KOMPLETNA SPALNICA
v staronemškem slogu se ugodno prodaja. Vrazova 9-III. levo. 24233-17

Proda se
SPALNICA
obstoječa iz trdelne omare, postelje, nočne omare v dobrem stanju. Ponudbe na ogl. odd. »Večernik« pod »Spalnica«. 24315-17

KOMPLETNA JEDILNICA
staronemška, se ugodno prodaja. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 24303-17

ŽENSKI KOTIČEK
do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

TRAJNI KODRI
garantirano, takoj valoviti, pri gledališki frizerki Marici Požar, Vetrinjska 11. Vajenka se sprejme. 24268-18

HALO DAME! KOMPLETNE TRAJNE KODRE
z najnovejšim aparatom in preparatom, najnovejši model, garantirano, nizke cene. Barvanje las, Samo salon Kosar, Meljska cesta 63. 24266-18

ŽENITBE • DOPISI
do 20 besed 20 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din

MOŽ
star 32 let, ločen, trgovsko na obražen, želi spoznati v svrhu skupnega življenja družico, tudi na deželi. Pismene ponudbe na oglasni odd. »Večernik« pod »April«. 24106-19

Bolje
SITUIRAN GOSPOD
išče lepo simpatično prijateljico do 28 let starosti, katero bi tudi gmotno podpiral. Odgovor s sliko na upravo »Večernik« pod »Strogo diskretno«. 24163-19

VDOVEC
vinogradnik, 30 oralov v Slgoricah, sem v najboljših letih, želim takoj poročiti energično gospodinjstvo s premoženjem, do 40 let s'aro. Dopisi na ogl. odd. »Večernik« pod »Ljubiteljica cvetlice«. 24147-19

ZDRAVNIK
39 let star, mesečni dohodek 5 do 6000 din, iščem zakonsko družico. Navodila daje proti nakazilu din 10.— »NADA«, Zagreb, Jelačićev trg 10. 24227-19

INŽENIR
37 let star, imam v gotovini 100.000 din, mesečno plačo 5000 din, iščem zakonsko družico. Navodila daje proti nakazilu din 10.— »NADA«, Zagreb, Jelačićev trg 10. 24229-19

VDOVA
popolnoma sama, zelo lepa židovka, dota v gotovini 2.500.000 din, iščem zakonskega druga. Navodila daje proti nakazilu din 10.— »NADA«, Zagreb, Jelačićev trg št. 10. 24230-19

STROJEVODJA
34 let star, mesečna plača 2.000 din, iščem zakonsko družico. Prednost imajo sivilje in slično. Navodila daje proti nakazilu din 10.— »NADA«, Zagreb, Jelačićev trg št. 10. 24231-19

ŽELEZNIŠKI INSPEKTOR
upokojenec, vdovec, 60 let, rim. kat., izredno soliden, mesečna pokojnina din 3000.—, živi v Zagrebu, želi spoznati gospodično, vdovo iz boljših hiš, lahko iz province ali mes'a, staro do 55 let. Informacije pošilja proti nakazilu din 10.— v znakah »FIDES«, Zagreb, Vlaška 6.

Otrški vozčki

vseh vrst, novi modeli poceni pri

„Obnova“

F. Novak
Jurčičeva ul. 6

»SATANELA — 824«
imate dopis v ogl. odd. »Večernik« pod isto šifro — proučite odgovor. 24175-19

»VDOVA«
48 let, brez otrok ali katerega koli svojca, zelo solidna, doba v gotovini okoli 60.000 din. Poseduje tudi lepo hišo in parcelo v Zagrebu. Poročila bi boljšega gospoda do 60 let. Informacije pošilja proti nakazilu din 10.— v znakih »FIDES«, Zagreb, Vlačka ulica 66. 24222-19

GOSPODIČNA
25 let, rim-kat., damska šivilja, prvovrstna, zajamčeno čiste preteklosti, solidna in prvovrstna gospodinja. Doba din 40.000.— in dediščina. Poročila bi prijetnega gospoda z dežele ali mesta. Informacije pošilja proti nakazilu din 10.— v znakih »FIDES«, Zagreb, Vlačka 66. 24223-19

DRAŽESTNA INOZEMKA
19 let stara, doba v gotovini 10.000.000 din, iščem zakon-skega druga. Navodila daje proti nakazilu din 10.— »NADA«, Zagreb, Jelačićev trg 10. 24228-19

GOSPODIČNA
osamljena, želi isto takega gospoda, inteligentnega, od 30 let dalje, za skupno nedeljske izprehode. »Ponudbe pošlji na ogl. odd. »Večernik« pod »Osamljenost« 24244-19

ŠEF STANICE
35 let, visoke postave in strogo soliden, mesečna plača din 2.500.— in s stanovanjem v naravi. Poseduje večje nepremičnine v vrednosti din 700.000.—. Poročil bi boljšo gospodično vdovo, ločenko do 40 let z dežele ali mesta. Ponudbe je pošlji z din 10.— v znakih na »FIDES«, Zagreb, Vlačka 66. 24224-19

IZDELOVANJE HARMONIK

JOS. FLEISS LJUBLJANA TYRŠEVA C. 35 ZAHTEVAJTE GENIK

Kupim dobro ohranjeno **HARMONIKO** od 60 basov naprej. Ponudbe na ogl. odd. »Večernik« pod »Kromatična«. 24255-20

Prodaj **PIANINO** črn, skoro nov, za din 8000. Barvarska ulica 7. 24248-20

Prodaj **MOTORNO KOLO** »Triumph« 350 ccm, novo, prosto vožnje ob nedeljah, vozi na domače kurivo »Alfanol«. Kranner, Dobrava 47. Tezno. 24220-22

PLATO VOZ prodaj, Sodna ulica 15, pritičje levo. 24271-22

SPORTNI VOZIČEK se prodaj. Nasipna ulica 32, Pobrežje. 24295-22

MOTORNO KOLO »Zündapp K 500« s prikolico, skoraj novo, se ugodno prodaj Braha, Ruška cesta 27. 24265-22

MOTORNO KOLO 500 ccm, s prikolico, malo voženo, se ugodno prodaj. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 24252-22

Prodaj **SPORTNI VOZIČEK** Delavska 14. 24249-22

Novo **ZENSKO KOLO** se poceni prodaj. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 24236-22

MOTORNO KOLO 100 ccm, ugodno napredaj. Ogledati »Intra«, Mlinska 8. 24331-22

SACHS MOTOR 100 ccm, prodaj za din 2200. Vpraša se pri lišniku, Maribor, Korošičeva 2. 24316-22

PRIDELKI do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

VINSKI SOD hrastov, skoraj nov, cca. 38 hl ter manjši se prodajo poceni. Vprašati pri Petrovič, Lantental ob Pesnici. 24143-28

Kupim **PESO** ali belo repo. Betnavska 43. 24209-23

Prima **400 LITROV TRAMINCA** takoj prodaj, Krčevina 78a Kalvarija, Glebov. 24185-23

ŽIVALI do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

Prodaj dva **JULIJSKA PRAŠIČA** cvetlice palme, lovorice. Pobrežje, Zrkovska 22. 24281-24

POZOR

NOVOST

Preobrat v trajnih kodrih na aparatu model 1941-1942. Najuspešnejši aparat z orig. preparatom za vse vrste las 8—10 mes. pisnena garancija. Vse informacije brezplačno v najmodernejši higienski urej, frizerskem salonu v Mariboru

Anton Veseiko
DVORŽAKOVA C 10
nasprotj kav. »Orient«

POUK do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

POUK v nemščini in konverzaciji nudi učiteljica po najboljši metodi in nizki ceni. Vprašati Frankopanova 61. 24198-21

Specijalna delavnica za previjanje, popravljanje elektromotorjev in dinam izvršujem inštalacije na pogon in luč, na skladiščen ves elektromaterijal ter motorji za pogon in diname za luč.

Fr. Perčič
elektron podjetje, Ljubljana, Gosposvetska cesta 16. Telefon 23-71.

VOZILA do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

OTROŠKI VOZIČEK globok, dobro ohranjen, se odda. Splavarski prehod 3/1. 24201-22

SPORTNI VOZIČEK prodaj. Tezno, Gregorčičeva ul. 12, tri postaji. 24199-22

Prodaj dobro ohranjeno **MOŠKO KOLO** s pomožnim motorjem. Na ogled od 12 do 13 ure. J. Borušek, Jerovškova cesta 21, Maribor. 24150-22

Nujna dolgoročna

Pasajila

★

daje državnim, banovskim in mestnim uslužbencem, zvanikom, železničarjem, orožnikom, financem, upokojencem itd., star renomiran denarni zavod. Navodila pri zastopniku Mihaelu Kreču, Ljubljana, Tyrševa 33. 1748

Posestniki, pozor!

Studence, sesalne in na pritisk izdeluje

Alojz Ledinek

ključavničarstva, Bresternica 45 — Maribor

Informacije in prospekte pošiljam zastonj!

August Förster

Lobau, Sa.

Vodilna znamka na polju klavirske izdelave

D. HANNIG, Maribor, Strossmayerjeva 5

Zatekel se je **CRNOKODRASTI PES** »Spanjolec«, ki sliši na ime »Mally«. Najditelj naj ga vrne proti nagradi v trgovini Meliška c. 3. 24189-24

VEČ KANARCKOV samec (dobrih pevcev) ugodno napredaj. Naslov v oglasnem odd. »Večernik«. 24217-24

OPOZORILA do 20 besed 20 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din

OPOZARJAM da g. Karel Lunder ni opravičen sklepati kupčije ali kakršna koli naročila pod mojim imenom, beležim z odličnim spoštovanjem Fr. Lončar, Ljubljana VII, Celovška cesta 43. 24207-25

Opozarjam **OSEBO** ki je 26. februarja ob 16. obrala na peronu v Celju žepno uro, da jo takoj odda v Celju upravi »Večernik«. 24310-25

IZGUBLJENO do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

Na Jožefovo se je izgubila v Melju

OGRICA rdečkaste barve Ker je ista dragocen stomin, prosim poštenega najditelja, da jo odda proti nagradi v ogl. odd. »Večernik«. 24278-27

Milostiva gospa

Ali želite dobro prilagojeno se modrček ali higieničen steznik brez ribje kosti in gumija tedaj se potrudite k

„Luna“

Maribor, samo Glavni trg 24, kjer Vas bomo poceni z veliko izbiro postregli

RAZNO do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

POZOR! Vsakovrstne rabljene stroje, orodje in železne litinske ter druge kovinske predmete, cunje, papir, gumi in steklovino kupuje po najvišjih dnevnih cenah tvrdka

JUSTIN GUSTINČIČ, Maribor, Kneza Koclja ulica št 14, telefon 21—30, ter podružnica vogal Ptuiške in Tržaške ceste, telefon 24—94. 22955-28

VABILO na XXII. redni občni zbor Mariborske tiskarne d. d. v Mariboru

ki bo dne 7. aprila 1941, ob 10. uri dop. v prostorih ravnateljstva tiskarne v Mariboru, Kopalniška ul. 6.

- DNEVNI RED:**
1. Poročilo ravnateljstva.
  2. Poročilo nadzorstva.
  3. Odobritev bilance za leto 1940, razdelitev čistega dobička in absolutorij upravnemu svetu.
  4. Volitev v upravni svet.
  5. Volitev v nadzorstveni svet.
  6. Slučajnosti.
- V Mariboru dne 17. marca 1941.
- Stanko Pogačnik s. r.**, predsednik.
Stanko Detela s. r., ravnatelj.
- Glasovalno pravico na občnem zboru imajo oni delničarji, ki najkasneje 3 dni pred občnim zborom založijo delnice v ravnateljstvu tiskarne.

VEVERICE, DIHURJE, LISICE kune, zajce in vse ostale vrste divjačin kupujem po najvišjih dnevnih cenah. Sprejemam v strojenje in barvanje, Peter Semko, Maribor, Aleksandrova cesta 13. 20774-28

STRIZENJE DIN 4.— Britje poceni 3 din. Brez odlašanja obiščite najcenejšo brivnico »Rapid«, Meliška 1. 24014-28

BAKRENI KOTLIČEK za kuhanje hrenovk kupim. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 24259-28

MNOGO DENARJA si prihranite, ako prinesete Vaše stare klobuke v strokovno izdelavo od 20 din naprej. Klobučarna Babošek, Vetrinjska 5. 24250-28

Zlato in srebro.

brilijante, zastavljane listke išče nujno za nakup

M. Ilgerjev sin.
Maribor, Gosposka 15

ODPADKE CUNJ papirja in usnja kupuje po najvišji ceni B. Zelenik, Maribor—Pobrežje. Nakupovalnici: Maribor, Kopalniška 28 in vogal Ptuiške-Tržaške ceste, Telefon 27-43. 23953-28

KROJAŠKE IN VOLNENE ODPADKE kupujem po najvišjih cenah **R. Višnjevec**, Ljubljana, nasproti skladišča glav kolodvora. 24324-28

LESENE MREŽE za uto poceni napredaj. — Vprašati Rozinova 10. 24325-28

Zbirajte odpadke

Staro železo, baker, medenino, svinec, cink, star papir, cunje krojaške odrezke, tekstilne odpadke, glaževino, ovčjo volno, govejo dlako kupuje vedno po najvišjih cenah **Arbeiter Dravska ul. 15. Te 26-23.**

Maška moda

srajce, kravače, pižame, nogavice in vse ostalo v veliki izbiri v modni trgovini

Jos. Paš - Maribor
Slovenska 4, — Tel. 21-92

LOČENKA ugodne zunanosti, doba v gotovini 400.000 din, iščem moža, kateri je voljan biti samo moj. Navodila daje proti nakazilu din 10.— »NADA«, Zagreb, Jelačićev trg 10. 24226-19

DVE MARIBORČANKI šivilji, želita resnega znanja z državnima uslužbencema. Dopisi na ogl. odd. »Večernik« pod »Vesela pomlad« 24187-19

POMAGAJ mi čimprej! Lojzka. 24262-19

GOSPOD 23 let star s kapitalom din 80.000.— in mesečnim zaslužkom 2000.— din želi znanja z gospodično iste starosti. Ponudbe na ogl. odd. »Večernik« pod »Srečna ljubezen«. 24261-19

ZELEZNIČAR lišni posestnik, star 45 let, želi radi osamljenosti spoznati vdovo ali gospodično do 35 let. Neanonimne ponudbe na ogl. odd. »Večernik« pod »Vesela spomlad« 24260-19

Steznike

po meri dobite samo v prvovrstni in zato edino upravičeni specialni trgovini (delavnici)

Novi naslov:
I. Kocmul, Meljska cesta 1

Javna borza dela v Ljubljani

potrebuje nujno večje število:

kovinarstvarjev, rezkarjev (frezerjev), preciznih mehanikov, radiomehanikov, orodnih ključavničarjev, strojnih ključavničarjev, galvanizerjev, hčarjev v ognju.

Interesenti naj se javijo po možnosti osebno ali pisмено. S seboj naj prinesejo poslovno knjigo in dokumente, iz katerih je razvidna strokovna kvalifikacija.

Vsak mora predložiti moralno izpoved, ki ne sme biti starejša kakor 6 mesecev in kratek opis dosedanjega zaposlenja v stroki.

Reflektanti, ki bodo sprejeti, bodo oproščeni orožnih vaj.

Veliko izbiro čisto volnenega blaga

dobite poznanonizkih cenah

za damske in moške spomladanske plašče, obleke, kostume ter nepremočljivi hubertus loden, blago za uniforme. Vse krojaške potrebščine dobite samo v

Češkem magazinu
Maribor (pri glavni policiji)

Najnovejši modeli Najnižje cene Ceniki franko

otroških vozičkov, dvokoles in delov, šivalnih strojev, prevoznih triciklov, pnevmatike pri

F. Batjela nasl. Stane Bergant, Maribor
Aleksandrova cesta 26 • Telefon št. 26-14

Moderni šlagerji za ples in petje edino na ploščah

elektrotor
LJUBLJANA
PARAZA NEBOTIČNIK

Glavno zastopstvo:
Meinel & Herold, Maribor
Zahtevajte brezplačne sezname

Za vinogradnike, vinske obrtnike in kmetijske ustanove

Pripravljam novo izdajo dveh, že pred leti razprodanih knjig.

Drugo, predelano in pomnoženo izdajo knjige „**Vinarstvo**“

Tretjo, predelano in pomnoženo izdajo knjige „**Kletarski vedež**“

Cena vsaki knjigi bo po sedanjih razmerah kvečjemu približno toliko ko iz prejšnje izdaje, in sicer za naročnike, ki eno ali drugo ali obe knjigi že zdaj naročijo. Ravna se tudi po številu zanimancev v prednaročbi. V poznejši prodaji bosta knjigi dražji.

NAROČBE SPREJEMA za založnika pisec:
ANDREJ ZMAVC, ravnatelj vinarške šole v p., Maribor, Gregorčičeva 22

Štampiljke za signiranje zabojev, vreč, sodov, kož, kamenja itd.

Signurna barva Stampiljke iz gumijskega in kovinskega

»Sofra« Gregorčičeva ulica 24
Maribor, • telefon 25-10

Oglašujte!

Naznanilo!

Naznanjam cenj občinstvu, da vodim **slikarsko obrt** naprej, ter se vsem cenj strankam priporočam

Klojčnik Marija
slikarstvo, Tezno — Ptujška cesta 44 pri Mariboru

Naznanilo!

Podpisana Frida DREXLER v ljudo sporočam cenj občinstvu, da sem otvorila lasno delavnico za izdelovanje moškega perila. Jamčim za prvostvno izdelavo in se najtoleje priporočam.

FRIDA DREXLER
izdelovanje moškega perila
MARIBOR, Betnavska cesta 23

avtobus postaja vogal Stritarjeva — Betnavska

NAJDOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA

HOHNER
GENERALNO ZASTOPSTVO
SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIČEVA 10
ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK

Prodaja v Mariboru
V. Weixl
in sinova
Jurčičeva št.

POSOJILNICA NARODNI DOM
v Mariboru z. z. o. t. • najstarejši slovenski denarni zavod v Mariboru
REZERVE BLIZU DIN 12.000.000'—

„Grad sreče“

PUTNIK, Maribor-grad, Tel. 21-22 in 21-29
glavna kolektura državne razredne loterije

začne s prodajo srečk za I. razred 42. kola dne 18. marca 1941
Vljudo Vas vabimo, da čimprej naročite Vaše srečke.
Izrežite spodnjo naročilnico in jo še danes odpošljite na naš naslov!
Zamislite se v lepo vsoto . . .

Din 65.000.000'—

Tukaj odrezati!

in odločite se!

Glavna kolektura državne razredne loterije

»GRAD SREČE«
Putnik, Maribor

MARIBOR
Grad

Naročam pri Vas sledeče srečke za 42. kolo:

..... komad 1/2 po din 100'—
..... komad 1/4 po din 50'—

S srečkami mi pošljite tudi Vašo položnico

Čitljiv podpis .....

Točen naslov .....